

19 ለሰርገኞች ማሳሰቢያ

ሰርገኛው ልብ ይበል

1. አንዳንድ ወጣቶች በጋብቻቸው እስከ የሚሰጠው ትምህርት ስለሰርገ መሆኑ ቀርቶ ስለደህንነት እንዲሄድ ይፈልጋሉ። ይህ ከጥሩ መንፈስ የመነጨ ቢሆንም ማወቅ ያለባቸው ጊዜው የሰርገ (የጋብቻ) እንጂ የወንጌል ስርጭት ቀን አለመሆኑን ነው። የታደሙት ሰዎች የእግዚአብሔር ቃል ስለትዳር የሚለውን ቢሰሙ ብዙ ሊማሩ ይችላሉ። ደግሞም የሰርገ ቀን የሚሰጠው ትምህርት ወጣቶች ትዳር የሚጠይቀውን ኃላፊነትና መብት ከእግዚአብሔር ቃል መለማትም ሆነ በአደራ መቀበል አለባቸው።
2. ከሰርገ በኋላ አነስተኛ የኮከቴል ግብዣ ማድረግ እየተለመደ በመምጣት ላይ ነው። ይህ ተጋባዦች ለወጣቶች ያላቸውን ምኞት ለመግለጽ እድል ይሰጣል። ይህ እንግዲህ የገንዘብ አቅምን ባገናዘበ መልኩ መደረግ አለበት እንጂ እነከሌ እንደዚህ አድርገውታልና እኔም ላድርገው ብሎ መነሳሳት የተሳሳተ ሃሳብ ነው። አንዳንዶች ከኮከቴል ግብዣው ሌላ ድግስ ከሰርገ ቀደም ብለው ወይም ከሰርገ በኋላ ያደርጋሉ። አሁንም ይህ ወጣቶችን በስሜታዊነትና በግብታዊነት ውስጥ ከቶ በኋላ ትዳራቸውን የሚነጻ ወጪ እንዳይሆን መጠንቀቅ ነው። የሰርገ ዋናው ነገር ድግሱ ሳይሆን በእግዚአብሔር ፊት ወጣቶች የሚገቡት ቃል ኪዳን ነው።
3. የፎቶግራፍ ነገር ቅጥ እያጣና ፉክክር እየበዛበት የመጣ ይመስላል። ቪዲዮም ሆነ ፎቶግራፍ አንሺዎች ብዙ ገንዘብ ለማግኘት ሲሉ የማያስፈልግ የጊዜ፣ የፕሮግራም፣ የወጪና የስነስርዐት መዛባት ከፍተኛ ቀውስ እየፈጠሩ ነው። ባንዳንድ ሰርገ ላይ ቪዲዮ (ፎቶግራፍ) የሚያነሱ ሰዎች ካልተዘጋጁ የሰርገ ሰነ ስርዐት መሃል ላይ እንዲቆም ይደረጋል። ከዚህ ሌላ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚፈጥሩት ግርግር ቤቱን የእግዚአብሔር ቤት፣ ስነስርዐቱ መለኮታዊ፣ የሰርገ ዓላማ ቅዱስ መሆኑን እንዲስት ያደርጉታል። በዚህ አንጻር አንዳንድ ቤተ ክርስቲያናት እርምጃ እየወሰዱ ይገኛሉ። በምእራቡ ዓለም ፎቶ ግራፍ አንሺዎች አንድም አንድ የተወሰነ ስፍራ ይዘው እስከ ስነስርዐቱ ፍጻሜ ሳይዘዋወሩ ይቀርጻሉ አልያም ከሰነ ስርሀቱ በኋላ ሰው የኮከቴል ግብዣ ሲያደርግ ከቤተ ክርስቲያን መሪዎች ጋር ወደቤተ ክርስቲያን ተመልሰው በመግባት አንዳንድ ቀድሞ ሊያደርጉ ያልቻሉትን ነገሮች ይቀርጻሉ።

4. አንዳንድ ወጣቶች ከሰርገ ስነስርዐት በኋላ በምእራቡ ዓለም እንደተለመደው ብቻቸውን ከከተማ ውጭ ወጣ ይላሉ። ይህ ባህላዊውን የትዳር ሂደት ባይከተልም ወጣቶች ፍቅራቸውን ያለታዛቢና ያለከልካይ ወይም ዘመድና ወዳጅ ግርግር በማይፈጥርባቸው ሁኔታ ይወጣሉ። ይህ በአዳምና በሄዋን ሰርገ ፍጻሜ በኋላ የተጠቀሰውን መለኮታዊ ቃል ያሳስባል። «አዳምና ሚስቱ ሁለቱም እራቁታቸውን ነበሩ፤ አይተፋፈሩም ነበር።» (ዘፍ 2:25)። አንዳንድ እሐፊዎች ይህንን ወቅት የመግባቢያ ወይም የመዋህጃ ወቅት ይሉታል። በተለይ በወሲብ ቀደም ብለው ያልተጠላለፉ ተጋቢዎች ይህ ጊዜ በወሲብም ሆነ ከዚያ ላቅ ባለ ሁኔታ ለመተዋወቅና ለመዋህድ ትልቅ እድል ይፈጥርላቸዋል። ይህ ጊዜ አጭር ቢሆንም ወጣቶች ጨርሰው እንደማይተዋወቁ የሚገነዘቡበትና አንዱ ከሌላው ሁኔታ ጋር ውሕደትና መጋጠም የሚያደርግበት ጊዜ ነው። እንደ ባልና ሚስት ያላቸውን ስፍራ፣ አንዱ የሌላው ረዳት የሚሆንበትን መንገድ፣ ለዘለቄታው እንዴት አብረው እንደሚኖሩ ብዙ ጠቋሚ ነገሮች አሉት። በዚህ የፍቅርን ጣእም ያለገደብ በሚቀምሱበት ወቅት ከአሁን በፊት ጨርሶ በማይተዋወቁበት ሁኔታ ይተዋወቃሉ። በዚህ ወቅት ከሚግባቡበትና ከሚዋሀዱበት ነገሮች መሃል ቀድሞ ያሳደረጓቸው (ሀ) አንድ አልጋ ላይ አብረው መተኛት፣ አንድ መጻዳጃ ቤት ተራ ይዞ መጠቀም፣ (ለ) አንዱ በሌላው ፊት እርቃን መሆን፣ (ሐ) ምግብ ማዘጋጀት ወይም ተስማምቶ አዞ መብላት፣ (መ) ልማድና አመልን ተገላልጦ መተያየት (ሠ) አብረው ሊሰሩ የሚችሏቸውን ነገሮች መምረጥ (ረ) የአእምሮም ሆነ የሰውነት አቅም መፈታተሽ ወዘተ የመሳሰሉ ይገኙበታል።

ወጣቶች እነዚህን ነገሮች ያለ ጓደኛና ወዳጅ ታዛቢ ብቻቸውን ሊያደርጉ መቻላቸው በኋላ ወደዘላቂ ቤታቸው ሲመለሱ ጥሩ መግባባትም ሆነ አንዱ ከሌላው ምን እንደሚጠብቅና የራሱም ስፍራ በትዳር ውስጥ የት ሊሆን እንደሚችል ይገነዘባል። ይህ በትዳር ሕይወት አንዴና ለመጨረሻ የሚሆን ስለሆነ ጊዜን፣ ወጪን፣ የሚደረጉ ነገሮችን ወዘተ ቀደም ብሎ ማቀድ ያስፈልጋል። በተለይም እንዲህ ዓይነቱ ጉዞ ከለመዱትና ከሚያውቋቸው ሰዎች ወጣ ብለው የሚያደርጉት ከሆነ ያለታዛቢ አቅማቸው በፈቀደው መጠን ወጪያቸውን ተምነው ሊያቅዱ ይችላሉ። በብዙ መንገድ ከወጪም ሆነ ከሰሞኑ ግርግር አንጻር ከሰርገ በኋላ በቀጥታ ወደመኖሪያ ቤታቸው ከመግባት ወጣ ማለቱ ይረዳል።

በሰርገ ዕለት ወጣ የማለቱ ጥቅም

ተጋቢዎቹ ከሰርገ እለት ጀምሮ ወጣ ማለታቸው ሌላው የሚረዳው በባህል የተለመደውን የ«ጉሮ ወሽባዩን» ልማድ ለማስወገድ ነው። በባህላችን

በሰርጉ ማግስት የልጅቱ ክብረ ንጽህና መጠበቅና በሰርጉ እለት ከባሏ ጋር በሚኖራት የግብረ ስጋ ግንኙነት ይህንን ማስመስከር አለባት። በብዙ እካባቢ ልጅቱ ከነክብሯ ተገኝታ በማግስቱ በርሷ ደም የተነከረ መሀረብ ለቤተሰቦቿ ካልታየ ጋብቻው አይጸናም። ይህ ባንዳንድ መንገድ ለጋብቻው ጽናት ዋጋ ቢሰጠውም በብዙ መንገድ የጋብቻውን ዘላቂነት ሊጎዳው ይችላል። ለምሳሌም የሚከተለውን ልብ እንበል።

- (1) በሰርጉ ምሽት ይህንን ገድል ለመፈጸም ተብሎ ልጅቱ አላግባብ ጉዳት ሊደርስባትና በወደፊት የጋብቻ ኑሮዋ ላይ ጠባላ ሊያሳድር ይችላል።
- (2) አንዳንድ ወንድ ክብረ ንጽህናን ለመውሰድ በወቅቱ አቅም ላይኖረው ይችላል።
- (3) የወሲብ ጉዳይ በግልጽ የሚደረግ ነገር ሳይሆን ባልና ሚስት በሚኖራቸው የግልና ሰዋራ ስፍራ ሲደረግ የሚሰጠው እርካታና ውህደት ጥሩ ነው። በሰርጉ ምሽት ሰው ሁሉ የሚሆነውን ሁሉ ጆሮውን አቅንቶ ስለሚጠብቅ ሙሽሮቹ ይህንን ሰው ለማስደለት ተብሎ የሚደረግ ነገር ባግባቡ ላያደርጉት ይችላሉ። አንዳንድ ከዚህ ጋር ተያይዞ የሚመጣው ጉዳት እጅግ ከባድና በህኪም እርዳታ ብቻ የሚስተካከል ሊሆን ይችላል።
- (4) ክብረ ንጽህና በተፈጥሮም መንገድ ሳይኖር ይችላል። አንዳንድ ወጣት ሴቶች ማህጸናቸው ክፍት ሆነው ሊወለዱ ሲችሉ አንዳንዶች ደግሞ በሥራ ጫናና በተለያዩ ምክንያት ማህጸናቸው ሊከፈት ይችላል። አንዳንድ ሴቶች ከጋብቻ በፊት በቅርብ ዘመድ ሊደፈሩና በቤተሰብ የሚመጣውን ችግር በማሰብ ጉዳታቸውን ሳይናገሩ ይችላሉ። ሌሎችም በውጭ ሰዎች ሊደፈሩ ይችላሉ።
- (5) በትዳሩ ጅማራ ንጽህናዋን ማስመስከር ያለባት ሴቷ ብቻ ሳትሆን ወንዱም መሆን ነበረበት። ባህሉ ለወንድ መባለግ ግዴላሽ ሲሆን በሴት ላይ ግን ጨካኝ ነው። ከዚህ የተነሳ በክርስቲያን ጋብቻ ይህ በማስተዋል ሊወሰድ ይገባል።
- (6) ወጣቶቹ በሰርጋቸው ምሽት ወጣ ቢሉና ከረም ብለው ቢመጡ እንዲህ ዓይነቱን በሁለቱም ላይ ተጽኖ ከሚያሳድር የባህል ጫና ሊሳቀቁ ይችላሉ።
- (7) የቤተ ክርስቲያን መሪዎችም ሆኑ ሌሎች አግባብ ያላቸው ሰዎች እንዲህ ዓይነቱን ትዳርን ከመጥቀም ይልቅ ለዘለቄታው ሊጎዳ የሚችልን ባህል ቀደም ብለው ማስተማርና ቤተሰቦችም ይህንን ከመጠበቅ እንዲቆጠቡ እንዲሉ ቢደረግ የተሻለ ነው።

ሰርጉን የሚከለክሉ ነገሮች

ቤተ ክርስቲያን ሰርጉ በተባለው ቀን እንዳይፈጸም ወይም ጨርሶ እንዳይደረግ የማድረግ መብት አላት። ሆኖም ለዚህ በቂ ምክንያቶች ሊኖራት ይገባል። እጮኛዎቹ በየግል በሌላው ላይ የሚያዩት እንዳንድ

ለትዳር የማያመች ወይም እነሱ ሊቀበሉት የማይችሉት ምክንያት ካላቸው ነገሩን ለማጥራት ጊዜ መውሰድ ብቻ ሳይሆን ጨርሰውም እጮኝነቱን ሊያቋርጡ ይችላሉ። በሌላ በኩል ቤተ ክርስቲያን ስነስርዐቱን ማስፈጸም መክልከል ትችላለች ሆኖም እጮኛዎቹ በግላቸው ትዳር እንዳይመሰርቱ ማድረግ አትችሉም። የቤተ ክርስቲያን መብት እንደ እግዚአብሔር ቃል በሚኖሩና በሚታዘዙት ልጆቿ ላይ ብቻ ነው። ከዚህ ቀጥሎ እጮኝነት እንዲዘገይ ወይም ጨርሶ እንዲፈርስ ሊያደርጉ የሚችሉ ተጨማሪ ምክንያቶችን እንመልከት።

- በቤተ ክርስቲያን የሚሰጠውን የጋብቻ ትምህርት ለመቀበል በቂ ጊዜ አለመኖር ወይም ፍቃደኛ አለመሆን
- መንግስት በደንገገው መሰረት ትዳር የመጀመር ዕድሜ በቂ ሳይሆን ሲቀር
- ልጅቱ ያረገዘች ከሆነ። አንዳንድ ወጣቶች ወደትዳር የሚገቡት በማይገባ ግንኙነት ወድቀው የሚደርሰባቸውን ተቃውሞና ውግዘት በመፍራት ሊሆን ይችላል። ይህ ትዳርን ለመጀመር በቂ ምክንያት ስለማይሆን ቤተ ክርስቲያን ስርዐቱን ላለማስፈጸም ወይም ላለመተባበር ትችላለች። እንዲህ ዓይነቱን ጉዳይ ቤተ ክርስቲያን የምታጣራበት አንዱ መንገድ ከሰርጉ ቀን ብዙ ወራት በፊት እጮኛዎች መቼ እንደሚጋቡ እንዲያስታውቁ በማድረግ ነው። አንዳንድ ቤተ ክርስቲያን በወጣቶቹ ሁኔታ ግራ ከተጋቡ ወጣቶቹ ከሆስፒታል የጤና ማረጋገጫ እንዲያመጡ ይጠይቃሉ።
- ባንዳንድ ሁኔታ በወጣቶቹና በወላጆቻቸው መሃል በሚፈጠር ችግር ጣልቃ ለመግባት የሚያስችል ጊዜ ለማግኘት
- ቀደም ብለው በትዳር የነበሩና ሕጋዊ የፍቺ ማረጋገጫ የሌላቸው። አንዳንድ ቤተ ክርስቲያን በምንም ምክንያት የተፋቱ ሰዎችን መልሰው አያጋቡም።
- ቀደም ብሎ በእጮኝነት የተያያዙት ሰው ካለና በእግባቡ ነገሩን ወደፍጻሜ ካሳደረሱ
- ጽድቅ የጎደለው አካሄድና ልማድ ካለ
- በእምነት የማይመሳሰሉ ከሆነ
- ከሁለት አንዳቸው ወይም ሁለቱም ከእምነት ወደኋላ ያፈገፈጉና በንስህ ያልተመለሱ ከሆነ
- ለቤተ ክርስቲያን ስርዐት እንጂ ለክርስቲያናዊ አካሄድ ግድ የሌለው ሰው

የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ጋብቻንም ሆነ የጋብቻን ቃል ኪዳን ቀላል አድርገው የሚመለከቱ ሰዎችን ጨርሶ አያጋቡም። ምክንያቱም ቃል ኪዳኑም ሆነ ትዳር ራሱ በእግዚአብሔር የተደነገገ መሆኑና በእግዚአብሔር ፊት የምንገባውን ቃል ኪዳን በብዙ ማስተዋልና በፍርሃት ቃል ኪዳኑን ልንለው ስለሚገባን ነው (መክ 5:4)። ከዚህ የተነሳ የጋብቻ

ቃል ኪዳንን ምንነት ወጣቶች በሚገባ እንዲያጠኑና ትርጉሙንም እንዲረዱ ይፈልጋሉ።

ለትዳር መጽናት የሚያስፈልጉ ነገሮች

አዲስ የተጋቡ (የሚጋቡ) ባልና ሚስትን ለትዳር ሕይወታቸው አስተዋጽኦ የሚያደርጉ ሰፊ ክርስቲያናዊ ደጋፊዎች አሉ። እነዚህ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በተለያዩ መንገድ የተዋቀሩና ለየትኛውም ትዳር አስተዋጽኦ ሊያደርጉ የሚችሉ ደጋፊዎችን ቀጥለን እንመልከታቸው።

1. የቤተ ክርስቲያን መሪዎች። እነዚህ ለትዳር ጽናት በሁለት መንገድ ትልልቅ አስተዋጽኦ ያደርጋሉ። ይህም፦

(ሀ) እግዚአብሔርንና ቤተ ክርስቲያንን (ማሕበሩን ስለሚወክሉ) ነው።

የቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች በቅንነትና በታማኝነት በእግዚአብሔር ስም ሰዎችን ለማገልገል ራሳቸውን የሰጡ (የቀደሱ) ናቸው። ከዚህ ሃላፊነታቸው አንዳር ምክር፣ መመሪያና እንዳስፈላጊነቱ ተግባጽ በመስጠት ወጣቶች ለመጋባት ካሰቡበት ቀን ጀምሮ እስከ ሰርጋቸውና ከዚያም በትዳር ሕይወታቸው ብዙ አስተዋጽኦ ያደርጋሉ። ከዚህ ጋር ማስተማር፣ መመሪያ መስጠት፣ ባስፈላጊና አስቸጋሪ በሆኑ ሁኔታዎች ማገዝና በጸሎት በመማለድ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋሉ። እነዚህን ነገሮች ሊያደርጉ የሚችሉትም ከእግዚአብሔርና ከቤተ ክርስቲያን ከተቀበሉት አደራ፣ ካላቸው ልምምድና በተለያዩ መንገድ ከተማሩት ትምህርትና ከወሰዱት ስልጠና እንዲሁም ራሳቸው ይህንን ኃላፊነትና ሽክም ለመቀበል ከመፈለጋቸው በመነሳት ነው።

(ለ) የእግዚአብሔርን ቃል በማስተማርና ሌሎች ለትዳር መዳበር አስተዋጽኦ የሚያደርጉ ቡድኖችንና መሳሪያዎችን ማቀራረብ ናቸው።

በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ትዳርን ለማዳበር የሚረዱ እጅግ ሰፊ ክፍሎች አሉ። ለምሳሌም የመማሪያ ጽሁፎች፣ አብረናቸው ልንወያይና ልንመካከር የምንችል ቡድኖች፣ በእድሜ የበለጸጉና በትዳር ኑሮአቸው ምሳሌነት ያላቸው ሊመክሩና ሊያግዙ የሚችሉ አዛውንቶች፣ በጸሎት ድጋፍ ሊሰጡ የሚችሉ ግለሰቦችና ቡድኖች ወዘተ ብዙ አሉ። አገልጋዮች እነሱ ካለባቸው ያገልግሉት ጫና የተነሳ በሁሉም ስፍራ መድረስና መርዳት ቢያቅታቸውም ከላይ የተዘረዘሩትን አጋዥ ቡድኖች በማሰለፍ አዲስ የተጋቡትንም ሆነ በትዳር ውስጥ የቆዩትን የእነሱን ድጋፍ የሚፈልጉትን ሰዎች ለመርዳት መቀናጀት ይችላሉ።

ከላይ በ«ህና ለ» የተጠቀሱትን አገልግሎት ለመስጠትና ባገልግሉታቸው ፍሬአማ ለመሆን የቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች የሚከተሉትን ሦስት ነገሮች አሟልተው ሊገኙ ያስፈልጋል።

- ♦ የራሳቸውን ትዳር በሚገባ በመንከባከብና በመያዝ ምሳሌ መሆን።
- ♦ የራሳቸውን ሕይወት ክርስቲያናዊ ስነምግባርና የእግዚአብሔርን ቃል በተከተለ መንገድ ማነጽ።

♦ ሰዎችን በሚያስተምሩበትና በሚመክሩበት መንገድ ያለማቋረጥ ጥናትና ስልጠና መውሰድ፤
የመሳሰሉት ናቸው። እነዚህን የማያደርጉ አገልጋዮች ጨርሶ ፍሬአማ ሊሆኑ አይችሉም።

2. መጽሐፍ ቅዱስ። መጽሐፍ ቅዱስ በዚህ ምድር ለሚኖረን ጉዞአችንና ለዘለዓለማዊ መኖሪያችን የሚሆን እጅግ አስፈላጊ የሆነ ትምህርት የሚሰጠን ከእግዚአብሔር የተሰጠን ቃል ነው። ይህንን በየትኛውም ደረጃ ለሕይወታችን እጅግ አስፈላጊ የሆነ የሕይወት ቃል በሚገባ ልናውቀውና ልንኖርበት ይገባል። በተለይም ለትዳር ጉዞአችን እጅግ አስፈላጊ መመሪያ ስላለው በየእለቱ ልናነበውና ከትዳር ጓደኞችን ጋር የሚለውን እየታዘዝን ለመኖር ራሳችንን ብናስገዛ ለግል ሕይወታችንም ሆነ ለትዳር ሕይወታችን እጅግ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል። ከላይ በተራ ቁጥር አንድ የጠቀሰናቸው የቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች በትዳራችን ሊረዱንና ሊመክሩን የሚችሉት ይህንን ተከትለው ነው።

3. የጋብቻ ስነ ስርዐት። በቤተ ክርስቲያን የተጋባንበት ስነ ስርዐትና የገባነው ቃል ኪዳን ለትዳር ሕይወታችን እጅግ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል። በዚህ ስነስርዐት ላይ ከፍ ብሎ የሚነገረውና የሚገለጠው እግዚአብሔር ሁለታችንን አንድ ለማድረግ እንደረዳንና አንድነታችንን በእርሱ እርዳታ እስከፍጻሚው እንደሚጸና ነው። ከዚህ ጋር ከሰርጋችን በፊት የሚሰጠን የመለናዶ ትምህርትና ምክር የክርስቲያናዊ ትዳርን ምንነት እንድንረዳና ከትዳር ጓደኞችን ጋር እንደባልና ሚስት አብረን ስለምንኖርበትና ስለምንከተለው መመሪያ በስፋት ያመለክተናል። በትዳራችን ውስጥ ስለምንኖርበት ሁኔታ ከሰርጋችን በፊትም ሆነ በሰርጋችን ወቅት የምንማረው ትምህርትና የምንፈጽመው ስነ ስርዐት በትዳር ኑሮአችን የእግዚአብሔርን ባርከት የምንለምንበት፣ በሰርጋችን እለት የተገኙ እድምተኞች ለእኛ ትዳር ስኬት ጸሎትና ምክር እንዲያደርጉ የሚጋበዙበትና የእለቱ ደስታችን ብቻ ሳይሆን ዘላቂነት ባለው ሁኔታ ትዳራችን የሰላም፣ የደስታ፣ የባርከት እንዲሆን መልካም ጅማሬ የምናደርግበት ነው።

በትዳራችን ጅማሬ የጠራነውና የተማጠነው አምላካችን በትዳር ዘመናችን ሁሉ በሚደርስብን ውጣ ውረድ (የደስታና የሐዘን፣ የሕመምና የጤንነት እንዲሁም የማግኘትና የማጣት ሁሉ) አብሮን ሊሆን ከቃል ኪዳናችን ስንዛነፍ ደግሞ በቅዱስ መንፈሱ ወደንስህ ሊመልሰን፣ ስናጠፋ ሊገስጸንና ተስፋ ለንቆርጥ ሊያበረታታንና አዲስ መውጫ መንገድ ሊሰጠን የሚችል ለእኛ እጅግ በጎውን የሚያስብልን አምላካችን ነው።

4. ጸሎት። በእንግሊዝኛ «የሚጸልዩ ባልና ሚስት ረጅም ዘመን አብረው ለመኖር ዋስትና አላቸው» የሚል አባባል አለ። ጸሎት በክርስትና

ሕይወት እጅግ አስፈላጊ ስፍራ አለው። ጸሎት «ከእግዚአብሔር ጋር መነጋገር» ማለት ነው። እንዲሁም ጸሎት እግዚአብሔር በሕይወታችን ጣልቃ እንዲገባ፣ በሕይወታችን የሚሆኑ ነገሮች ሁሉ እንደእርሱ ፍቃድ እንዲሆኑ፣ በመከራችንና በችግራችን እንዲረዳን የምንማጠንበት፣ በማወቅም ሆነ በላማወቅ ከገባንበት ማጥ እንዲያወጣንና መልካሙን መንገድ እንዲያሲዘን የምንለምንበት፣ ከባላጋራና ከሰይጣን ጥቃት እንዲጠብቁን፣ እኛም ወደ ስህተትና ወደክፋት ወጥመድ እንዳንገባ (እንዳንሳብ) እንዲረዳን ፊቱን የምንሻበት መንገድ ነው።

በሌላ በኩል ስለጸሎት ማወቅ ቃለብን የጸለይነውን ሆነን መገኘት እንዳለብን ነው። ንጉሡ ዳዊት «ባልቤስ በደልን አይቼ ቢሆን ጌታ አይሰማኝም ነበር» አለ (መዝ 66:18)። በሀገራችንም «ሳል ይዞ ስርቆት፣ ቂም ይዞ ጸሎት አይሆንም» የሚባለው ለዚህ ነው። በትዳር ውስጥ እንደ ቤተሰብ በጋራ የሚጸለይ ጸሎት ችግርን ለመካፈልና በእግዚአብሔር ፊት ለማኖር እጅግ አስፈላጊ ነው። ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ አስተማሪዎች ጌታ ከእናንተ ሁለቱ በምድር በማናቸውም በሚለምኑት ነገር ሁሉ ቢሰማሙ በሰማያት ካለው ከአባቴ ዘንድ ይደረግላቸዋል።» ሲል የባልና ሚስትን ተስማምቶ መጸለይ የሚመለከት ነው ይላሉ።

5. ማሕበረ ምእመናን (የቤተ ክርስቲያን አባላት)። የቤተ ክርስቲያን አባላት ወጣቶችን ከመጋባታቸው በፊት በመጸለይ፣ በመምከር፣ በመቆጣጠር፣ መልካሙን ነገር በማሳየት ብዙ ይረዳሉ። በሰርግም ጊዜ በማቴሪያልም ሆነ በመንፈሳዊ ጉዳዮች በመርዳት በመተባበር፣ ምስክር በመሆን፣ እንዲሁም ከሰርጉ በኋላ በማበረታታት፣ በመምከር አብሮ በመሆን በሁሉም አንጻር ድጋፍና እንክብካቤ በማድረግ ይረዳሉ። በሀገራችን ሰርግ የግለሰብ ጉዳይ ሳይሆን በማሕበር የሚደረግ ነገር ነው።

እነዚህ ከላይ የጠቀስናቸው አምስት እጅግ አስፈላጊ ነጥቦች ወደትዳር የሚመጡትንና የተጋቡትን ጤነኛ የትዳር ግንኙነት እንዲኖራቸው አስፈላጊ በሆኑ መንገዶች ይረዳሉ።

ክፍል 5

አብሮ መኖር

ምዕራፍ 20

በትዳር ውስጥ የሚከሰቱ ለውጦች

የትዳር የመጀመሪያዎቹ ዓመታት

ትዳር የሚጀምረው ለአቅመ አዳምና ለአቅመ ሄዋን የደረሱ ተቃራኒ ጾታ ያላቸው ወጣቶች በግል ፍላጎታቸው ተነሳስተው በስሜት (ፍቅር)፣ በአካባቢው ባህል፣ ሃይማኖትና ሕግ በመከተል፣ እድሜ ልካቸውን ተጣምረው ለመኖር፣ አንዳቸው ለሌላቸው ቃል በመግባት የሚፈጥሩት ግንኙነት እንደሆነ ቀደም ባሉት ክፍሎች መላልሰን አይተናቸዋል። ብዙ ተጋቢዎች መጋባታቸውን ለማሳወቅ በአደባባይ ድግስ ደግሰው ሰዎች በመጋበዝና ቃል ኪዳን በመግባት በሰርግ ይፈጽማሉ። አብዛኞቹ ተጋቢዎች ለመጋባታቸው ምስክር የሚሆን ያጋባቸው ባለስልጣን (ቤተ ክርስቲያን ወይም መንግስት) ማሕተም የተደረገበት የምስክር ወረቀት ይሰጣቸዋል። ቃል ኪዳኑም ሆነ የምስክር ወረቀቱ በትዳራቸው ውስጥ ከመጋባታቸው በፊትም ሆነ በኋላ ያሏቸው ነገሮች ሁሉ ከሰርጉ በኋላ የጋራ መሆናቸውንና አንዳቸው ለሌላቸው ሁለቱም ለአንድ ዓላማ እንደሚኖሩ ያመለክታል።

ብዙ ሰዎች ለምን መጋባት እንደሚፈልጉ ሲጠየቁ «ሰለ ምንፋቀር ነው» ይላሉ። ፍቅራቸውም አንዳቸው ለሌላቸው ያላቸውን ኃላፊነትና ዘላቂነት ባለው ሁኔታ አብረው ለመኖር ያላቸውን ፍላጎት የሚያመለክት ነው። ከዚህ የተነሳ ከሌሎች ግንኙነቶች ማለትም ከወላጅ፣ ዘመድና ጓደኛ ሁሉ የጋብቻ ግንኙነት የሚበልጥና ቅድሚያ የሚሰጠው ነው። ከየትኛውም ወዳጅነትና መቀባበል አንጻር ጋብቻ ቅድሚያም ሆነ ብልጫ አለው። አንድ ሰው ለሌላው ሰው ያለውን ከፍተኛ ፍቅር የሚገልጠው እድሜ ልኩን ከዚህ ሰው ጋር ለመኖር በመፈለግ በጋብቻ ሲጣመር ብቻ ነው። በመሆኑም ጋብቻ የሁለት ወጣቶችን የትውውቅ፣ ቅርርብና ፍቅር የሚለካ እርምጃ ነው። መሰረቱ ጥሩ መቀራረብና ፍቅር የሆነ ትዳር አንዱ ለሌላው ወሲብን፣ ገንዘብን ንብረትን፣ ግንኙነትን፣ ሚስጥርን ወዘተ በተመለከተ ከትዳር ጓደኛው ጋር እስከ እድሜ ልኩ በታማኝነትና በንጽህና ለመኖር የሚያበቃውን ብርታት ያገኛል።

የሰርጉ እለት የተጋቢዎቹን ሁኔታ እጅግ ልዩ በሆነ መንገድ ይለውጣቸዋል። በጋብቻቸው ስነስርዐት ላይ የቤተ ክርስቲያኑ መሪ ወይም

በመንግስት የተወከለ ባለስልጣን «ይህንን ሰው ታገቢዋለሽ?» «ይህችን ሴት ታገባታለህ?» ብሎ በየተራ ከጠየቀና ተጋቢዎቹ «አዎን» በማለት ከመለሱ በኋላ ባልና ሚስት መሆናቸውን ያውጃል። ይህ አዋጅ ከዚህ ለፃት ጀምሮ ባልና ሚስት መሆናቸውን ከማጽናቱ በላይ፣ በሕግ አንቀጽ 8 አድራሻቸው አንድ መሆኑን ወይም በአባንድ ቤት መኖራቸውን፣ እንዲሁም ከዚህ በኋላ እስካሁን ያላቸውም ሆነ ወደፊት የሚያፈሩት ቋሚም ሆነ ተንቀሳቃሽ ንብረት በሙሉ የጋራ መሆኑን ያመለክታል። በመካከላቸው የሚወለዱ ልጆችም የሁለቱም ኃላፊነትና እንክብካቤ የሚያስፈልጋቸው መሆናቸውንና ይህንንም ኃላፊነት ለመወጣት ሕጋዊ ግዴታ እንዳለባቸው ያስገነዝባል። በአጠቃላይ በስርጋቸው እለት ባልና ሚስት መሆናቸው ሲታወጅ የሚከተሉት ለውጦች በግልም ሆነ በጥምር ወደ ሕይወታቸው ይገባል።

1. የጋብቻ ቃል ኪዳን የሚያመጣው ለውጥ

በአሪት ዘፍጥረት 2:24 ስለ ጋብቻ ከሚነግረን እጅግ አስፈላጊ ነገሮች ውስጥ ዋናዎቹ ሦስት ናቸው። እነዚህም መተው፣ መጣበቅና አንድ መሆን የሚሉ ናቸው። አንድ የእግዚአብሔር ሰው እነዚህን «መገንጠል፣ ለዘለቄታው መጋጠምና መዋህድ» በማለት ይገልጻቸዋል። እነዚህ ሦስቱ በጋብቻ ውስጥ ካልታዩ ጋብቻው ጋብቻ ሊሆን አይችልም። ብዙ የጋብቻ ችግሮች የሚፈጠሩት ከነዚህ ከሦስቱ አንዱ ወይም ሁለቱ ባይኖሩ ሲቀር ነው። ባይጋቡ በወሲብ ፈተና የሚወድቁ ሰዎች ተጋቡ ማለት አይቻልም። ምክንያቱም በስጋ ቢዋሃዱም መተውና መጣበቅ የሚለውን ደረጃ አልፈጸሙም። ስለዚህ ሰዎች የዝሙትን ኃጢያት ፈጸሙ ይባላል እንጂ ተጋቡ አይባሉም። እግዚአብሔር አዳምንና ሄዋንን ከማጋባቱ በፊት ሄዋንን ከአዳም መለየት ወይም ማውጣትና ሴት አድርጎ መሥራት ነበረበት። ከዚያ በኋላ ነው ጋብቻው የተፈጸመው። በአሪት ዘፍጥረት 2:23ና 24 የተጠቀሰው ጥቅስ ባጭሩ የሚለን የሚከተለውን ነው።

፩ ስናገባ በወላጆቻችን ወይም በማንኛውም ሰው ላይ መደገፍን ማቆም አለብን።

፪ ባልና ሚስቱ በቃል ኪዳን ይጣበቃሉ። የጋብቻ ውሕደት የሚጀምረው ከዚህ ጀምሮ ስለሆነ ዳግመኛ መነጣጠል በሌለበት ሁኔታ ወይም ልዩነቱ (ሁለትነቱ) በማይታይበት መንገድ መኖር አለባቸው።

፫ አንድ ስጋ መሆን። ይህ ከወሲባዊ ግንኙነት ጀምሮ ያላቸውን አንድ ልብ፣ አንድ መንፈስና አንድ ስጋ መሆን የሚያመለክት ነው።

2. በግል ሕይወት ላይ የሚመጣ ለውጥ

በሰርጉና በሰርጉ ሰሞን የተለያዩ ሰዎች ለእናንተ ያላቸውን ፍቅርና አክብሮት ለመግለጥ የተለያዩ ስጦታዎች ይሰጧችኋል። ይህ አዲስና እንግዳ ለውጥ መጀመሩን ያበስርላችኋል። ይህ ሲሆን ስለ ራሳችሁ ያላችሁ አመለካከት መለወጥ ይጀምራል። አብዛኞቹ ሰዎች በሚያልፉበት የሕይወት መንገድ አልፋችሁ ስለ ሆነ ትዳር በመመስረታችሁ «ትክክለኛውን ነገር አድርጌአለሁ» የሚል የእርካታ ስሜት እንዲሰማችሁ ያደርጋችኋል። ባታገቡ ግን ሰዎችም ሆኑ እናንተ ራሳችሁን «ምንድነው ችግሩ?» ብላችሁ መጠየቃችሁ አይቀርም። አሁን ግን የትዳር ጓደኛችሁ ሊቀበላችሁ መቻሉና ዘላቂነት ባለው ኑሮ አብሯችሁ ሊኖር መምረጡ ስለ ራሳችሁ መልካም ስሜት እንዲሰማችሁ ያደርጋል። የእሙኝነት ጊዜ በትዳር በመጣመር አብረው ስለሚኖሩበት ጊዜ በማሰብና በማለም የተሞላ ነው። ጋብቻ ይህንን ሕልም ይቀይረውና የትዳርን እውነታ በመጋፈጥ እለት በእለት ከትዳር ጓደኛችን ጋር አብረን ሕይወትን የምንመራበትና አንዳንድ ምኞትና እቅዳችን እውነት አለመሆናቸውን የምንገነዘብበት ጊዜ ያደርገዋል። በየእለቱ ያላችሁ ግንኙነት እውነተኛ እናንተነታችሁን ግልጽ አድርጎ እንዲታይ ያደርገዋል። እንደማንኛውም ሰው ትእግስታችሁ ገደብ ያለው፣ ቶሎ የምትደክሙና መሰልቸት የሚታይባችሁ ሆናችሁ ትታያላችሁ።

በትዳራችሁ ሂደት አብሮ የመኖርን፣ የተፈጥሮ፣ የሃይማኖት፣ የባህልና የመንግስት ሕግ ተከትላችሁ መኖር እንደሚገባችሁ ትረዳላችሁ። ከዚህ በኋላ የምታደርጓቸውም ሆነ የምታቅዷቸው ነገሮች ሁሉ ከሌላው ሰው ጋር ተማክራችሁና ተስማምታችሁ የምታደርጉት ይሆናል። ቀድሞ በየግላችሁ ስትኖሩ ምናልባት ቀናችሁንና ጊዜያችሁን እንደፈቀዳችሁ ታቅዱ ከነበረ አሁን ያ ሁኔታ ተለውጦ ከስራ ወደቤት በጊዜ መምጣትና ማምሸት ማቆም፣ ተማክሮ ወጣ ገባ ማለት ይኖርባችኋል። በስራ ቦታ፣ በቤተ ክርስቲያንና ሰዎች በርከት ብለው በሚገኙበት ሁሉ ያገባ ሰው መሆን እንደሚገባው ሆናችሁ መገኘት ይጠበቅባችኋል። ከምታውቋቸው ጋር እንኳን ቢሆን እንደቀድሞው ማንኛውምን ርዕስ አንስቶ መሳሰብና መሳፋት ከናንተ የሚጠበቅ አይሆንም። እንደሚጠበቅባችሁ ባህሪያችሁን ማስተካከልና አንዳንድ ያገባ ሰው የሚጠበቅበትን ነገር ማድረግ በመጀመሪያዎቹ የጋብቻ ወራት ሲችግራችሁና ነጻነታችሁም የተገደበባችሁ መስሎ ሲታያችሁ ይችላል። ሆኖም ቀስ በቀስ በፈቃደኝነትም ሆነ በግድ የባህሪ ለውጥ መምጣቱ የማይቀር ነው። እነዚህን የመላለሱ ሁኔታዎችና ችግሮች አዲስ የተጋቡ ባልና ሚስት በእሙኝነት ጊዜ ሲያደርጉ እንደነበረው አንዱ ሌላውን ለማወቅ፣ ለማስደሰትና ለመቅረብ ይጥር የነበረው አሁን ጋብ ይልና ወደስራና በትዳር ውስጥ የሚጠበቅን ኃላፊነት ወደማሟላት ይሸጋገራል። ልጆች

ሲወለዱም አንዱ ሰሌዳው የሚሰጠውን ትኩረት ይቀንስና ትኩረቱ በልጆች ላይ ይሆናል።

3. በወላጆችና ጓደኞች አማካኝነት የሚመጡ ለውጦች

ጋብቻ ከወላጆች፣ ከአምቶችና ከጓደኞች ጋር ያለንን ግንኙነት በመልካምም ሆነ በክፉ መልኩ ተጽዕኖ ያደርግበታል። ቀደም ብለው ወላጆች የልጆቻቸውን ምርጫ ያልተቀበሉ ቢሆን እንኳን ከሰርጉ በኋላ እርቅና ሰላም ሊወርድ ይችላል። አንድ አባት ስለእንደዚህ ዓይነቱ ሁኔታ «ቀደም ብላ ሳታገባው በፊት እንዳታገባው ብዙ ስከላከል ነበር፤ አሁን ግን ተጋብተዋል ለእኔም አማች ሆኗል፤ ስለዚህ በሚቻለኝ ሁሉ በሰላም ከመቀበል በስተቀር ምን ማድረግ እችላለሁ» አሉ። በሌላ በኩል ከጋብቻው በኋላ ምንም ለውጥ ማምጣት እንደማይችሉ በመረዳት ወላጆች የልጆቻቸውን ምርጫ ቢቀበሉም አዲስ የተጋቡት ወጣቶች ግን ከወላጆቻቸው ጋር ያላቸው ግንኙነት በተለያየ ምክንያት እየቀነሰ ይሄዳል። ለዚህ ዋነኛ ምክንያቱ ልጆች ከወላጆቻቸው አካባቢ ርቀው መኖራቸውና በራሳቸው ትዳር ላይ ትኩረት መስጠት በመጀመራቸው ሊሆን ይችላል። ይህ ለወላጆች ከባድ ቢሆንም ሌላው ሊቀበሉት የሚገባ አውነታ ነው። ይህንን ለማካከል ይመስላል በስልክ፣ በደብዳቤ፣ አልፎ አልፎ በመነገራትና ስጦታ በመለዋወጥ ግንኙነቱ እንዳይጠፋ ጥረት የሚደረገው። አንዳንድ ቤተሰቦች በወር ወይም አልፎ አልፎ «የቤተሰብ ስብሰባ (ጉባኤ)» በሚል ሰበብ የሚገናኙበትን ሁኔታ በማመቻቸት ግንኙነቱ እንዲጠናከር ያደርጋሉ። ይህ አካሄድ በጎ መልክ ቢኖረውም የግንኙነቱ ድግግሞሽ ገደቡን አልፎ ከአምቶቻቸው ወይም ወላጆቻቸው ጋር ቅራኔ የመፍጠሪያ ምክንያት እንዳይሆንባቸው መጠንቀቅ አለባቸው። ይህ ግንኙነት አንዳንዴ ወላጆች ልጆቻቸውን በእጅ አዙር መንገድ የሚቆጣጠሩበት ዘዴ ሊመስል ይችላል። ልጆችም የወላጆቻቸውን ቤት የሚያዘወትሩ ከሆነ በራሳቸው መቆም እንደተሳናቸው ከማሳየቱም በላይ ዘግይቶም ቢሆን ደጋግመው ወላጆቹ በማይሰቡት የትዳር ጓደኛ በኩል ችግር መፈጠሩ አይቀርም። ለዚህ ዓይነቱ ችግር ጥሩው መፍትሄ ባልና ሚስቱ ቁጭ ብለው በጉዳዩ ላይ በጥምና መነጋገር መቻልና ውሳኔ ላይ መድረስ ነው። ሆኖም እንዲህ ዓይነቱ ችግር ይከሰታል ብሎ «የቤተሰብ ስብሰባን» ችላ መለት ደግሞ ጤነኛ ሳይሆን ይችላል። የጉብኝቱን ድግግሞሽ ፍጥነት እንጂ አልፎ አልፎ የሚደረግ ጉብኝት እጅግ ብዙ ጠቀሚታ አለው። ሆኖም የባልንም ሆነ የሚስትን ቤተሰብ በእኩልነት የሚመለከት መሆን አለበት። ከጓደኝነትም አንጻር ቢሆን ተመሳሳይ ችግር ሊነሳ ይችላል። «ያዘቡ ሰዎች ጥቂት ወዳጆች አሏቸው» የሚባለው እውነት ነው። ምክንያቱም ባልና ሚስቱ አሁን ጊዜና ትኩረታቸው አንዳቸው ለሌላቸውና የጋራ በሆነው ትዳራቸው ላይ ስለ ሚያነጣጥር ለጓደኞቻቸው የሚያውሉት ጊዜና ትኩረት ብዙም አይኖራቸውም። ከጋብቻ በኋላ ጓደኞች ቢኖሩም

የጸና ጓደኝነት የሚኖረው ከተመሳሳይ ጾታ ጋር ያለው ብቻ ነው። አዲስ የተጋቡ ባልና ሚስት መገንዘብ ያለባቸው ከፍተኛው ወዳጅነት ከትዳር ጓደኛ የሚገኝ ቢሆንም ቀድሞ የተጀመረን ጓደኝነት ማቋረጥ ደግሞ ጎጂ ሊሆን እንደሚችል ነው። በተለይ ከተመሳሳይ ጾታ ጋር የሚኖር ጓደኝነት አንዳንዴ በትዳር ውስጥ የሚፈጠረውን ችግር ለማስተንፈስ የሚረዳበት ጊዜያት እንዳለ መዘንጋት አያስፈልግም።

የባልና የሚስት ግንኙነት ሕጋዊ መልክ

ጋብቻ ሃይማኖታዊ፣ ሕጋዊና ማህበራዊ ውህደት የሚኖረው ቤተ ክርስቲያን፣ መንግስትና ባህሉ ሁሉ ጋብቻ በሁለት ተቃራኒ ጾታዎች መካከል በስምምነት የሚፈጸም ውህደት መሆኑን ስለሚቀበሉና ይህንንም ለመጠበቅ ከጎናቸው ባለ ኃይላቸው ሁሉ ስለሚሰለፉ ነው። ለጋብቻ የሚፈቀድበት አነስተኛው እድሜም በሕግ ተወስኗል። የጋብቻ ምስክር ወረቀታቸውም ስልጣን ባለው ወኪል መጋባታቸውንና ጋብቻቸው ሁሉንም በማሟላት የተፈጸመና ሕጋዊ መሆኑን ያመለክታል። ጋብቻቸው ሊፈርስ የሚችሉውም መጋባታቸውን በሕግ ያጸደቀው መንግስታዊ ባለስልጣን ለፍቺ የሚያበቃ ምክንያት እንዳላቸው አውቆ ሲያረጋግጥላቸው ነው። ከላይ እንደጠቀስነው ጋብቻ የሚጸናው የማጋባት ሕጋዊ ስልጣን ያለው ማለትም ቤተ ክርስቲያን ወይም መንግስት በሚሰጠው መተማመኛ ነው። በሀገራችን በግምት ከ90% በላይ ያሉ ለጋብቻ የደረሱ ወጣቶች ይጋባሉ። በሕግ ፊት ቀርበው ጋብቻቸውን የሚያጸድቁት ሁሉም ሳይሆኑ ይችላሉ። ሆኖም በሀገር ሽማግሌ ወይም ምስክሮች አስቀምጠው የሚዋዋሉት የጋብቻ ውል በሕግ ፊት ተቀባይነት አለው። ጋብቻ ሕጋዊ መልክ አለው ስንል በመረዳትም ሆነ ባለመረዳት ወጣቶቹ ከዚህ የሚከተሉትን ግዴታዎች መግባታቸው ነው።

1. ጋብቻ ከመንግስት ጋር የሚደረግ ስምምነት ነው።

የመንግስት ሕግ ማንን ማግባት እንደሚገባና በምን ሁኔታ መጋባት እንዳለብን ይደነግጋል። ለምሳሌ ወንድምና እህት ወይም ዘመዳሞች መጋባት እንደሌለባቸው ሕግ ያዛል። ተመሳሳይ ጾታዎች ማለትም ወንድና ወንድ ሴትና ሴት እንዲሁም የእንጀራ እናት ልጆች እንደማይጋቡ ደንግጓል። ከዚህ ሌላ

- ስለድርብ ጋብቻ ሁኔታ በሕግ ተደንግጓል።
- የጋብቻውን ዓይነት /ለማንኛውም ተክሊል.../ የመሳሰሉትን መንግስት ያጸድቃል።
- ወጣቶች ቢያንስ የሚጋቡበትን እድሜ ይወስናል።
- መንግስት ፍቺ ስለሚጸድቅበት መንገድም ይወስናል። ለምሳሌ ከሁለት ዓመት በላይ ባልና ሚስቱ ያለበቂ ምክንያትና ስምምነት ከተሰያዩ፣ የልጆች ሁኔታ ማለትም ባልና ሚስቱ በሕግ ከተለያዩ

ልጆቹን ማን እንደሚያሳድግና ስለ ልጆች ማሳደጊያ ክፍያ ...
ይወስናል።

2. ጋብቻ በግለሰቦች መካከል የሚደረግ ስምምነት

ጋብቻ በሁለት ተጋቢዎች መካከል የሚደረግ ስምምነት ነው። በጋብቻ ቃል ኪዳን ተጋቢዎች እንዳቸው ከአንዳቸው ስለሚጠብቁት ነገሮችና ሌሎች ነገሮች ይነገራቸዋል። ቃልኪዳኑ በጋብቻ ውስጥ ስለሚያስፈልጉት ነገሮች ማለትም መፈቃቀር፣ መከባበር፣ ታማኝነትና ዘላቂነት የያዘ ነው። ከዚህ ሌላ ሁለቱ ተጋቢዎች በዓይን፣ በስምና በአድራሻ ከተዋወቁበት ጊዜ አንስቶ ግንኙነታቸውን በቃል ኪዳን እስካሰሩ ድረስ ያለው ሁሉ በመካከላቸው ያለውን የማያቋርጥ ጥምረት የሚያመለክት ነው።

3. ጋብቻ ከእግዚአብሔር ጋር የሚደረግ ቃል ኪዳን ነው።

ሂዋንን ወደ አዳም በመውሰድ የሰጠና የመጀመሪያውን ቃል ኪዳን የፈጸመ እግዚአብሔር ነው። እርሱ በተጋቢዎች መካከል ዘላለማዊ ምስክር ነው /ዘፍ 2፣ ሚላ 2፡14/። ለጋብቻ መሳካትና መጽናት እርሱ ትልቅ አስተዋጽኦ አለው። ለማኞች በትዳር ስለሚኖሩበት ሁኔታ እግዚአብሔር መመሪያን ሰጥቷል። ወጣቶች ሲጋቡ አንዳቸው ለአንዳቸው ቃል የሚገቡትን ያህል ከእግዚአብሔርም ጋር ቃል ይገባሉ። ይህም እግዚአብሔር እንዲባርካቸውና እንዲጠብቃቸው ብቻ ሳይሆን በመካከላቸው በሚሆነው ነገር ዳኛ እንዲሆንም ነው። «እግዚአብሔር በአንተና በልጅነት ሚስትህ መካከል ምስክር ስለሆነ ነው።» ት ሚልክያስ 2፡14

4. ጋብቻ ከሕብረተሰቡ ጋር የሚደረግ ቃልኪዳን ነው።

በሀገራችን የሚጋቡት ወጣቶች ብቻ ሳይሆኑ በጋብቻው የሚጣመሩት የተጋቢዎቹም ዘመዶች ናቸው። ከዚህ ሌላ ለሚኖሩበት ሕብረተሰብ በጋብቻ ቃል ኪዳን በሰላም አብረው ለመኖር ቃል መግባታቸውም ነው። ሲቸገሩና ግራ ሲገባቸው በመጀመሪያ የሚደርሱት እነሱ ናቸው። አምባጓሮ ቢነሳና ድንገተኛ ጠብ ቢፈጠር መጀመሪያ የሚደርሱትና ገላጋይና አስታራቂ የሚሆኑት ጉረቤቶችና ባካባቢው የሚኖሩ ሽማግሌዎች ናቸው። ጉዳዩ ከተባባሰም በሕግ ፊት ቀርበው የሚመለከሩት እነሱው ናቸው።

አብሮ መኖር የሚጠይቀው ጥረት

በትዳር መሃል ሊኖር የሚገባው ፍቅር ሦስት ማእዘን ባለው ትርያንግል መልክ ሊገለጥ ይችላል። የትሪያንግሉ ሳይኛ ጫፍ የሚወክለው አንዱ ለሌላው የሚሰማውን ከፍተኛ ፍቅርና አንድነትን የሚያመለክት (Intimacy) ሲሆን፣ የቀኙ ጎኑ ደግሞ በስጋና በነፍስ ለመዋሃድ ያላቸውን ስሜታዊ ፍላጎት (Passion) ያመለክታል። ይህ ፍላጎት ብዙ ጊዜ በወሲብ

ግንኙነት ይገለጻል። ይህም ማለት አንዱ ስለሌላው ሲያስብ ከፍተኛ ስሜታዊ ግለት ይሰማዋል ማለት ነው። የግራ ጎን ራስን የመስጠት ፍላጎት (Commitement) ያመለክታል። ይህም ትዳሩ ለዘላቂታ መሆኑን ያሳያል። ይህ በውበጡ እድገት ያለው የፍቅር ሂደት በሚከተለው ሁኔታ በስዕል ይገለጻል።

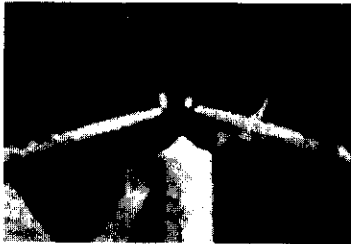
እንድ ሆነናል እንለያይ

ከዚህ የተነሳ ትዳር እንዲሁ በዘፈቀደ የሚኖሩት ሳይሆን ያመለካከት ብስለትንና ውህደትን በማሳደግ የሁለቱንም ተጋቢዎች የማያቋርጥ ልዩ ጥረትና ትኩረት ይጠይቃል ማለት ነው። ስለሆነም ጽኑ ጋብቻ የሚከተሉት ሰባት ዋና ዋና ሚስጥሮች ይገኙበታል።

1. በእግዚአብሔርና በሰዎች ፊት የሰርጋቸው ዕለት ለገቡት ቃል ኪዳን እስከ አለተ ሞታቸው በታማኝነት አብረው ለመኖር በየጊዜው የሚያሳስቧቸውን ነገሮች ያደርጋሉ። ለምሳሌ በፍቅር የተሳሰሩ ባልና ሚስት መሆናቸውን የሚያሳውቁ ነገሮች ማድረግ፣ በመጀመሪያ የተገናኙበትን፣ ለጋብቻ የተጠያየቁበትን፣ ጥሩ የፍቅር ትዝታዎች የተካፈሉበትን፣ የተጋቡበትን ወዘተ ቀናት፣ ስፍራና ሁኔታዎች ማክበር፣ አዘውትሮ መወያየት፣ ስፍራውን መጎብኘት፣ ስጦታ መለዋወጥ፣ ለሌሎች መመስከር ወዘተ።
2. አንዱ ለሌላው ራሱን በሙላት ስለሚሰጥ የሚደብቀውም ሆነ የሚያስቀረውም ነገር ሊኖረው አይገባም። ይህ በሁሉም አንጻር ነው። በስስት ወደኋላ የሚለው ነገር የለውም። ጊዜውን፣ ጉልበቱን፣ ችሎታውን ሰውነቱን ሳይቀር የትዳር ሚስጥሩ ከዚህ እንደሚጀምር በመረዳት ራሱን በፍቅር ለሌላው ያስገዛል።
3. የተጋቡ ሰዎች አብረው ብዙ ጊዜ ስለሚያጠፉ አንዱ ለሌላው በቂ ጊዜ ይሰጣል። የዕለት ውሎውን፣ ገጠመኞቹን፣ ችግሮችና ደስታውን ሁሉ በማንሳት ይናገራል። ሌላውን በመተቸት ወይም ምክር በመስጠት ሳይሆን በመደገፍና በማበረታታት ያደምጣል። አንዱ ከሌላው የበለጠ ሚስጥረኛም ሆነ የቅርብ ጓደኛ ሊኖረው አይችልም።
4. ጥሩ የተገባበት (ኮሚኒኬሽን) መስመር በሳላቸው በሚነጋገሩበት ጊዜ በቀላሉ ይግባባሉ። የአንድ ጠንካራ ቤተሰብ ዋና መለያው መነጋገር፣ መደማመጥና መቀባበል የሚዘወተርበት ነው። አንዱ ሌላውን ባይሉኝታና በፍርሃት ሳይዝ መናገር ያለበትን ወይም እንዳስፈላጊነቱ

መታረምና መስተካከል ያለበትን ሁሉ በነጻነት ይናገራል። ሌላው ምላሽ ሲሰጥ ወይም ባለው ችግር ላይ ሲወያዩ መደማመጥ፣ መተማመንና መቀበል በመካከላቸው ይኖራል።

5. አንዱ ሌላውን ያበረታታል፣ ያሞግሳል፣ ለበሳ ነገር ያነሳሳል እንዲሁም መልካም ነገር በሚደረግለት ጊዜ ሁሉ ያመለካል። በመንፈሳዊም ሆነ በሰጋዊ ሕይወቱ እንዲያድግ፣ ልቆ እንዲታይ፣ በሰዎች ፊት ተቀባይነት እንዲኖረውና እንዲከበር ያልተቆጠበ ድጋፍና መስዋዕትነት ይከፍላል። ይህን ሲያደርግም የትዳር ጓደኛው መከበርና መላቅ ለሁለቱም እጁሆነ በመረዳት ነው። ይህ የተደረገለትም የተከፈለለትን መስዋዕት ከግምት ውስጥ በማስገባት ሁለቱንም የሚያሳድግ ውጤት ጽንዲያስገኝ ጥረት ያደርጋል፣ በተራውም ሌላው እንዲያድግ በር ይከፍታል።
6. መንፈሳዊ ሕይወታቸው ጥልቀት አለው። በመሆኑም ለእግዚአብሔርና ለቤተ ክርስቲያን ራሳቸውን የሰጡ ናቸው። የሚጸልዩ ባልና ሚስት ረጅም የፍቅርና የመግባባት ዘመን አብረው ለመኖር ዋስትና አላቸው። እግዚአብሔር የባረካቸው ቤተሰቦችም ትዳራቸውን በማይጎዳ መንገድ ለጌታ ክብር ሌሎችን ለማገልገል ራሳቸውን ይለጣሉ።
7. በችግርና ግጭት ጊዜ ችግራቸውን በመወያየትና በመግባባት ለመፍታት ጥረት ያደርጋሉ። ብዙ የተጋቡ ሰዎች ችግር ሲደርስባቸው እንዴት መፍታት ስለማይችሉ ወይም አንዱ ሌላውን ስለሚከስ ረጅም ዘመን ሊኖር የሚችላው ትዳራቸው በቀላሉ ይፈርሳል። ገጠመኞቻቸውን፣ ችግሮቻቸውንና ግጭቶቻቸውን አብረው በመወያየት የመፍታት ልምድ ያላቸው ባልና ሚስት ግን ትዳራቸው ዘለቂታነት አለው።

አሁንም አንዳችን ለሌላችን ሁለታችንም ለትዳራችን መኖር ነው

ምዕራፍ 21 እንደ ባልና ሚስት አብሮ መኖር

ለስኬታማ ትዳር ተፈላጊ ነገሮች

ብዙ ባልና ሚስት የተሳካ ትዳር የሚሉት ሀብት፣ ልጆች፣ ወይም ወቅታዊ ደስታ የመሳሰሉት በትዳራቸው ውስጥ የሚታዩ ከሆነ ነው። ቀደም ባለው ዘመን ባል የሚመረጠው በጨዋነቱና ለቤተሰቡ መተዳደሪያ የሚሆን ሊኖረው በመቻሉ ነበር። ሚስትም ብትሆን የምትመረጠው በቤት አያያዚ ማለትም በሙያዋና ልጆችን በሚገባ ለማሳደግ ባላት ችሎታ ነበር። ባልም ሆነ ሚስት ይህን የሚጠበቅባቸውን በማድረጋቸው ብቻ በሰዎች ዘንድ ጋብቻቸውን ስኬታማ እንደሆነ ያስመስላል። የዘመኑ መለዋወጥ ይህንን መለኪያ የባለ እንዲጨልም አድርጎታል። ይህም ማለት ጋብቻን በሚታይ ነገር ላይ እንዲገነባ አድርጎታል። በአንዳንድ ስፍራ የጋብቻ ቃል ኪዳን ከመላላቱ የተነሳ «ሞት እስከሚለየን» የሚለው ተለውጦ «በአንተ/በአንቺ እስከረካሁ፣ የተሻለ እስከገኘሁ፣ እስከተሰማማን» ወደሚለው እየተለወጠ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረው የጋብቻ ዓይነት እንደ ቀድሞውም እንደ ዘመኑም የሚል ሳይሆን ሁለት ደካሞች በእግዚአብሔር ዕርዳታ ለዘላቂነት የገቡትን ቃል ኪዳን በመጠበቅ አብረው የሚኖሩት ነው። ይህ ደግሞ ባላቸው ኑሮ አለማማረር፣ ራሳቸውን ለማሻሻል በሚያደርጉት ጥረትና ከእግዚአብሔር በሚያገኙት ሰላም ላይ የሚገነባ ነው።

የእግዚአብሔር ፍቃድ ለተጋቢዎች ፍጹም የሆነ ጋብቻ እንዲኖራቸው ሳይሆን በድካማቸው በርሱ ላይ እየተደገፉ የሚኖሩት ነው። በዚህ በኩል አምላካቸው ሊረዳቸውና ስኬት ሊሰጣቸው ፍቃዱ ነው። በተጋቢዎቹም በኩል ያለው ኃላፊነት በሆነው ባልሆነው በመጣላትና መውጫ ሰበብ ከመፈለግ ይልቅ ትዳራቸውን ለማሳደግና አንዳቸው ሌላውን ለማነጽ የማያቋርጥ አስተዋጽኦ ማድረግ ይኖርባቸዋል። የክርስቲያን ጋብቻ አንዴና ለእድሜ ልክ የሚደረግ ስለሆነ አረረም መረረ፣ ሞላም ጎደለ የያዙትን ማጥበቅ እንጂ ከአጥሩ ውጭ ማለትም ከያዙት ትዳር ውጭ፣ ሌላ እንዳለ በማሰብ በመቀላወጥ መኖር አይደለም። ትዳርን የተሳካ የሚያደርገው እግዚአብሔር ስለሆነ በየግልም ሆነ በአንድነታቸው የሰጣቸውን ፍቃዱን ለመፈጸም ፍቃደኛነት ሊታይባቸው ይገባል። ትልቁ ቁም ነገር ተጋቢዎች የሚኖሩት ደስታ ለሚሉት ብቻ ሳይሆን በጉድለትም ሆነ በሙላት ለእግዚአብሔር ክብር በመስጠት ነው (ኤፌ 2:10)። ዓይኖቸው ሁለቱን ወደአንድነት ወደ አመጣው እግዚአብሔር ሲሆን አንዱ የሌላውን ጉድለትና በደል መቁጠር ያቆምና በቃል ኪዳን ላገኙት ጋብቻ መሥራት ይጀምራሉ። ለዚህ ነው እግዚአብሔር

የእያንዳንዱ ቤተሰብ ራስ ነው የሚባለው። ስለዚህም የተሳካ ጋብቻ መለኪያው አንዱ ሌላውን በማንጽና በማሳደግ እግዚአብሔር ካሰበለት ደረጃ እንዲደርስ ማበረታታት ነው። ተጋቢዎች በየግል እግዚአብሔር ያቀደላቸውን ደረጃ እንዲደርሱ እንዲተናነጹና በአንዱ ደስታ ሌላው ገብቶ በረከት እንዲሆነውና አብረውም እንዲያድጉ ዋናና ተፈላጊ ነገር ነው። ይህ ሲሆን አብሮ በማደግ ውስጥ እርስ በርስ መዋሃድና አንድ መሆኑ እየሰፋ ይሄዳል።

ተጣጥሞ እመኖር

ባልና ሚስት ተጣጥሞ ለመኖር እንዲችሉ ከሚያስፈልጉ ባህርያት ውስጥ ቅድሚያ ሊሰጣቸው የሚገቡት ጥሩ ባህርይ፣ ለሥራ ታታሪነትና የራስን አቋም (Principle & Integrity) ማስተካከል ነው። ሁሉም ሰው ተመሳሳይ ባህርይና አቋም ላይኖረው ይችላል። ጥሩ ስነምግባር፣ ታታሪነትና የራስን አቋም መጠበቅ የምንማረውና ልንለውጠው የምንችለው ነገር ነው። ሆኖም ትልቅ ጥረትና ቆራጥነት ያስፈልጋል። ምክንያቱም አንድ ሰው ወደማግባት እድሜ ሲደርስ እነዚህ ነገሮች ስለሚመሰረቱ ለመለወጥ አስቸጋሪ እየሆኑ ይሄዳሉ። በእድሜ እየገፉ ሲሄዱም ግትርነትና ለውጥን መጥላት እየጨመረ ይሄዳል። ስለዚህ ከጅምሩ እነዚህን ነገሮች መገንባቱና አንዳንድ ማሻሻያዎችን እያደረጉ መሄዱ ለትዳርም ሆነ ለማህበራዊ ኑሮ የሚበጅ ይሆናል። «ትምህርት እስከ እድሜ ልክ ነው» እንደሚባለው የለውጥን አስፈላጊነት ከተረዳንና ጥሩ ለውጦችን ለመቅሰም ፍቃደኛነት ካለን ለውጣችን እየጨመረ ይሄዳል።

ተጋቢዎች ማወቅ ያለባቸው ከተጋቡ በኋላ አንዱ ሌላውን ለመለወጥ የሚያደርገው ሙከራ ክንቱና ችግርን የሚነትት መሆኑ ነው። ይህ አንዳንድ በትዳር ሂደት የሚፈጠሩትን ችግሮች ላይሆን ይችላል። ወጣቶች በመጠናናትና በእርጮኝነት ጊዜ የሚያዩትን አንዳንድ ደካማ ወይም አብሮ ለመኖር የሚያስቸግር ባህርያት ከተጋቡ በኋላ እንደሚለውጡ ያስባሉ። ይህ ስህተት ነው። አንድ ወንድ የማይጨበጥና ለማመን የሚያስቸግር ከሆነ የጋብቻ ቃል ኪዳንም ሆነ ከጋብቻ በኋላ ያለው ኑሮ ጨርሶ አይለውጠውም። እንዲሁም አንዲት ሴት ራሷን ወዳድና ከመጠን በላይ መሸቀርቀርን የምትወድ ከሆነ ከጋብቻ በኋላ ትተዋለች ማለት ዘበት ነው። ግዴለሽ ሰው ግዴለሽነቱን እንደያዘ ወደጋብቻ ይገባል። ባለባቡ ከመጠን በላይ መሸቀርቀርን የሚያበዛ ሰው ከተጋባም በኋላ በዚያው ባህርይ ይቀጥላል። ከሰዎች ጋር መሆንንም ሆነ ሮህ መናገርን የማትወድ ሴት ባሏ በየድግስ ቤቱ መሄድን የሚያዘወትር ከሆነ አብራው ወጣ ገባ ማለት ጨርሶ አይሆንላትም። በገንዘብ አያያዝ ግዴለሽ የሆነ ወንድ በጋብቻው ቆጣቢ ይሁን ቢባል አይላካለትም። መረጋጋትን የማያውቅና ካንዱ ሥራ ወደሌላው፣ ካንድ ጓደኛ ወደሌላው መሸጋገርን የሚያዘወትር ቁንጥንጥ ሰው ትዳር ይለውጠዋል ብሎ ማሰቡ አስቸጋሪ ነው። «ተፈጥሮን ተመክሮ አያድነውም» እንደሚባለው ወይም

«ከፉ አመል ካልሞቱ አይለቅም» እንደሚባለው ነው። ይህ እንግዲህ ተስፋ ለማስቆረጥ ሳይሆን ወይም ሰው በምንም ሁኔታ የመለወጥ ዕድል የለውም ለማለት ሳይሆን ብዙ መጠበቅ የለብንም፤ ሌላውን ለመለወጥ ከመጥከር ይልቅ ራስን ለመለወጥ ጥረት ማድረጉ ጥቅም አለው ለማለት ያህል ነው።

ሰው ከደክመበት አንጻር ድካሙን ወደብረታት የሚለውጥለትን ያገባል ይባላል። ለምሳሌ እርሱ ሰነፍ ከሆነ ታታሪ ሚስት፣ እሷ ዓይኖቿ ከሆነች ደፈር ያለ ወንድ ያገባሉ። አንዱ በራሱ ውስጥ የሌለውን ነገር በትዳሩ ማካከስ ይፈልጋል። ይህንን ሲያደርግም ትዳራቸው እርካታና ሙሳት እንደሚኖረው በማሰብ ነው። አንዳንድ ጊዜ ሰዎች በእርጮኝነታቸው ጊዜ ያልሆኑትን በማስመሰል የሚያሳዩዋቸው ባህርያት አሉ። እነዚህ ተቀራርበው በሚጠናኩበት ጊዜ በመጠኑም ቢሆን እውነተኛ ማንነታቸው ይገለጣል። ሆኖም አንዳንዶች በፍቅር ሽፋን ወይም ከጋብቻ በኋላ በይለወጣል ተስፋ ወደትዳር ይመጡና ለውጥ ሳያዩ ሲቀሩ ተስፋ በመቆረጥ በምሬት ይሞሉና ትዳራቸውን ይነዳሉ። ጋብቻ ጤነኛ ሆኖ ለመገኘት ከፍተኛ የተስተካከለ ባህሪና ጤነኛ የኑሮ ልማድን ይጠይቃል። አንዳንድ ደካማ ልማድን የሚመለከቱ ነገሮች በእግዚአብሔር ቃልና በትዳር ጓደኞችን አበረታችነት ሊለውጡ ይችላሉ። ከዚህ ውስጥ አለባበስ፣ ንጽህናን መጠበቅ፣ ሰዓትን ማክበር የመሳሰሉት መላእክት ከማድረግ የተነሳ ሊሻሻሉ ይችላሉ።

ትዳርን የሚያጠብቁ ነገሮች

ስኬታማነት ያለው ትዳር ከሁሉም አስቀድሞ ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀ ግንኙነት እንዲኖረው ጥረት ያደርጋል። የዚህ ጉድለት በትዳራቸው ውስጥ አለመርካትና አለመግባባትን በመፍጠር የላላ ችግር ወደመፍጠር የሄዳል። የእግዚአብሔር መሆን ሲያቅተን የሌላውም መሆን አይቻለንም። የእግዚአብሔር ካልሆንን ችግር አለብን ማለት ነው። ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀ ግንኙነት ስለትዳራችን ያለንን አመለካከት ይለውጣል፤ ተስፋ ከመቆረጥ፣ ጉዳትን ከማሰብ፣ በምሬትና በእልህ ከመኖር ከመሳሰሉት ይጠብቀናል። ስለዚህ እግዚአብሔር የቤተሰባችን ምሰሶ እንዲሆን ከፍተኛ ጥረት ማድረግ አለብን። እግዚአብሔር የቤቱ ምሰሶ በሆነበት ትዳር ችግር ቢነሳ እንኳ ግንኙነቱ መደገፊያ ይኖረዋል።

ብቸኛ መሆን አደገኛ እንደሆነ የእግዚአብሔር ቃል ይናገራል (ዘፍ 2: 18-20፤ መክ 4:7-8)። ብቸኝነት በሽታ ነው። ብቸኝነት ቅጣት ነው። ሰው ወንጀል ሲሠራ ዓለም በቃኝ ወህኒ ቤት ይገባል። ብቸኝነትም ዓለም በቃኝ የሚሆንበት መንገድ ብዙ ነው። በመጽሐፈ መክብብ 4:9-12 የእግዚአብሔር ቃል በትዳር የሚገኝ ሁለትነት እጅግ ጠቃሚ እንደሆነ ይነግረናል። ይህም የሆነው በትዳሩ ውስጥ።

❖ መደጋገፍ ስላለበት ነው (ቁ10)። አንዱ ቢወድቅ ሌላው ያነሳዋል። ቢንገዳገድ ይደግፈዋል። አይዞህ በርታ ያልፋል፤ «አብረን

- እንወጣለን» በማለት በተሰፋ እንዲሞላ ያደርገዋል። በዚህ አንዱ በሌላው ላይ ተረማምዶ የግልን ጥቅም ለማስከበር የሚደረግ ሩጫ በበዛበት ዓለም ትዳር ከፍተኛ ዋስትናን ይሰጣል።
- ❖ መካፈል (ቁ11)። የጋብቻ ከፍተኛው ይዘት ፍቅር ነው (ዘፍ 2:24)። መመካከር፣ መረዳዳት፣ አብሮ መሆን የፍቅር መገለጫዎች ናቸው።
 - ❖ ጉልበት (ቁ12)። በቁጥር ጉልበት አለ፤ የመከራትም አይፈታም ይባላል። ትዳር የሕይወትን ውጣ ውረድን ለመካፈልና ሽክም ለመጋራት መፍትሄ ይሰጣል። ግዴታችንን እንድንወጣ ከስህተት እንድንጠበቅ ይረዳናል። ለብቻ ጭንፍሩት ሕይወት ከባድና ቀንበሩ አስቸጋሪ ነው። በንጽህና፣ በጤንነት፣ በስኬታማነት መኖሩ እጅግ አስቸጋሪ ነው።

«መገዛት» አወዛጋቢው ቃል

በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስለሴትና ወንድ ጋላፊነት የሚናገሩ ብዙ ስፍራዎች አሉ። ለምሳሌም በኤፌሶን 5:18-33፣ ቆላስሶስ 3:18-21ና 1ጴጥሮስ 3:1-7 ተመልከቱ። እነዚህ ክፍሎች ስለትዳር የሚያስተምሩት ከተለያዩ አቅጣጫ የተለያዩ ገጽታውን በማሳየት ነው። ከነዚህ ውስጥ «መገዛትና ራስ» የሚሉት ቃላት በትዳር ውስጥ ብዙ ክርክርና ውዝግብ ያመጡ ናቸው። እነዚህን ጥቅሶች ቀደም ባሉ ጊዜአት በቀጥተኝነት መናገር ብዙም አከራካሪ አይሆንም ነበር፤ ምክንያቱም ባህሉም ሆነ የመንግስት አሰራር አብሮት የሚሄድ ስለነበረ ነው። በዘመናችን ግን ሰፊ ያለ መግለጫና ማብራሪያ ካልተሰጠ እንዲሁ ጥቅሶችን መጥቀሱ ብቻ ከባድ ሆኗል። የሚያከብደው የፖለቲካው ይዘታ በመለወጡ ብቻ ሳይሆን ይህንን ክፍል በተመለከተ በመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት መሃልም አንድ ወጥ የሆነ ስመምኝነት ባለመኖሩ ነው።

«መገዛት» የሚለው ቃል እጅግ አወዛጋቢና በባልና ሚስት መካከል ያለውን መቀበል የነዳ ሆኖ ይገለጻል። ዛሬም ሆነ ባለፉት ዘመናት ቃሉን አላግባብ በመጥቀስ መከራከሪያ፣ ሃይማኖትን መተቻና የፖለቲካ መሳሪያ አድርገው የተጠቀሙበት ነበሩ። ብዙ ሰዎች የሚመለከቸው የክርስትና ሃይማኖት ሴቶችን ለመበደል የተጠነሰሰ እንደሆነ ነው። የማይገነዘቡት ግን ክርስትና ባልተለፋፋበት ወይም ጨርሶ ባልታወቀባቸውም አገሮች ሳይቀር የትዳር ይዘት ተመሳሳይነት እንዳለው ነው። ይህ የሚያመለክተው የመገዛትን አሰራር የክርስትና እምነት ያስፋፋው ሳይሆን በሁሉም አገር ባህል፣ ሕግ፣ ሃይማኖትና ማሕበራዊ ኑሮ ውስጥ ባለፉት ዘመናት ለትዳር ይበጃል ተብሎ ሲሰራበት የኖረ መሆኑን ነው። በርግጥ የቃሉ አተረጓጎም የተለያየ ሊሆን ይችላል። በክርስትና ሃይማኖት ግን ቃሉ ከባህልና ከፖለቲካ የመነጨ ሳይሆን ከእግዚአብሔር የተሰጠ መሆኑ ነው። ይህም ሆኖ በርካታ የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት በዚህ ቃል ላይ ተመሳሳይ አቋም ስለሌላቸው እስከአሁን በሁለትና በሦስት ጎራ ተከፋፍለው «ትርጉሙ ይህ ነው፣ የለም

ይህ አይደለም» እየተባባሉ እየተከራከሩ ነው። ሆኖም የእግዚአብሔር ቃል ስለሆነ እነሱ በየዘመኑ የሚሉት እየጠፋ የማይሻረው የእግዚአብሔር ጸንቶ በመኖር ባልና ሚስትን በጸጋው እየጠበቀና እየመራ ኖሯል።

የመገዛት አሰራር

በሃይማኖት ውስጥ ከእግዚአብሔር ተሰጠን የምንለውን ነገር እኛ በድምጽ ብልጫ ወይም በውይይት የምናሻሽለውና የምንለውጠው አይደለም። የክርስትና እምነት በመገዛት ላይ የተመሰረተ ነው። እግዚአብሔር መንግስቱን ያጸናው በስልጣን ነው። እኛ ብቃት ያለን ፍጥረቶች አይደለንም። ፍጥረት በፈጣሪው ላይ ተደግፎ እንደሚኖር እንዲሁ በማሕበራዊ ኑሮአችን በሁሉም አንጻር ተደጋግፈንና ተቻችለን እንኖራለን። ይህም አንዳችን ላንዳችን በተለያየ መንገድ እየተዛነ እንደሆነ ያመለክታል። አንድ መሪ «እኔ -- (አገርን) እገዛለሁ ሚስቴ ደግሞ እኔን ትገዛለች» አለ ይባላል። በአጠቃላይ «መገዛት» የሚለው ሃሳብ አንድ አማኝ ውስጥ በሰባት መንገድ ይገለጣል። እነዚህም እንደሚከተሉት ተገልጠዋል።

- 1) ለእግዚአብሔር (አብ፣ ወልድ፣ መንፈስ ቅዱስ) መገዛት። በሁለንተናችን ያለገደብ ለእግዚአብሔር በመስጠትና በመታዘዝ እንገዛለን (ዮሴ 4:7፣ ሮሜ 6:13)
- 2) ለእግዚአብሔር ቃል መገዛት። ለእግዚአብሔር እንደምንገዛ ሁሉ ፍቃዱን ለገለጠበት ቃሉ ደግሞ እንገዛለን። ቃሉን ለመስማት፣ ለመቀበልና ለማድረግ ራሳችንን እንሰጣለን። ቃሉን መንፈስ ቅዱስ ለሕይወታችን ሕይወት እንዲያደግፍልን እንጋብዘዋለን።
- 3) በቤተሰብ ያለ መገዛት (ኤፌ 5:21-6:4)። ባል ለሚስት፣ ሚስት ለባል፣ ልጆች ለወላጆች፣ ሰራተኛ ለአሰሪው የመሳሰሉት ስርዐቶች በቤተሰብ መካከል ይሰራሉ።
- 4) እርስ በእርሳችን፣ ለምሳሌ ከጓደኞቻችንና ከስራ ባልደረቦቻችን ጋር በዕለታዊ ሕይወታችን በሚያጋጥሙን ነገሮች ሁሉ ለመመካከርና ለመረዳዳት ስንል እንገዛለን። መልካምን እናደርግላቸዋለን፤ እነሱም ሲረዱን ፍቃደኛ እንሆናለን (ገላ 6:1-5፣ 1ዮሐ 3:11-18)።
- 5) የክርስቶስ አካል ለሆነችው ቤተ ክርስቲያን መገዛት። ጌታን ለማክበርና ለማመስገን ስንል በጎደለው ሁሉ ገብተን እናገለግላለን (1ጴጥ 5:5)። የቤተክርስቲያን መሪዎች ስለሕይወታችን ተጠያቂነት ስላላባቸው እንገዛላቸዋለን (ዕብ 13:7ና 17)።
- 6) ለድሆችና ቀን ለጎደለባቸው የመርዳትና የማገልገል ጋላፊነት ስላለብን ጊዜአችንን፣ ገንዘባችንን ችሎታችንን (ስጦታችንን) በመጠቀም እንገዛላቸዋለን (ዮሴ 1:27)። በአክብሮትና በወዳጅነት ፍቅር መቅረብ፣ ማነጋገርና መርዳት ይጠበቅብናል። ያለበለዚያ እምነታችን ከንቱ ነው።

7) ለመንግስት እንገዛለን (ሮሜ 13:1-8):: መንግስት እኛን ለመጠበቅና ለማስተዳደር ከእግዚአብሔር የሚሰጠው ኃላፊነት አለው። በሰዎች መካከል ተግባብቶና ተቀራርቦ መኖር የሚቻለው መንግስት በትክክል ስራውን እንዲሰራ ስንተባበር ነው። ለመንግስት ከምንገዛቸው መንገዶች መካከል የሚጠበቅብንን ግብር በወቅቱ መክፈል፣ መጸለይ፣ ከክፉ ድርጊት መራቅ በመሳሰሉት ነው (2ጢሞ 2:1-2፤ ሮሜ 13:1-7)። በዚህ አንጻር ማወቅ ያለብን መንግስት ለእግዚአብሔር መስጠት የሚገባንን አምልኮና ስግደት ሊከለክለን እንደማይችል ነው። ይህንን የሚያደርግ መንግስት የእግዚአብሔር ቃል እንድንገዛ አይፈቅድም (የሐዋ 4:13-21፤ ራዕይ 13)።

ወደ ኤፌሶን ምዕራፍ 5 መለስ ብንል ሐዋርያው ጳውሎስ በቁ21 «እያንዳንዳችሁ በክርስቶስ ፍርሃት የተገዛችሁ ሁኑ» ይላል። ትእዛዙ ለባልና ለሚስት እኩል የተሰጠ ትዕዛዝ ነው። ቀጥሎ በቁ 22 «ሚስቶች ሆይ ለጌታ እንደምትገዙ ለባሎቻችሁ ተገዙ» ሲል ሚስት ጌታን ለማስደሰት ብላ የምታደርገው እንጂ ባሏን ይገባዋል ወይም ከባልዋ ጋር ተወዳድራ መበለጧን በማመን አልያም በጫና የምትቀበለው እንዳይደለልብ እንበል። ሚስት የተመሰለችው በቤተ ክርስቲያን ነው። ባልና ሚስትን አስመልክቶ የተነገረው ቃል የበላይና የበታችነትን ጉዳይ ለማሳየት ሳይሆን የአሰራርና የስርዐት ጉዳይ ነው። ባልም በአንጻሩ የታዘዘውን ብናይ እጅግ ከባድ እንደሆነ እንረዳለን። ምክንያቱም የተባለው «ክርስቶስ ደግሞ ቤተ ክርስቲያንን እንደወደዳት ሚስቶቻችሁን ወደዱ» የሚል ነው። ክብደቱ «ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንን እንዴት ወደደ? በመውደዱስ ምን አደረገ?» ብለን ጠይቀን በምናገኘው መልስ ላይ የሚገለጥ ነው።

ባል አምባገነን መሪ አይደለም

ብዙ ወንዶች ኤፌ 5:22ና 23 ላይ የተጠቀሱትን ብቻ በማንበብ ባል የቤተሰቡ ንጉስ እንደሆነ ይመስላቸዋል። ሁሉ በርሱ ትእዛዝ መውጣትና መግባት እንዳለበት ያስባሉ። ሆኖም ስልጣኑ የሚጸናው ከመንፈሳዊነት አንጻር እንደሆነ አይገነዘቡም። ይህ ሲሆን ቃሉ የተሰጠበትን መንፈስ ያበላሻል። ምክንያቱም የባልና የሚስት ግንኙነት በመተላለብና በፍቅር የጸና እንደሆነ እንዲረሳ ያደርጋልና ነው። ስለዚህ የባል ስልጣን በማስፈራራትና በመጨቆን የሚፈጸም ሳይሆን በፍቅር ላይ የሚመሰረት ነው። ራስ የሆነው እንደክርስቶስ ሌሎችን ለማገልገል እንጂ ለመግዛት አይደለም። ክርስቶስ ሚስትን ለባልሽ «ተገዥ» አላት እንጂ ባልን «ግዛት» አላለውም። ይህም ባል ራሱ የታዘዘውን ከመፈጸም በስተቀር የሌላውን ድርሻ ይገባኛል ማለት እንደሌለበት ያሳያል። ክርስቲያን ባል የቤተሰቡ አገልጋይ ስለሆነ ቤተሰቡን በማፍቀር፣ ለኑሮአቸው የሚያስፈልገውን በማቀራረብ፣ ጥበቃና እንክብካቤ በማድረግ ማገልገል

አለበት (1ጢሞ 5:8)። ስለዚህ ስልጣኑ ተቀባይነትም ሆነ ተፈጻሚነት የሚኖረው በፍቅር ሲሆን ነው። ወንድ ከሲት የአእምሮ ወይም የመብት ብልጫ የለውም። «ባል የቤተሰብ ራስ ብቻ ሳይሆን ልብም ነው» ይባላል። ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንን የዋጀው በፍቅር ራሱን መስዋላት በማድረግ እንደሆነ በመረዳት ባልም ሚስቱን በፍቅር ማሸነፍ መቻል አለበት (ኤፌ 5:25-27)። በሌላ በኩል የትኛውም ድርጅት ቢሆን ያለአለቃ ሊኖር አይችልም። የበላይነት ከስልጣን ጋር የተያያዘ ነው።

በሕግ አንፃር ሚስት በውጭ ለመስራትም ሆነ የቤቱ ግማሽ ድርሻ የእርሷ እንደሆነ ባል ሊረዳ ይገባል። በዘመናችን ሴት ት/ቤት ገብታ የተማረች፣ በዙሪያዋም ሆነ በዓለም ያለውን ሁኔታ የምትረዳ፣ ሊያማክሯትና የሚሆነውንም ልታውቅ የሚገባት ነች። ለቤተሰቧ አስተዋጽኦ ያደረገች የሚመስላትም ሲያማክሯት እንጂ እኔ ያልኩትን ስሜ ሲሏት አይደለም። አንዳንድ ጊዜ ሚስቶች ከባሎቻቸው የተሻለ ገቢ ካላቸው ውሳኔ የማስተላለፍና በሁሉም የበላይነት ያላቸው ይመስላቸዋል። ግጭት የሚፈጠረው ከዚህ የተነሳ ነው። ሆኖም ከፋክክርና ከጭቅጭቅ ይልቅ ለትዳራቸው የቱ የተሻለ እንደሆነ በማሰብ እየተማከሩ ቤቱን ቢመሩ ደስተኛና ስኬታማ ይሆናሉ። ባልና ሚስት አዘውትረው የሚጣሉና የሚነታረኩ ከሆነ ትዳራቸው ታሟልና የውጭ ዕርዳታና ምክር ያስፈልጋቸዋል።

ባል በቤቱ ውስጥ ሰፊ ተሳትፎ አለው

ባል በቤት ውስጥ የሚኖረው ኃላፊነት ከሚስቱ የተለየ ነው። ይህም «ባሎች ሆይ ክርስቶስ ደግሞ ቤተ ክርስቲያንን እንደወደዳት ሚስቶቻችሁን ወደዱ — እንዲሁ ባሎች ደግሞ እንደገዛ ስጋቸው አድርገው የገዛ ሚስቶቻቸውን ሊወዷቸው ይገባቸዋል።» ከሚለው የመነጫ ነው (ኤፌ 5:25ና 28)። ይህም ጌታ ለቤተ ክርስቲያን ያደረገውንና የክፈለውን መስዋዕትነት ያህል ባል ለሚስቱ መክፈል አለበት ማለት ነው። ለራሱ የሚያደርገውንና የሚያስበውን ያህል ለሚስቱ ማሰብ አለበት። «ይመግበዋል ይንከበከበዋል» የሚለው ቃል ባል ለሚስቱ ያለበትን ኃላፊነት ይመለከታል። ለው ብዙ የሚጠብቀውና የሚንከባከበው እጅግ አስፈላጊና የእኔ የሚለውን ነው። ለዚህ ደግሞ እስከ መስዋዕትነት ይደርሳል። ከዚህ ውስጥ የኔ የምንለውን ሕይወታችንን (ስውነታችንን) ቤታችንን፣ ልጆቻችንን — ያጠቃልላል። ሚስት ከነዚህ ሁሉ ቅድሚያ የሚሰጣት ነች። አንድ ሰው በክርስቶስ ፍቅር ሲሳብና ከጌታ ጋር ሕብረት ሲኖረው ሚስቱን ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንን በወደደበት ፍቅር የሚወድበትን ጸጋ ይቀበላል። ለሚስቱ አክብሮት፣ ደግነት፣ ፍቅርና ክብካቤ ያደርጋል። ሚስት ለእንደዚህ ዓይነቱ ባል ለመታዘዝም ሆነ ለመገዛት ብዙ አይቸግራትም።

ባል ያለበት ኃላፊነት ክርስቶስ ለቤተክርስቲያኑ ያሳየውን ፍቅር ለሚስቱ ማሳየት ነው። ይህ ዓይነቱ ፍቅር ስሜታዊ አይደለም። በምርጫና

በፍላጎት የሚሆን በማያቋርጥ ተግባር የሚገለጥ ነው። ይህ ሲሆን ሚስቱ ደስተኛ ትሆናለች፤ ሙላትም ይኖራታል። መንፈሳዊ የሆነው የባልና የሚስት ግንኙነት በ1ጴጥ 3:1-7 ተገልጧል። በቁ 7 ባል ሚስቱን በምን ዓይነት ጥንቃቄ እንደሚይዛት ይናገራል። ይህም ባል ከሚስቱ ጋር የሚኖረው ሚስቱ የእግዚአብሔር የክብሩ መሳሪያ እንደሆነች በማመን ነው። ባል ሚስቱን በአክብሮት የሚይዛት በመካከላቸው በሚነሳው አለመግባባት የተነሳ ጸሎቱ በእግዚአብሔርም ፊት ተቀባይነት እንደማይኖረው በማሰብ ነው (ማቴ 18:19)።

የባልና የሚስት ግንኙነት ወዳጅነትን ታማኝነትና በጎ ፍቃድ ላይ የተመሰረተ ነው። ከስስት፣ ከትዕቢትና እኔ የበላይ ነኝ የሚል መንፈስ በትዳር ውስጥ ጨርሶ በታም የለው። ሁለቱም ለቤታቸው የተሻለውን ለማስገኘት መጣር አለባቸው። በባልና ሚስት መካከል ያለውን ግንኙነት የሚገልጹ «መገዛት፣ መውደድ» የሚሉ ቃላትን መረዳት ያለብን ከእግዚአብሔር በታች በሆነ ነገር ብቻ መሆን አለበት። ይህም ማለት ባል ሚስቱን፡-

- (1) ለእግዚአብሔር ብቻ የምትሰጠውን አምልኮና የቅዱሳን ሕብረት የመሳሰሉትን እንድትሰጠው ሊጠይቃት አይገባውም። ከቅዱሳን ጋር ሊኖር የሚገባው ሕብረት «መሰብሰባችሁን አትተው» በሚለው ቃል መሰረት በማድረግ ነው (ዕብ 10:22)። ባል ሚስቱን ወደእግዚአብሔር ቤት አትሂጂ ሊላት አይገባም። አምልኮውም የእሁድን እንጂ የሌላን ቀን ስብስባ እንደማይመለከት ልብ እንበል (1ቆሮ 16:2)።
- (2) በሞራል አንጻር ኃጢያት እንድትሠራ ሊያስገድዳት አይችልም። ለምሳሌ ከሌላ ወንድ ጋር እንድትተኛ፣ በአመጽና በወንጀል እንድትተባበረው፣ ሕሊናዋንና ስብእናዋን የሚጎዱ ነገሮች።
- (3) ሴት የምትገዛው ትክክል ለሆነ ነገር፣ ከክፉ ለሚጠብቃትና ለሚንከባከባት ለባሏ ብቻ እንጂ ለወንድ ሁሉ አይደለም። መገዛቱና መታዘዙ በፋክክር ሳይሆን በመቀበል የሚሆን ጉዳይ ነው።
- (4) ለባልም ሆነ ለሚስት ጥሩ መመሪያ የሚሆነው ቅድሚያ የሚሰጠውን በማስቀደም የሚከተለውን ደግሞ በደረጃ ማስቀመጥ ነው። ይህም በማቴ 22:34-40 በተጠቀሰው መሰረት ተግባራዊ ሲሆን እንመለከታለን።

ምዕራፍ 20 የጾታ አመዳደብ

በትዳር ውስጥ የበለጠ ተፈላጊው ማን ነው?

ወንድና ሴት በከፍተኛ ደረጃ ተፈላጊና የሚሳሳቡ ጾታዎች ናቸው። አንዱ ያለአንዱ በራሳቸው ሙላት የላቸውም። እያንዳንዳቸው በብቸኝነት ሕይወታቸውን ሲመሩ ጎደሎነት ይሰማቸዋል። በርካታ የጥናት ውጤቶች እንደሚያመለክቱት ከወንዶች ይልቅ ሴቶች ራሳቸውን ችለው መኖር ይሆንላቸዋል። ያላገቡ ወንዶች በብዙ መንገድ ለችግር ማለትም ለአልኮልና ለአደንዛዥ ዕጽ ሰብኝነት፣ ለወንጀል ሥራ፣ ወይም በማህበራዊ ኑሮ አለመመቻት የተጋለጡ ናቸው። የቤት አክራሪዎች ከሴተ ላጤ ይልቅ ለወንዳላጤ ቤታቸውን ማከራየት አይደፍሩም፤ ብድር ሰጪዎችም ለወንዳላጤ ማበደር አይፈለጉም። አብዛኛው ወንዳላጤ ወንድ መኪና ሲነዳ እጅግ ፈጣን ነው። ሥራ ቶሎ ቶሎ ይቀይራል፤ ቁጡ፣ ቁንጥንጥና ስሜታዊ ነው። ይህ በጥቅሉ የሚሰነዘር አስተያየት እንጂ ጥሩ የሆኑ ወንድ ላጤዎች፣ ወይም ብልሹ ሴተ ላጤዎች የሉም በማለት የሚቀርብ መረጃ አይደለም።

የሚገርመው ወንድ ትዳር ሲይዝ እነዚህ ባህርያቱ ጨርሰው ይወገዳሉ። ኃላፊነትን ወስዶ ለመኖር፣ ጠንካራ ሰራተኛ፣ ቆጣቢ ለመሆን የሚያስገድዱት ነገሮች ስለሚኖሩ ባህርዩ ይቃናል። በስሜት ተገፋፍቶ ያለውን ከመርጨት ይልቅ በኃላፊነቱ ስር ላሉት በማሰብ ስሜቱን ገታ ወገቡን ጠበቅ በማድረግ አርቆ ለማየት ይጥራል። ለወደፊቱ እቅድ በማውጣት ሕይወቱን በእቅድ ይመራል። ይህ በትዳር የተገኘ ለውጥ ባካባቢው ህብረተሰብ መከበርና በሀገርም ደረጃ ለተሰሚነት እንዲበቃ ያደርገዋል። ይህ ወቅት የመብሰል (ራስን የመግዛት) ጊዜ ተብሎ ይታወቃል። በምዕራቡ ዓለም በተደረገ ጥናት በእንቅልፍ ወቅት ክሴቶች ይልቅ ያገቡ ወንዶች አምስት እጥፍ ይቃገሉ ይባላል። ምክንያቱም ባል ቤተሰቡን መመገብና መጠበቅ የመሳሰሉት ሃላፊነቶች ስለሚያስጨንቁት «ከሥራ ብባረርስ» የሚለው ስጋት የሰላም እንቅልፍ እንዳይተኛ ያደርገዋልና ነው። ሴት በትዳር ውስጥ ከምታደርገው አስተዋጽኦ ትልቁ ይህንን ከማግባቱ በፊት ያልተገራና ልጓም የለሽ የመሰለ ወንድ በመግራት፣ ቤተሰቡን ተንከባካቢና ጠባቂ የሆነ ሰው እንዲወጣው የማድረግ ከፍተኛ ሚና ነው። እንዲህ ዓይነቱ የሴቷ አስተዋጽኦ ባህሉን ጠብቆ ለማቆየትም ይረዳል። ይህ የሴቷ አስተዋጽኦ ባይኖር ኖሮ ትዳር ይፈራርስና ማህበራዊ ኑሮም አብሮ ይሞት ነበር። ሴቶችም ወልዶ ለማሳደግ ዋስትና አይኖራቸውም። የአልኮል ሰብኛ ይበዛል፣ የወሲብ

ልቅነት የማይገታ ይሆንና ከጋብቻ ውጭ የሚወለዱ ልጆች ወይም ለውርጃ መበራከት፣ ለግፍና ወንጀል ማደግ ምክንያት ይሆናል።

ከዚህ በላይ ባሳፍቻቸው ቤተሰባዊ፣ ማህበራዊና አገራዊ እሴቶች (values) የተነሳ ወንዶችና ሴቶች ይፈላለጋሉ። ሚስቶች የባሉቻቸውን ወኔ (ኮንፌደንስ) ለመገንባት ትልቅ አስተዋጽኦ ያደርጋሉ። ወንድ በአደባባይ እንደሚታየው ልብ ሙሉ ላይሆን ይችላል። ልብ ሙሉ ሆኖ ለመታየት የሚስቱ ማደፋፈር ያስፈልገዋል። ወንዶች በሚስቶቻቸው የተከበሩና የታፈሩ መሆንን ይፈልጋሉ። በህብረተሰቡም ለመከበራቸውና ማንነታቸውን ለመቅረጽ ሚስቶች እጅግ አስፈላጊ የሆኑትን ያህል ጤነኛና ታዋቂ ሆነው እንዲገኙ ሚስቶች ድምጻቸውን አጥፍተው ከኋላቸው በመሆን ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋሉ። ይህ ነው በመጽሐፈ ምዕሌ 31፡ 10-31 ያለውን በጥምና እንድናይ የሚያደርገን። በሌላ በኩል ሴት ከወንድ እንክብካቤን፣ ጥበቃን፣ እገዛን በብዙ ትፈልጋለች። በተለይ ልጅ ለመውለድ በምታደርገው ሂደት የባሏን እርዳታ በከፍተኛ ደረጃ ትፈልጋለች። ለዚህ ነው የእግዚአብሔር ቃል «ነገር ግን የእርሱ ስለሆኑት ይልቁንም ስለቤተሰቦቹ የማያስብ ማንም ቢሆን ሃይማኖትን የካደ ከማያምንም ሰው ይልቅ የከፋ ነው።» ብሎ የሚናገረው (1ጢሞ 5:8)።

ዞሮ ማያ

ሴት የባሏን ማንነት በመቅረጽና በመገንባት ረገድ ከፍተኛ ድርሻ እንዳላት ተመልክተናል። ይህንንም ስታደርግ ራሷን ጎድታ ልቧን አስፍታ ነው። እስቲ በባል ማንነት ቀረጸ ላይ የሚስት ድርሻ ምን እንደሚመስል ግልጽ የሚያደርግልንን አንድ ትልቅ ሰው በሚስቱ አስከሬን አጠገብ ቆሞ የተናገረውን ቀጥለን እንመልከት።

ሰውየው ሚስቱ አይሆንም እያለችው ትልቅ ድርጅት ያቋቁማል። በመጨረሻም ሚስቱ አንደፈራችው ይከስርና ሚስቱን ቀና ብሎ ለማየት አፍሮ አቀርቅሮ ወደቤት ሲመጣ ሚስቱ በማስተዋል የተናገረችውን ቃል ሲናገር «ወደቤት ከመምጣቴ በፊት ሚስቱ የሆነውን ሰምታ ኖሮ አቅፋ ከሳመችኝና ባጋጠመኝ ሁኔታ አብራኝ እንደምትቆም ከነገረችኝ በኋላ ምን መሰለህ አንተ አትጠጣም አታጨስም፤ ቁማር አትጫወትም። እኔ ከመምጣትህ በፊት ሂሳቡን ሳሰላ እነዚህን ክፉ ነገሮች ብታደርግ ኖሮ ከምታወጣው ወጪ በላይ በዚህ ባልተሳካ ንግድ ላይ አታታወጣም ነበር። አልከሰርክምና አይዞህ በርታ አብረን እንወጣለን አለችኝ» በማለት ተናገረ። ቀጥሎም በደረሰው ሁኔታ ንብረቱ ሁሉ ተሸጠና ኑሮአቸው ደቀቀ። ሆኖም ሚስቱ ባሏን ከመወንጀል ይልቅ ባጋጠማቸው ሁኔታ ማዘኗን በማሳየት ችግራቸውንም ተያይዞው እንደሚወጡት መላልላ በመናገር ታጽናናው ነበር። ለዚህ ሰው ከወደቀበት ተነስቶ በመሥራት እንደገና ትልቅ ሰው መሆን ሚስቱ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርጋለታለች። ይህች ሴት አስተዋይ ባትሆን ኖሮ በተፈጠረው ሁኔታ የተሰበረው መንፈሱን ደግማ በመስበር ስሜቷን ልትገልጥ ትችል ነበር። ንዴቷንና

ቁጭቷን ለመወጣት ባሏን ዳግመኛ እንዳያንበራራ አድርጋ በነገር ዱላ ልትመታው ወይም ብቻህን እንደጀመርክ ብቻህን ተወጣው በማለት ጥላ እንድትሄድ የሚያስችላት በቂ ምክንያት ነበራት። እንዲህ አድርጋ ቢሆን ኖሮ ባሏ በዚያ በቆሰለ ስስ ስሜቱ ተስፋ ቆርጦ ዳግመኛ ምንም ነገር ላለመጀመር ከማፈር አልፎ በራሱ የማይተማመን ሰው ይሆን ነበር።

አንድ ሌላ ባል ደግሞ ሚስቱ ምን ያህል ጠባቂው እንደሆነች የሚከተለውን ልብ የሚነካ ታሪክ በመተረክ ምስክርነቱን በአደባባይ ሰጥቷል። «አንድ ጊዜ ከማይሆኑ ሰዎች ጋር ተጣላሁና በደብዳቤና በስልክ እንደሚገሉኝ ዛቱብኝ። ይህንንም ሲያደርጉ ባለቤቴም ዛቸውን እንድታውቅ በማድረግ ነበር። አንድ ቀን በማግስቱ በቦንብ እንደሚገሉኝ ማስታወሻ ሰጥተውኝ ካጠገቤ ጠፉ። ለፖሊስ ብነግርም በቂ መረጃ ስለሌለኝ ብዙም ጥበቃ አልተደረገልኝም። ያን ሌሊት በስጋት ካነጋሁ በኋላ ጠዋት ስነሳ ባለቤቴን ካጠገቤ አጣኝት። ጋቢ ደርቤ ወደውጭ ሰወጣም መኪናችንን ካስቀመጥንበት አጣኝት። ትንሽ ከተዟኪርኩ በኋላ ሚስቱ ከነጥጃማዋ መኪናችንን እየነዳች መጣችና አቆመች። የት እንደነበረች ስጦይቃት ቦንቡን በቤታችን ላይ ስላልጣሉ ድንገት መኪናው ውስጥ አጥምደውት ይሆናል ብዬ ስለጠረጠርኩ አንተ ከመንዳትህ በፊት እኔ ልሞክረው ብዬ ነው አለችኝና ዓይኔ በእንባ ተሞልቶ ለኔ ስትል መስዋዕት ልትሆን እንደነበር ላስበው እየዘገነኝ ተቃቅፈን ተላቀስን» በማለት በእንባ ተሞልቶ የሆነውን የደረሰበትን ታሪክ ተረከ።

የመደጋገፍ አስፈላጊነት

ወንዶች በተለይ ከወጣትነት ወደ አዋቂነት በሚተላለፉበት የእድሜ ክልል ላይ በራሳቸው መተማመን በጣም ያዳግታቸዋል። ይህንን ችግራቸውን ግን አውጥተው አያሳዩትም። ብዙ ወንዶች የዚህ ችግር ስለባ ናቸው። ልባም ሚስቶች በዚህ ወቅት ለባሉቻቸው የራስ መተማመን ግንባታ የሚያደርጉት አስተዋጽኦ እጅግ ከፍተኛ ነው። ባሎች በራሳቸው መተማመን ሳይችሉ ሲቀሩ ሚስቶች የሚሰጧቸው ወይም የሚያሳዩዋቸው አመኔታና አክብሮት ሞራላቸውን በመገንባት ረገድ ትልቅ ሚና ይጫወታል። ከሚስቶቻቸው ይህንን መሰሉን ድጋፍ የሚያገኙ ወንዶች ባለው ሁኔታ ተወዳድረው፤ ተነቃቅተውና ልባቸው ሙሉ ሆኖ ለመሰለፍ ከፍተኛ ብርታት ይሰማቸዋል። መቼም ወንዶች ለሕይወታቸው ለኬታማነት ሚስቶቻቸው ያበረከቱትን አስተዋጽኦ አንስተው ለሚስቶቻቸው ለመናገር ችግር ያለባቸው ቢመስልም ተግባራዊ በሆነ መንገድ የሚስቶቻቸውን ውለታ ለመመለስ ጥረት ማድረጋቸው አይቀርም። ለዚህ ድርጊታቸው ምክንያቱ ትዕቢት ብቻ አይመስልም። ምናልባት ላስተዋጽኦአቸው አውቅና ለመስጠት ድፍረት የሚያጡት በሚስቶቻቸው የተበለጡ እየመሰላቸው ሊሆን ይችላል። ምክንያቱም ሚስቶች ከባሉቻቸው የሚያገኙት የምስጋናና የሙገሳ ቃል ሕይወታቸውን ከማለምለሙና አወንታዊ በሆነ መልኩ ከመቅረጹም በላይ በትዳራቸው

የበለጠ መስዋዕት ለመክፈል እንዲነሳሱ ያደርጋቸዋል። ለሴት ከባሏ የምታገኘው ፍቅር፣ ሙገሳና ተቀባይነት ለትዳራቸው መደርጀት ድርሻ እንዳለው የሚገልጥ ቃል ለሕይወቷ ምግብ ከመሆን አልፎ ለባሏ ተገዥ የሚያደርጋትና የሚያከራት ነው።

ሚለቶች የባሎቻቸውን ድጋፍ አብዝተው የሚፈልጉባቸው በርካታ ጊዜአት አሉ። ልባም ወንድ የሚሰቱን ማንነት በማወቅ ሚለቱን በዚህ አንጻር ደስ ለማሰኘት ይጥራል። ሴቶች ባሎቻቸው የሚያፈቅሯቸው የሚጠነቀቁላቸውና የሚያከብሯቸው እንዲሆኑ ይፈልጋሉ። ወንዶችም ቢሆኑ ሚስቶቻቸው አከባሪ፣ ደጋፊና ታማኝ አንዲሆኑላቸው ይሻሉ። ይህ ፍላጎት የሚመነጨው ከባህላዊ አሜሊክስት ብቻ ሳይሆን በተፈጥሮ በውስጣችን ካለ ስሜት ነው። እግዚአብሔር አስቀድሞ ይህን ስለሚያውቅ «ሰው ብቻውን ይሆን ዘንድ መልካም አይደለም አለ» (ዘፍ 2:18)። መልካም እንዲሆንላቸውም ቤተሰብን በመፍጠር ባረካቸው። በውስጣችን ያለው የመፈላለግ ስሜት ግልጽ ነው። ሃዋርያው ጳውሎስ ስለዚህ መሰረታዊ ፍላጎታችን «ከእናንተ ደግሞ እያንዳንዱ የገዛ ሚስቱን እንዲህ እንደራሱ አድርጎ ይወደዳትኝ ሚስቱም ባልዋን ትፍራ» በማለት በግልጽ የተናገረውን በኤፌሶን 5:33 ልብ እንበል።

ብዙ የትዳር ጓደኞች ይህንን ባለማወቅ በከፍተኛ ችግር ውስጥ ገብተው ይገኛሉ። የዚህ ምንጩ ስለት፣ እኔነትና ትዕቢት ናቸው። የራሳችንን ስሜትና ፍላጎት ብቻ ለማርካት ስለምንጥር የትዳር ጓደኞችን ፍላጎት ችላ እንላለን። ትዳርኮ መሰረት የሚይዘው ራሳችንን ችላ ብለን የትዳር ጓደኞችን ፍላጎት ለማሟላት ቅድሚያ ስንሰጥ ነው። ከዚህ ጋር አያይዘን በመፈራራት ስሜታችንን አለመደባበቅ በመካከላችን ሊኖር ለሚገባው መልካም ግንኙነት የሚኖረውን ትልቅ አስተዋጽኦ ትኩረት ልንሰጠው ይገባል። ጋብቻን በጽኑ መሰረት ላይ ለመጣል መንፈሳዊው ክፍል እጅግ አስፈላጊ ነው። አዲስ የተጋቡ ባልና ሚስት ለቤተሰብ አምልኮ (ለጸሎትና ቃሉን አንብቦ ለመወያየት) ቅድሚያ ቢሰጡ ለቤታቸው ትልቅ መሰረት ጣሉ ማለት ነው። አንድ የእንግሊዝኛ አነጋገር «አብረው የሚጸልዩ ባልና ሚስት አብረው ለዘለቄታ ለመኖር ዋስትና አላቸው» ይላል። በተጨማሪም አብረው ለመወያየት የሚመድቧቸው ጊዜያት ራዕይና ሃላማን ከመለወጥ በላይ በመካከላቸው የሚከሰቱትን ትናንሽ ችግሮች በጊዜው ለመቅጨት ይረዱዋቸዋል።

መመካከር

ባልና ሚስት የመነጋገርና የመወያየትን ልምድ ለማዳበር ከፍተኛ የሆነ ጥረት ማድረግ ይገባቸዋል። ብዙ ጊዜ እንደሚታየው ሰዎች ከጋብቻ በፊት በትውውቅና በጮኝነት ጊዜ እጅግ ብዙ ይነጋገራሉ፣ ሃሳብም በስፋት ይለዋወጣሉ። ጋብቻው ከተፈጸመ ባኋላ ግን አብረው ለመወያየት፣ ስሜታቸውን ለመግለጽና ዕለታዊም ሆነ ድንገተኛ ገጠመኞቻቸውን ለመለወጥ ይችላሉ። ይህ ችግር ደግሞ ጎልቶ

የሚታየው ከሴቶች ይልቅ በወንዶች ላይ ነው። ለምንድነው? ይህ ባህሪ ከትዕቢት የመጣ ሳይሆን ከተፈጥሮ አሰራርም ጋር የተያያዘ ነገር አለው። በጥናት እንደተገኘው ትናንሽ ሴቶች ልጆች ተመሳሳይ ዕድሜ ካላቸው ወንዶች ይልቅ ቶሎ የመናገርና ቋንቋን የማወቅ ስጦታ አላቸው። ይህ የተፈጥሮ ስጦታ (ችሎታ) በዕድሜያቸውና በዘመናቸው ሁሉ የሚንጸባረቅ ነው። በመሆኑም ሴቷ ከወንዱ ይልቅ ብዙ ትናገራለች። በእድሜ ሲገፉ ሴቷ ሰፊና ግልጽ በሆነ ሁኔታ ከወንዱ በተሻለ መንገድ ሃሳቧንና ስሜቷን መግለጥ ትችላለች። ስለዚህም ወንዶች ራሳቸውን ከሚስቶቻቸው አኩል መግለጥ ስለማይችሉ በቀላሉ ብሶት ይሰማቸዋል።

በቀን ውስጥ ሴቶች ሃምሳ ሺ ያህል ቃላትን መናገር ሲችሉ ወንዶች ሃያ አምስት ሺ ቃላት ያህል ይናገራሉ ይባላል። ወንዱ ከሴት ውጭ በሥራውና በተለያየ ቦታ ወደ ሃያ አራት ሺህ ቃላት ይጠቀምና ወደቤት ሲመጣ አንድ ሺ ቃላት ብቻ ይቀረዋል። ባለቤቱ የቤት እመቤት ከሆነችና ብዙ ጫማ የማትል ከሆነ ገና ያልተጠቀመችበት ሃምሳ ሺ ቃላት ስላላት መነጋገር ሲጀምሩ ወንዱ የራሱን ቶሎ ይጨርስና እርሷ ለትናገር ማጥረምረም ይጀምራል። ሽሽቶ ወደሳሎን ገብቶ ቴሌቭዥን ማየት ወይም ሬዲዮ ማዳመጥ አልያም መጽሀፍ ማንበብ ሲጀመር ሚስቱ ገና የቀረትን ወደ 30ሺና 40ሺ ቃላት እስከምትጨርስ እንዲያነጋግራት አጥብቃ ትፈልጋለች። ይህ ሳይሆን ሲቀር የተናቀች ስለሚመስላት ስሜቷን በቁጣና በሚዋጉ ቃላት ማንጸባረቅ ትጀምራለች። ሚስጥሩ ያልገባው ወንድ «እኩን ምን አጠፋሁና ነው ይህ ሁሉ የሚደርስብኝ» በማለት ተናግሮ ማሳመን ስለሚሳነው አንባጓሮ ሊያነሳ ወይም አጥንት የሚሰብር ቃል ተናግሮ ዞር ሊል ይችላል።

የመወያየት አስፈላጊነት

ብዙ ሴቶች ስለባሎቻቸው ከሚያስሟቸው ሮሮዎች ውስጥ ዋነኛው ባሎች ሃሳባቸውንና ስሜታቸውን መግለጥ አለመቻላቸውን ነው። ሚስት ባሏ ምን እንደሚያስብ፣ በመሰሪያ ቤቱ ምን ሲያደርግ እንደነበረ፣ ስለልጆቹ ምን እንደሚያስብ፣ ስለሷም ምን እንደሚሰማው ማወቅ ትፈልጋለች። ባል ባንጻሩ ሚስቱ እንደፖሊስ የምትመረምረው ወይም ስለማታምነው በጥያቄ የምታፋጥጠው እየመሰለው አልያም አንዳንድ ነገሮችን አለመናገሩ ይሻላል በማለት ብዙ ማውራቱን ሳይፈልግ ይችላል። አንዱ በሌላው ውስጥ ያለውን ባለማወቅ የሚፈጠረው አለመግባባት በትዳራቸው ላይ ከፍተኛ ውዝግብ ያስከትላል። እንዲህ ሳይነቱ ችግር ሊፈታ የሚችለው ባልና ሚስት የሚከተሉትን ነጥቦች ተግባራዊ ቢያደርጉ ነው።

- (1) በግልጽ ሲጫዩና በተፈጥሮም ያላቸውን ልዩነቶች ሊረዱ ሲችሉ ነው። ባል የራሱንም ያለመናገር ችግርና የሚስቱን የመነጋገር ፍላጎት በሚገባ ሊገነዘብ ይገባል። ከሴት ውጭ የሚያደርጋቸውን ጭውውቶች ይቀንስ። ሚስትም የራሷንም ሁኔታ ሆነ የባልዋን ችግር ትረዳና ከሚችለው በላይ እንዲሆን አትጠብቀው።

(2) ወንዱ ማመቻመች (Compromise) ቢችል። በዘጸ 24:5 አዲስ ስላገባ ወንድ «የወሰዳትን ሚስቱን ደስ ያስኛት» ይላል። ይህ በጣም ጥሩ ምክር ነው። ባል ከባለቤቱ ጋር የሚገድለውን የመወያየት አስፈላጊነት አውቆ የውይይት ፍላጎቱን ለማሳደግ ቢሞክር ሚስትም ብዙ የመናገር ፍላጎት እንዳላት በማወቅ ከባሏ ፍላጎት ጋር እንዲመጣጠን ቀነሰ ብታደርገው ለትዳራቸው ሰላም ይበጃል። ባልም ሆነ ሚስት በዚህ አንጻር ልዩነት እንዳላቸው ይወቁ። በግልጽና በመከባበር ሁለቱ ብቻቸውን ሆነው የሚነጋገሩበት ጊዜ ለመመደብ መወሰን ያስፈልጋቸዋል። የወንዶች ተፈጥሮ እንደሚስቶቻቸው ስሜታቸውን በሚፈልጉበት መንገድ በቀላሉ ለመግለጽ እንደማያስችላቸው ሚስቶች ሊረዱ ይገባል።

(3) ለማውራት ወይም ለመነጋገር ምቹ ሁኔታ የሚፈጥሩ ነገሮችን አድርጉ። ለምሳሌ በእግራችሁ ሽርሽር ሂዱ፤ በሳምንት አብራችሁ በመውጣት ተገባበዙ፤ ቅዳሜና እሁድ በአልጋችሁ ላይ አርፍዱ።

(4) ሚስቶች ስሜታቸውን ለመግለጽ ማጉረምረም፣ አለቅጥ መለማመጥ፣ መሳደብ፣ ክስና በጎ ያልሆነ ሂስ መሰንዘርን መተው አለባቸው። ባል ከውጭ ደክሞት ቤቱ ከገባ በኋላ ሳሉን ተቀምጦ የሚያነብ ከሆነ «እባክህ የምታደርገውን ትተህ አኔን ስማኝ፤ ከዚህ በላይ አልጠየቅሁህም፤ ምነው ለኔ ሲሆን ጊዜ ያጥርብሃል?» ማለቱ እንደ ነገር ጫሪነት ሊያስቆጥር ይችላል። ይህ ሲሆን የወንዱ ምላሽ ቁጣ፣ ጸጥ ማለት፣ ስፍራውን ለቆ መሄድ ወዘተ ይሆንና ነገሩ ይበባላል። ከዚህ ይልቅ የሚከተለውን መመሪያ መጠቀሙ ይበጃል፡-

- ጊዜን መምረጥ። ባል ሊናገር የሚችልበትን የተረጋጋ ጊዜ መምረጥ። የሚመረጠው ጊዜ ጠዋት ወይም ቅዳሜ በዕለቱ ሰዓት ቢሆን የተረጋጋና የተሻለ ውይይት ለማድረግ ይመቻል። ወንድን ርቦትና ደክሞት ባለበት ሰዓት ማነጋገር ከጥቅሙ ጉዳቱ ያመዝናል።
- አካባቢን መምረጥ። የተመቻቸ ሰፍራ፣ ወጣ ያለ አካባቢ፣ ከቤት ውጭ ምግብ በምትገባበዙበት ሰፍራ፣ በቤት ውስጥ ከሆነ ደግሞ ልጆችና ስልክ በማይረብሹላችሁ ሰዓት። ባጠቃላይ ችግሩ ከማይታይበትና የክፉ ትዝታ ምንጭ ከሆነ አካባቢ ራቅ ብላችሁ ለመጨዋወት ሞክሩ።
- ሁኔታን መምረጥ። ባል ሚስቱ የምትከሰው ከመሰለው ራሱን ለውይይት ዝግ ያደርጋል። «ጀመረኝ ደግሞ» የሚል መፈክሩን ይሰቅልና ጸጥ ይላል። ራሱን ስለሚከላከልበት መንገድ ብቻ ያውጠነጥናል። ማንኛችንም ብንሆን የምንከለስ ከመሰለን መረጋጋት አይኖረንም። ስለዚህ አቀራረባችንና ንግግራችን ቁጣን የሚያስነሳ ሳይሆን ፍቅርን፣ መተሳሰብን መደጋገፍን የሚያሳይ መሆን አለበት። ንግግራችን ሌላው ማድረግ ስለነበረበት ወይም ስላለበት ጉዳይ ሳይሆን የራሳችንን ፍላጎት የሚያንጸባርቅ መሆን አለበት።

ይህም ሁሉ ሆኖ ሰዎች በብዙ መንገድ ስለሚለያዩ ከላይ ያየናቸው የመፍትሄ ሃሳቦች እንደተፈለጉት ውጤታማ ሳይሆኑ ይችላሉ። አንዳንድ የተለዩ ሴቶች እንዳሉ ሁሉ የቀረበላቸውን ፍቅር የማይረዱ ወንዶችም አሉ። ለአንዱ ፍቅር የመሰለው ለሌላው መደለያ ሊመስለው ይችላል። በዚህ ዓይነቱ ጋብቻ ውስጥ «ለምን እንደዚህ አልሆነም» ብሎ ራስን ከመጉዳትና ትዳርን ችላ ወደማለት ከመድረስ ይልቅ የራስን ጤንነት ጠብቆ ሰላማዊ ሕይወት ለመምራት መሞከሩ የተሻለ ነው። ከትዳራቸው የሚፈልጉትን በማጣታቸው ናላቸው የዞረ (ድባቱ depression) ውስጥ የገቡ ብዙ ሴቶችና ወንዶች አሉ። ስለዚህ የማንለውጠውን ለመለወጥ ሙከራ በማድረግ ከችግር ውስጥ ከመውደቅ ከእውነታው ጋር እንዴት ተስማምቶ እንደሚኖር ማሰቡና ራስን በማይገባ የህሊና ክስ አስጨንቆ ትዳርን ከመበደል መቆጠቡ አስተዋይነት ነው። ይህም ማለት በሌላ አባባል ለራሳችን ደህንነትና ለትዳራችን ጤንነት ስንል የትዳር ጓደኞችን እንዳለ እስከ ድክመቱ እንቀበለዋለን ማለት ነው። ወይም በተቃራኒው የትዳር ጓደኞችን ለኛ ያልተመቸን እኛም ለርሱ ስላልተመቸነው ይሆናል ብሎ ራስን መፈተሽና ድክመትን ለማሻሻል መሞከር ይቻላል።

ብዙ ሴቶችና ወንዶች ከትዳር ጓደኞቻቸው ጋር የሌላቸውን የንግግርና ውይይት ልማድ በውጭ ከጓደኞቻቸው ጋር ይመስርታሉ። ለምሳሌ ሴቶች ከቡና አጣጮቻቸው ጋር፣ ወንዶች ደግሞ መስሪያ ቤት ወይም በመሸታ ቤት ከሚያፈሯቸው ጓደኞቻቸው ጋር በተለያየ አርዕስት ላይ ይነጋገራሉ። ይህ ሲሆን ትዳሩ በውይይት ማነስ ይጎዳና ሁለቱም ወደማይፈልጉት አደገኛ ፍጻሜ እንዳያመራ ጥንቃቄ ማድረግ ያስፈልጋል። በርግጥ ገንቢና ለትዳሩ መታነጽ አስተዋጽኦ የሚያደርጉ የየግል ጓደኛ (ለሴቷ ሴት ለወንዱ ወንድ) ሊኖራቸው ይችላል። እነዚህ ጓደኞች ከትዳር ጓደኞችን ጋር የሚኖረንን ልባዊ ወዳጅነት ባይተኩም ምን ምን መጨዋወት እንደሚገባን ለይተን የምናውቅ ከሆነ ብዙ ሊጠቅሙን ይችላሉ። ከልብ ሆነው የሚነጋገሩና በጸሎት የሚደጋገፉ ጓደኞች አንዱ በሌላው ሕይወት ውስጥ ትልቅ አስተዋጽኦ ሊያበረክቱ ይችላሉ።

የተፈጥሮና የአስተዳደግ ልዩነት

በባልና ሚስት መካከል ያለው ትልቁና መሰረታዊ ልዩነት የመጣው በተፈጥሮአቸው መለያየት የተነሳ ነው በማለት ቀደም ብለን ለማሳየት ሞክረናል። በመብት አንጻር እኩል ናቸው። ሆኖም ለኑሮ በሚያስፈልጉ ነገሮች የሚለያዩባቸው ብዙ ነጥቦች አሉ። ለምሳሌ ሴት ልጆችን ወልዶ ለማሳደግ ከፍተኛ ጥበቃና መረጋጋትን ትፈልጋለች። ጥበቃውንና መረጋጋቱን ለማግኘት ደግሞ የወንድን ድጋፍ ትሻለች። ይህ ድጋፍ የመፈለግ ዝንባሌ የመብለጥና የማነስ ጉዳይ ሳይሆን ተፈጥሮ ያደላደለው ባህሪ ነው። ስለዚህ ኑሮን የሚቀይር፣ እንግዳ ነገር ለምሳሌ አገር መልቀቅ፣ ስራን መለወጥ፣ አዲስ ነገሮችን መጀመር የመሳሰሉት ከወንዶች ይልቅ ሴቶችን ያስፈራቸዋል። ከዚህ አንጻር በጣም የሚያስገርመው

ሚስት ማግኘት የምትፈለገውን ባል ለመስጠት የሚያስችለው አቅምና ፍቃደኝነት ተፈጥሮው የቸረው ባህሪ መሆኑና ወንድነቱ የሚሰማው ይህን ማድረግ ሲችል መሆኑ ነው።

ወንድ ለውጥን፣ አቅሙን ወይም ችሎታውን የሚገዳደረው፣ ወይም ወኔውን የሚያነሳሳውና የሚፈታተነውን ማድረግ ወይም መጋፈጥ፣ ወደፊት የሚመጣውን ነገር ዘና ብሎ መጠበቅ፣ ገንዘቡን በአደራ ሰጥቶ ትርፉን ቆይቶ ማግኘት የመሳሰሉት ነገሮች ደስታ ይሰጡታል። ባንጻሩ ሴት ተለዋዋጭ ያልሆነና ቋሚነት ያለውን የነገ ሕይወት (Predictable Future)፣ ዋስትናን የሚያረጋግጡላት ነገሮችን፣ መስረት ያለው ሕይወት መምራት፣ ጥሩ ግንኙነትና ዋስትና ያለው የስራ አካባቢና ሌሎች ተመሳሳይ ነገሮች ምርጫዎች ምርጫው እነዚህ የማይመሳሰሉ የሚመስሉ ባህርያት ተደጋጋፊና ተፈላሳጊ ናቸው። የወንዱን ግልፍተኝነትና ገድል ፈላጊ ባህሪ የሚስት ጠንቃቃነት ይጠብቀዋል። የርሱ ለውጥ ፈላጊነት የርሷን የባለበት ሂደት አኗኗር ምርጫ ያሻሽላታል። ይህን መለኮት በኪነተበቡ የተለያዩ ባህርያት ተነጻጽተውና ተደጋግፈው የቤተሰብ ሕይወት እንዲቀጥል ያስቻለበትን ሚስጥር ሳይንስ እንኳን በሚገባ የተረዳው አይመስልም።

ሴት ለቤቷ በአነስተኛ ነገሮች ሁሉ ሳይ የምታደርገው ጥንቃቄ ትዳሩን እጅግ ያዳብረዋል። ወንዱ ይህን ለጊዜው ባይረዳውም በኋላ ግን ጥቅሙን ሲጋራ በቤቷ ጥንቃቄ የተገኘውን ደህንነት ሲያጣጥም ማስተዋልን ያገኛል። ሴትና ወንድ አንድን ስፖርት ወይም መዝናኛ የሚያዩበት ዓይን በጣም የተለያየ ነው። ሚስት እንዲህ ዓይነቱ ሁኔታ ህብረትና የጭውውት በር መክፈቱ ሲያስደስታት ወንዱ ደግሞ ደስታ የሚሰጠው ተፎካክሮ ማሸነፍ ሲችል ነው።

በትዳር ውስጥ የሚኖረን ሚና

በትዳር ውስጥ የሚኖረን የባልና የሚስት ሚና የሚቀረጸው በተፈጥሮ፣ በቤተሰባችን ሁኔታና በዙሪያችን ባሉ በምናቸው፣ በምንሰማቸውና በምንማራቸው ነገሮች ነው። አስተዳደግና አካባቢ ሲባል በማህበራዊ ኑሮ ውስጥ የሚካተቱ በዙሪያቸው ያሉትን ማለትም ወላጆቻችንን፣ አስተማሪዎቻችንን፣ ጓደኞቻችንን፣ መገናኛ ብዙሃንን (mass media)፣ የሃይማኖት መሪዎችን ወዘተ፣ ሁሉ አጠቃሎ የያዘ ሰፊ እሳቤ ነው። ለምሳሌ ልጆች ሲወለዱ የሚኖረው አቀባበል፣ የሚለብሱት ልብስ፣ የሚሰጣቸው ስጦታ፣ የሚጫወቱባቸው እሻንጉሊቶች፣ ወዘተ እንደ አካባቢው ቢለያይም የጽታቸውን ማንነት የሚያመለክት ብቻ ሳይሆን ሲያድጉ እንደ ባልና ሚስት የሚኖራቸውን ስፍራ ይወስናል። ወላጆች ወንዶች ልጆቻቸውን ከበድ ያሉና ድፍረትን የሚጠይቁ ነገሮችን እንዲያደርጉ ሲያሟሟ ሴቶች ልጆቻቸውን በቤት አካባቢ እንዲሆኑና ወደውጭ ቢወጡም ጥበቃ በማይለያቸው ሁኔታ እና አደጋ በማያመጣባቸው አካባቢ እንዲሄዱ ይደረጋል። ለምሳሌ በበዓላት ቀናት

ወንዶች ልጆች በጭለማ ሆያሆዬ ሲጨፍሩ ሴቶች ጠዋት ወይም በቀን እንዲጫወቱ መደረጉ ለዚህ ጥሩ መረጃ ይሆናል። እነዚህ ሁኔታዎች በአስተዳደጋቸውና በትዳራቸው ውስጥ ያላቸውን ድርሻ ይወስናሉ።

ልጆች ጨቅላ ሕጻናት ሳሉ ሴት ከሆነች ብዙ ሲያወራሳት፣ ወንድ ከሆነ ግን ብዙ ይነካኩታል። በልጆች አስተዳደግ ልጆች የሚያደርጉትና የሚያዩት ይለያያል። የወንድ ልጅና የሴት ልጅ መጫወቻ፣ ቀልድ፣ የሥራ ድርሻ ወዘተ የተለያዩ ነው። በዜና ማሰራጫ (በቴሌቪዥን፣ ሬድዮ፣ ጋዜጣ ወዘተ) ወንዶች ትልልቅ መኪና ሲነዱ፣ ጋራዥ ሲበሩ፣ እንጨት መፍለጥ፣ ህክምና... ነመሳሰሉት ሙያ ሲሰማሩ፣ ሴቶች ወጥ ሲሰሩ፣ ልብስ ሲያጥቡ፣ ስለመልካቸው፣ ስለቀመናቸው፣ ስለአለባባቸው ሲጨነቁ፣ በጸሐፊነትና በነርስ ሥራ ሲሰማሩ የሚያዩ ልጆች በእድገታቸው ሳይ ትልቅ ተጽእኖ ያሳድራሉ። የሴት ሥራ የወንድ ሥራ የሚለው ከዚህ የሚመነጭ ነው። ወዳጆች፣ አስተማሪዎች፣ ዘመድና ሌሎች አዋቂዎች በልጆች ሳይ ትልቅ ተጽእኖ ያሳድራሉ። ለምሳሌ የአባትና የእናት በቤትም ሆነ በውጭ ያላቸው የሥራ ድርሻ የተለያየ ነው። በቤተሰብ አስተዳደርም ቢሆን የሚታየው በልጆች የወደፊት ሕይወት ሳይ ወላጅነት አለው። የምንኖርበት ሕብረተሰብም ቢሆን ሴት የምታደርገውን ወንድ ሲያደርግ ከታየ «ሴታሴት» በመባል፣ ወንድ የሚያደርገውን ሴት ስታደርግ ብትታይ «ወንዳወንድ» በሚል ተቀባይነትን በሚያሳጣ ስምና ማንነትን በሚያቃልል ተቀባይነት ማሳጣት ሁሉም የጽታ ሚናቸውን እንደጠበቁ እንዲገኙ ያስገድዳል። ከማህበር ካልወጣን በስተቀር የምንኖርበትን ማሕበረሰብ መስለን እንቀረጻለን። ቀጥሎ እነዚህ የሕብረተሰብ ክፍሎች ከጽታ አመዳደብ አንጻር ምን ሚና እንደሚጫወቱ እንመልከት።

• ወላጆች። የጽታ አመዳደብ የሚጀመረው ገና ከማህጸን ጀምሮ ነው። ወላጆች ያካባቢውን ልማድ ተከትለው ጽንሱ በማህጸን ሳለ ብዙ የሚገለባበጥና ነፍሰጡር እናቱ የምትቸገር ከሆነ ወንድ ልጅ እንደሆነ በማመን ስለጽንሱ ሲያወራም ሆነ ሲወለድ ስለሚያደርጉለት ነገር ሲያቅዱ ይኖራሉ። በወሊድ ጊዜም ባንጻንድ ባህል አንደሚደገፈው ሴት ልጅ ስትወለድ ደስታን ለመግለጥ እልል ሲባል፣ ወንድ ሲወለድ ደግሞ ጥይት ይተኮሳል። ወንድ ልጅ ሲወለድ ደስታውም ሆነ ወሬው ከፍ ሲል፣ የሚሰጠውም ስጦታ ኃይልን፣ ጉልበትን፣ ከቤት ወጣ ያለ ተግባርን የሚያመለክት ዓይነት ነው። ባንጻሩ ለሴት ልጅ የሚሰጠው በቤት አካባቢ ያለውን ሁኔታ የሚያንጸባርቅ ነው። በግምት አራት ዓመት የሆናቸው ልጆች ከጽታቸው አንጻር የሚጠበቅባቸው ምን እንደሆነ ማወቅ ይቻላል። ወላጆች ወንድ ወይም ሴት ልጆቻቸው ከጽታቸው አንጻር የሚጠበቅባቸውን እያደረጉ እንዲያድጉ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋሉ። ለልጆቻቸው የሚሰጧቸው መጫወቻዎችና ኃላፊነት ጽታቸውን የሚያጠናክር ይሆናል። ለምሳሌ ሴቶች ልጆች ቡና ማፍላት፣ ወጥ መስራት፣ ቤትን ማሳመር እንዲለማመዱ ወይም

እንዲጫወቱባቸው የተሰጧቸውን ሕጻን አምሳያ አሻንጉሊቶቻቸውን በእናትነት ስሜትና ሥላሴነት መሰረት እንዲንከባከቡ ሲደፋፈሩ፤ ወንዶች ልጆች የጠመንጃ አሻንጉሊት፣ ኳስ፣ ወዘተ የመሳሰሉትን በመስጠት ከቤት ውስጥ ወጣ ያሉ ነገሮችን በማድረግ እንዲጫወቱ ይበረታታሉ። ወላጆች ከወንዶች ልጆቻቸው ይልቅ ለቤት ልጆቻቸው ከፍተኛ ጥንቃቄና ጥበቃ ያደርጋሉ። ብዙ ጊዜ ጥንቃቄው ልጃቸው በወንድ እንዳትደፈር ከሚል ስጋት የሚመነጭ ነው። እንዲሁም በቤት አካባቢ በሚደረግ ማሕበራዊ ግንኙነትና ቅርርቦሽ ቤት ልጆች ብዙ ይሳተፋሉ። ስለዚህ ድግስ፣ ልቅሶ፣ እንግዳ መቀበል፣ የዘመዳሞች ግንኙነት ወዘተ በመሳሰሉት ቤት ልጆች ብዙ እውቀት ያዳብራሉ። ለታመሙና ለእንግዳ ሰዎች እንክብካቤ በማድረግና በማስተናገድ ረገድ ቤቶች ሥላሴነት አለባቸው። ቤት ልጅ እንደወንድ መሆን ብትሻ «ወንድ ወንድ» የሚለው ቅጽል ስም የማናናቂያና ማጣጣያ መጠሪያ በመሆን ይሰጣታል። ወንድ ልጅም የቤት ባህሪ ቢያሳይ «ቤታ ቤት» የሚለው ቅጽል ይሰጠዋል። ይህም ፊር፣ ዓይናፋር፣ ወንድነቱን የጣለ ለመሆኑ መግለጫና የስድብ ዓይነት ቃል ነው። ወንድ ልጅ ቀና ብሎ እንዲሄድና የሚመቱትን እንዲመታ ወይም ሊነዱ የተነሱትን ለመከላከል የሚያስችለው የወኔ ኮስታራነት እንዲኖረው ሲፈለግ ቤት ልጅ ግን አቀርቅራ እንድትሄድና የሚመቷትንም ሆነ የሚሰድቧትን በትእግስት ማለፍና ካስፈለገ እርዳታ መጠየቅ እንዳለባት እንጂ እንደሚደረግባት ማድረግ የጋጠ ወጥነት ባህሪ ሆኖ ይታያል። ወንድ ልጅ ከቤት ውጭ ባሉ ነገሮች ተሳትፎና ልምዱ እንዲኖረው ሲገፋፋ ቤት ልጅ በቤት አካባቢ ብቻ እንድትወሰን በማድረግ የጾታ አመዳደቡ ከልጅነት ጀምሮ እንዲዳብርና ተቀባይነት እንዲኖረው ይደረጋል።

• አስተማሪዎች። የመጀመሪያዎቹ አስተማሪዎች ወላጆች ናቸው። ከቤት ውጭ ደግሞ አስተማሪዎች ልጆች ከጾታቸው የሚጠበቀውን እየፈጸሙ እንዲያድጉ የራሳቸውን አስተዋጽኦ ያደርጋሉ። አስተማሪዎች ቀጥተኛ በሆነ መንገድ ብቻ ሳይሆን ሰውር በሆነ ዘዴም በቤቶችና በወንዶች ተማሪዎች መካከል ልዩነት እንዳለ ያመለክታሉ። ለምሳሌ ወንድ ልጅ እጁን ሳያወጣ ቢናገር አስተማሪ ብዙም ሳይሰማው ይችላል፤ ቤት ልጅ ግን ጮክ ብላ ያለፍቃድ ብትናገር የተማሪ ስነስርዐት እንዳልሆነ ከመናገሩ በላይ በአመለካከቱ አግባብ ያልሆነ ነገር እንዳደረገ እንዲሰማት ይደረጋል። ከዚህ ሌላ ወንዶች በትምህርት ላይ ብለው እንዲገኙ የሚጠበቅባቸው ሲሆን ቤት ልጅ ከሁሉም በልጣ ብትገኝ ሊሆን የማይችል ነገር እንደተፈጸመ በማሰብ የተጋነነ ግርምትና አድናቆትን ይፈጥራል። በትምህርት ቤት የሚሰጡ አንዳንድ ትምህርቶች የወንዶችን ወይም የሴቶችን ጾታ አግኖ ከማሳየቱም በላይ ባንዳንድ ከፍተኛ ትምህርት ቤት ቤቶች ወይም

ወንዶች ብቻቸውን የሚወስዷቸው ጾታን መሰረት ያደረጉ ኮርሶች ይሰጣሉ።

• ጓደኞች። ልጆች ከቤት ወጣ ብለው መጫወት ከሚጀምሩበት ጊዜ ጀምሮ ጓደኞቻቸው በጾታዊ ማንነታቸው ላይ ትኩረት ሰጥተው እንዲያድጉ ከፍተኛ ተጽእኖ ያደርጉባቸዋል። ብዙ ጊዜ ተጽዕኖው በሚጠቀሙበት የቋንቋ ዓይነት፣ በሚለብሱት ልብስ፣ በሚጫወቱት ጨዋታ በመሳሰሉት ውስጥ የሚገለጽ ነው። አንዳንድ ጊዜ ወላጆች ልጆቻቸው አብረዋቸው የሚውሉዋቸውን ጓደኞቻቸውን ካልወደዱላቸው ሰፈር በመቀየር ወይም ልጆቻቸው ወላጆች ከማይወዷቸው ጓደኞች እንዳይገናኙ ለማራራት ቅጣትና ማስፈራሪያዎች በመጠቀም በአንጉል ነገሮች ተጽእኖ ለር እንዳይወድቁባቸው ይጥራሉ።

• መገናኛ ብዙሃን (Mas media)። ቴሌቭዥን በቤትና በወንዶች መሃል ያለውን የጾታ ልዩነት አግንኖ በማሳየት ረገድ ትልቅ ሚና ይጫወታል። ለምሳሌ በምእራቡ ዓለም ልጆች በት/ቤት ከሚያሳልፉት ጊዜ ይልቅ ቴሌቭዥን በማየት የሚያጠፉት ጊዜ ይበልጣል። በቴሌቭዥን የሚታዩ ትርኢቶች አብዛኛውን ጊዜ የወንድን የበላይነት የሚያንጸባርቁና ባብዛኛው ተዋናውያኑ ወንዶች የሆኑባቸው ናቸው። ልጆችም ሆኑ ወጣቶች መስለው ለመታየት የሚፈልጉት በቴሌቭዥን ያዩትን ተዋናይ ወይም የሚያደንቁትን ሰው ነው። በመሆኑም ጀግንነት፣ ውበት፣ ቅልጥፍና፣ ቀልደኝነት ወይም ቁም ነገረኝነት የመሳሰሉት እሴቶች ተምሳሌነትም ሆነ መለኪያቸው በቴሌቭዥን የሚያዩዋቸው ግለሰቦች ይሆናሉ። ታዲያ ጾታዊ በሆኑ ጉዳዮች ላይም የእነዚህ ሞዴል የሆኗቸው ሰዎች አመለካከትና እምነት በበጎ ወይም በጎ ባልሆኑ መልኩ በወጣቶቹ ላይ አሻራቸውን ጥለው ያልፋሉ።

• ሃይማኖት። የሃገራችን ባህልና ልማድ በሃይማኖት ላይ የተመሰረተ ነው። ስለዚህ አንድ ሰው ሃይማኖተኛም ሆነ ሃይማኖት የለሽ ቢሆን አስተዳደጉና ልምዱ ሃይማኖታዊ ገጽታዎች አሉት። እውነተኛነት ወይም ውሸታምነት፣ ጥሩና መጥፎ፣ ደግና ክፉ የመሳሰሉት እውነታዎች ሃይማኖታዊ መሰረት አላቸው። በተመሳሳይ መንገድ ከጾታ ምደባ አንጻር ቤቶችና ወንዶች ሊያደርጉ የሚገባቸው ነገሮች ሃይማኖታዊ ይዘት ሊኖራቸው ይችላል። በዚህ አንጻር በምሳሌነት የሚጠቀሰው «ሚስቶች ሆይ ለባሉቻችሁ ተገዙ» የሚለውን ቃል በጥሩም ሆነ በከፋ መልኩ በመተርጎም ሰዎች የጾታን የበላይነትና የበታችነት ለመደገፍ ብዙ ሲጠቀሙበት እንደነበሩ ማስታወስ በቂ ነው።

ምዕራፍ 23 የሥራ ከፍፍል

በትዳር ውስጥ የባልና ሚስት ኃላፊነት

በትዳር ውስጥ የባልና የሚስት በቤታቸው ያላቸው ኃላፊነትና ድርሻ የሚባለው በቤታቸው የሚኖራቸውን ስፍራ ለመለየት ነው። በባህላዊው ጋብቻ የባልና የሚስት የሥራ ድርሻ በሚገባ ተገልጧል። ባል ከቤት ውጭ ሲሰራ ሚስት በቤት ውስጥ የቤቱን ይዞተና የልጆቹን እድገት ትከታተላለች። ሴት ልጅ ከቤተሰቧ የቤት ውስጥ ሙያንና ልጆችን አያያዝ ከፍቷ ትማራለች። ወንዱ በእርሻ ላይ የሚያውለውን ስራ ከአባቱ ይማራል። በእርሻ (ግብርና) የሚተዳደሩ አገሮች ይህንን ስርአት አሁንም ቢሆን ይከተሉታል። እንደ ኢትዮጵያ ባሉ አገሮች በገጠሩ አካባቢ ይህ እስከ አሁን ይሰራበታል። ሴቶች የጉልበት ስራ አልፎ አልፎ ሲሰሩ ቢታይም እንደ እንግዳ ይቆጠራል እንጂ የተለመደ ነገር ሆኖ አይወሰድም።

ስልጣኔ እየተስፋፋና ከተሞች እያደጉ ሲሄዱ ሰው ከሰፈሩና ከባህሉ በመፈናቀል ስለሚኖር አንዳንድ ባህልና ልማድ መቀየር ይጀምራል። ይህም ቢሆን በመብት አንጻር እንጂ ከቤት ውጭ ከወንዶች ቁጥር ጋር በተስተካከለ ሁኔታ ሴቶች አይሰሩም። በከተማ ልጆችን ከማሳደግ ጋር ሴቶች ንግዱን (በገበያ፣ በመሸታ ቤት፣ በቤት ስራ ...) ሲያቀላጥፉ ይታያሉ። ሴት ከቤተሰቧ የቤት ውስጥ ሙያንና ልጆችን አያያዝ ትማራለች። ወንዱ አደባባይ የሚያስውለውን ስራ ከአባቱ ይማራል። ይህ ባብዛኛው አሁንም ቢሆን እንደ ኢትዮጵያ ባሉ አገሮች የሚታይ ነው። ጥቂት ሴቶች ስራ ያዙ ማለት ሁኔታው ተለወጠ ማለት አይደለም። ሆኖም በብዙ ሁኔታ ለውጥ እየመጣ መሆኑ አጠራጣሪ አይደለም።

ባልና ሚስት በትዳር አብረው ሲኖሩ ለያንዳንዳቸው ያልተጻፈ ሆኖም እስኪያገቡ ድረስ ሲዘጋጁበት የኖሩበት የሥራ ኃላፊነትና ድርሻ አላቸው። የቤት ውስጥ የሥራ ድርሻ በባህሉና እንዲሁም በመወያየትና በስጦታ (ችሎታ) ላይ የተመሰረተ ይሆናል። ቀደም ባሉት ምዕራፎች እንደገለጽነው ባል በቤት ውስጥ ያለው ኃላፊነት በተለይ ውሳኔን የሚመለከት ነው። ተወያይተው እልባት ማድረግ ካቃታቸው ባል በራሱነቱ የመጨረሻውን ውሳኔ ይሰጣል ማለት ነው። ባል እንደቤተሰብ መሪ ከፍተኛ ክርስቲያናዊ ምሳሌነትና ኃላፊነት ይጠበቅበታል። ሚስቱንና ልጆቹን በመውደድ፣ ፍትህንና ስነስርዐትን በመከተል፤

የቤተሰቡን ደስታና ደህንነት የሚጨምር ሥራ በመስራት ማንነቱን ማሳየት አለበት። የቤተሰቡ ካሕን በመሆንም የእግዚአብሔርን ቃልና አምልኮ በማከናወን በየእለቱ መርዳት አለበት። ይህንን ሁል ጊዜም እርሱ ያደርገዋል ማለት ሳይሆን በእርሱ ኃላፊነት ስር ሆኖ ሌሎችም ይሳተፋበታል ለማለት ነው። ክርስቲያን ሚስት ቤቷ ክርስቶስ የሚታይበትና የሚከብርበት እንዲሆን ከፍተኛ ጥረት ታደርጋለች። ራሷን ከባሏ ስር በማድረግ ባስተዳደሩ ትረዳዋለች። ከልጆቿ ጋር ያላት ግንኙነት በፍቅርና በዲስፕሊን የጸና ይሆናል። ባል በሌለ ጊዜ በቤት ውስጥ የርሱ የሆነውን ኃላፊነት ጠምራ ትሸፍናለች። በአርአያነት የምትጠቀስ እንደዚህ ዓይነት ሴት በመጽሐፈ ምላሌ 31 ትገኛለች።

ወንድና ሴት ብዙ ያስተሳሰብ ልዩነት አላቸው። ተቃራኒ የታ የሚባለው በጾታ መለያ ብቻ ሳይሆን በአስተሳሰብም ጥምር ሳይሆን አይቀርም። በእኤአ 1992 የወጣ አንድ መጽሐፍ ወንዶች ከማርስ፤ ሴቶች ከቬኑስ ናቸው የሚል ርዕስ ነበረው። ልዩነቶቹ ከተፈጥሮ፣ ከባሕልና ከትምሕርት የመነጨ ናቸው። ይህንን ለማብራራት አንዳንዶች የተፈጥሮን ልዩነት የብልት /ሴክስ/ እና የየታ (ጄንደር) ልዩነት ይሉታል። የብልት ልዩነት ሲሉ የወንድነትና የሴትነትን የተፈጥሮ መለያ ብልትና ሌላም ውስጣዊ ነገሮች ማለታቸው ሲሆን፤ የየታ ልዩነት ሲሉ ከባሕል የተወረሰውንና በትምህርት የተገኘውን ለመጥቀስ ነው። ይህም በባሕሉ መወረት ወንድና ሴት ሊያደርጉ ስለሚገባቸው የሥራ ድርሻ ወይም አንዱ ከሌላው የሚጠብቀውን የሚያመለክት ነው። ብዙ ሊቃውንትና የፖለቲካ ሰዎች የትኛው ድርጊትና አመለካከት ከባህል፤ የትኛው ደግሞ ከተፈጥሮ ልዩነት እንደመጣ ይከራከራሉ። ወንድ ወይም ሴት የምንሆነው በተፈጥሮ ነው። ሚናችን ግን ከባሕላችን ከአካባቢያችን በምናየውና በምንለማው የምንማረውና የምንወርሰው ነው። ቀጥለን በተፈጥሮ ስለሚመጡ ልዩነቶች እንመልከት።

በቤት ውስጥ የባል ኃላፊነት

የሰዎች አእምሮ በእውቀትና በስልጣኔ እያደገ በሄደ ቁጥር ወንድ የመሆን ጉዳትም ሆነ ጥቅም በተመዛዛኝ እየከበደና እየሰፋ በመሄድ ላይ ነው። ወንዶችም ለዚህ ሽክም ትከሻቸውን በብዙ ያመቻቹ ይመስላል። ከዚህ ቀጥለን የዘመናችን ወንዶች በትዳራቸው ውስጥ ሊሸከሙ የሚገባቸውን ቀንበሮችን በዝርዝር እንመልከት።

1) የቤተሰቡን ኑሮ የተሳካ ለማድረግ ገንዘብ በሚገኝበት ሥራ መሰማራት አለበት።

ሚስቱም ሆነች ልጆቹ ባንዳንድ ሁኔታ ደግሞ ዘመዶቻቸው ጭምር ኑሮአቸው ባል በሚያመጣው ገንዘብና ቁሳቁስ ላይ የተመሰረተ ይሆናል። ቤተሰብ ያለው ወንድ ያለመሥራት ምርጫ የለውም። በኃላፊነቱ ስር ያሉት ሁሉ ስርቶ ገቢ ማስገኘትን ከእርሱ ይጠብቃሉ። ሴት ሚስትና እናት የመሆን ኃላፊነት እንደሚጠበቅባት ባልም ለኑሮ መደገፊያ በሚሆን

ሥራ መስማራትና እንደባልና እንደአባት ቤተሰቡን የመንከባከብ ኃላፊነት አለበት። ለእለታዊ ኑሮ ብቻ ሳይሆን ለድንገተኛ አደጋና ለወደፊትም ኑሮን ለማሻሻል ለሚያስፈልጉ ነገሮች ሁሉ ከሚያገኘውን ማጠራቀምና ማስቀመጥ ግዴታው ነው።

ወንድ ስኬታማነቱ የሚለካው ከሌሎች ወንዶች በላይ ገቢ በሚያገኝበት ሥራ ላይ ሲሰማራ ነው። ለምሳሌ በወር 200 ብር የሚያገኝና በወር 2000 ብር የሚያገኝ ወንድ በማህረሰቡ ዘንድ በአኩል ዓይን አይታዩም። ኑሮው በግብርና ላይ የተመሰረተ ሕብረተሰብም ዘንድ እንዲሁ ምርቱና ገቢው አንዱን ወንድ ሲያስመስግነው ሌላውን ዝቅ ብሎ እንዲታይ ያደርገዋል። ከዚህ የተነሳ የወንዱ ዓለም ፋክክርና ሽኩቻ የሞላው ሆኖ ይታያል። ገንዘብን የማግኘትና ልቆ የመታየት ትግል ወንዱ ራሱን እንዲያሻሽልና ባዳዲስ ነገሮች እንዲሰማራ ይገፋፋል። ወንዶች ባስተዳደሯቸውና በሃላፊነታቸው በውጭ ውለውና ሰርተው ቤተሰባቸውን በሚደግፉበት ሁኔታ ስላደጉ በቤት ውስጥ ስለሚሠሩ ስራዎች ማለትም እንጀራ መጋገር፣ ወጥ መሥራት፣ ቤት ማጽዳት ወዘተ በመሳሰሉት ነገሮች በሚስታቸው ላይ በከፍተኛ ደረጃ ይደገፋሉ። ወንዶች ሁሉ በእናታቸው የተለየ እንክብካቤ ተደርጎላቸው ስለሚያድጉ በኋላም ወደትዳር ዓለም ሲገቡ ይኸው እንክብካቤና ምቹት በሚስቶቻቸው አማካኝነት እንዲቀጥል ይፈልጋሉ። ወንዶች ከሴቶች ይልቅ ከፍቺ በኋላ ቶሎ የሚያገቡት የሚስት እንክብካቤና ድጋፍ በጣም ስለሚያሻቸው ሳይሆን አይቀርም።

2) የወንድ የማንነቱ መገለጫ ሥራው ነው

«አንድን ወንድ ስለራሱ እንዲነግራችሁ ብትጠይቁት ስለሚሠራው ሥራ ይነግራችኋል» ይባላል። ወንድ ማንነቱን ሥራ ስርቶ ገቢ ከማስገኘት ነጥሎ ማየት ስለማይችል ከስራ መባረር ከሴት ይልቅ ወንድን በከፍተኛ ደረጃ ይነዳዋል። መሥራት አለመቻልና ቤተሰቡን በገቢ አለመደገፍ በወንዶች ላይ ከፍተኛ የአእምሮ ጭንቀትን (Depression) ያስከትላል።

3) ማሕበረሰቡ ከወንድ የሚጠበቀው የተለመደ ነገር

የምንኖርበት ሕብረተሰብ ወንድ ተፎካካሪ፣ ለመብት ተቆርቋሪ፣ በራሱ መቆም የሚችል (Independent)፣ በቀላሉ የማይበገር፣ ስሜቱን በግልጽ የማያሳይ፣ ኮስታራ፣ ግልጽ፣ ለመርዳት ፍቃደኝነት ያለው፣ ሩህሩህ ወዘተ ሆኖ እንዲገኝ ይጠበቅታል። ከዚህ የተነሳ ወንዶች በሚሰማቸው ጉዳት አለማልቀስ ብቻ ሳይሆን ፍቅር፣ ደስታና ሐዘን የመሳሰሉት በስሜት የሚገለጡ ስለሆኑ በወንድ ላይ ገነው እንዳይታዩ ይፈልጋል። በዚህ ሁኔታ ያደገ ወንድ ለሚወዳት ሚስቱ ፍቅሩን በቃላት ለመግለጥ ይቸገራል። ራሱ ተፍጫርጭሮ የተሰጠውን ኃላፊነት መወጣት እንጂ እርዱኝ ብሎ የሌሎችን ድጋፍ መጠየቅ ለወንዶች ከባድ ነው።

4) የመለወጥ አስፈላጊነት

እውቀትና ስልጣኔ በተስፋፋበት አካባቢ ሴቶች በብዙ አትጣጫ እንደሚለወጡ ሁሉ ወንዶችም ሊለወጡ ይገባል። ባለፉት ሃያና ሰላሳ ዓመታት የወንዶችና የሴቶች ግንኙነት በብዙ መልኩ እየተለወጠ መጥቷል። ልዩነቱ በየጊዜው እየጠበበና እኩልነቱ እየጨመረም መጥቷል። በባህል ተጽእኖ ባስተዳደግ የሚመካኙ የበላይነትንና የበታችነትን የሚያራምዱ አመለካከቶች በአኗኗር ሂደት ብቻ ሳይሆን በመንግስትም ሕግ ጭምር እንዲለወጡ ጫና እየተደረገ ነው። የዘመናችን ሴቶች እንደ እናቶቻቸው በቤት ተወስነውና የወንድን እጅ እየጠበቁም ሆነ የሚፈጸምባቸውን ግፍ ችለው እንዲኖሩ የሚያስገድዳቸውን ባህልና ስርህት አያጋለጡና እየተዋጉ ነው። ባህልንና ሃይማኖትን መሰረት አድርገው የተነሱ አንዳንድ ቃላትና ልማዶች አዳዲስ ትርጉምና አመለካከት እየያዙ መጥተዋል። የመማር፣ ከቤት ውጭ የመስራት እድል፣ አዳዲስ ነገሮችን የማድረግ እድልና ትዳርን ተባብሮና ተጋግዞ የመምራት እንዲሁም ልጆችን እኩል ኃላፊነት ወስዶ የማሳደግ ግዴታ ባልና ሚስት የሚሳተፉባቸውና የሚጋሯቸው ጉዳዮች ከሆኑ ሰንብተዋል። በምዕራቡ ዓለም ልጆቻቸውን ለማሳደግ ሥራ ትተው ቤት የሚውሉና በሚስቶቻቸው ደሞዝ የሚተዳደሩ ወንዶች በርካታ ናቸው። በቤት ውስጥ ምግብ ማብሰል፣ ማጸዳዳትና ተፈላጊ ነገሮችን ማቀራረብ ወዘተ የመሳሰሉት የሴት ድርሻ መሆናቸው ቀርቶ በትምህርት ቤትና በመገናኛ ዘዴዎች በሚሰጡ መረጃዎች አማካኝነት ሴቶችም ሆኑ ወንዶች የሚጋሩዋቸው እውቀትና ልምድ ሆነዋል። በሀገራችን በብዙ ትላልቅ ሆቴሎች አስተናጋጆችና የምግብ አብሳዮች ወንዶች መሆናቸው ለዚህ ጥሩ መረጃ ነው። ስሜትንም በመግለጥ ረገድ ቢሆን በዘመናችን ብዙ ወንዶች ፍቅራቸውንም ሆነ ሃዘናቸውን በግልጽ አውጥተው እንዲያሳዩ ስለሚደፋፈሩ ስሜታዊነት ለሴት የተሰጠ ልዩ መለያ መምሰሉ እየቀረ ነው። የሚከተሉት ለወንዶች ጠቃሚ ምክሮች ናቸው።

ባል የቤተሰቡ መንፈሳዊ መሪ መሆን አለበት። በአንጻሩ ባል ለትዳር ጓደኛው ቅድሚያ መስጠት አለበት። ይህ ከሥራ፣ ከመዝናናትና ከባልንጀራ ሁሉ በላይ ነው። ቅድሚያ መስጠታችሁና ፍቅራችሁ በድርጊት ይገለጥ። ምክር ወይም ሃሳብ ሳይሰጡ ማድመጥና መረዳት እጅግ አስፈላጊ ነው። አንዳንዴ ምክር መስጠቱ ትዕዛዝ ማስተላለፍ የሚመስልበት ጊዜ አለ። የባለቤትህን ችግር እርሷ ካልጠየቀችህ በስተቀር መፍትሄ ለመስጠት አትሸቀዳደም። ባልና ሚስት በቤትም ሥራ ቢሆን ሊረዳዱ ይገባል። አንድ ሴት «ባሌ የሚረዳኝ ቤቴን ሰጠርግ እግሩን ብድግ በማድረግ ነው» አለች። ትዳር የጋራ እንጂ በአንዱ ላይ ብቻ ጫና መሆን የለበትም።

ሚስት በትዳሯ ውስጥ ያላት ኃላፊነት

ሚስት ለትዳሯ ስለምታደርገው ከፍተኛ አስተዋጽኦ ባለፉት ምዕራፎች በስፋት ገልጠነዋል። በዚህ ክፍል አጠር ባለ መልኩ በሚከተለው ሁኔታ አስቀምጠነዋል።

1. ባልን ድርሻውን እንዲያከናውን መርዳቱ እጅግ አስፈላጊ ነው። ከባልሽ ጋር አንዳንድ ድርጊቶችን አብረሽ አድርገህ። ወንድ ወንድነቱ የሚገለጥ የሚመስለው አንድ ድርጊትን በማከናወን እንጂ እንደሴት በማሕበራዊ ግንኙነቶች ላይ አይደለም (Men derive their identity more from achievement than relationships)። ብዙ ጊዜ ወንዶች ሙያ ነክ በሆነ ጉዳይ እንጂ ከሰው ጋር ባለ ግንኙነት እንደሚስታቸው ቀልጣፋ አይደሉም። ወንዶች የሚሰባሰቡት በተገባር የሚታይ ነገር ባለበት ስፍራ ነው። ባህሉም ወንድን አጉልቶ የሚያሳየው አድካሚና ለየት ብሎ ሲሠራ እንጂ ከሰዎች ጋር ሕብረት ሲያደርግ አይደለም። ሴቶችና ወንዶች ሕብረትንና ግንኙነትን የሚያስቡበት መንገድ ይለያያል። ለሴቶች ጥሩ ሕብረትና ግንኙነት አብረው የሚጫወቱትና የሚወያዩት ነው። ባንጻሩ ስወንዶች ጥሩ ሕብረትና አንድነት አብረው የሚያደርጉትና የሚሠሩት ነገር ሲኖር ነው። በዚህ አንጻር ወንዶችም ሴቶችም የሚማሩት ነገር አለ።

2. ሴት በትዳሯ ውስጥ የሚያጋጥማት ብዙ ችግር ከባሏ ጋር ከመደጋገፍ ይልቅ የመፎካከር ልብ ሲያድርባትና ከባሏ ጋር ያላትን ግንኙነት ለመቆጣጠር ስትፈልግ ነው። ይህን ደግሞ ባል አሳልፎ ለመስጠት የህልውና ነገር ስለሚመስለው ፍቃደኛ አይሆንም። ስለዚህ ከመፎካከር ይልቅ መደጋገፉ ለትዳር ስኬት እጅግ ይበጃል። በትዳር ጥሩ ስኬት የሚገኘው ትክክለኛውን ሰው በማግኘት ሳይሆን ትክክለኛው ሰው በመሆን ነው። ባልም ሆነ ሚስት ከትዳር ጓደኛቸው የሚፈልጉት ድጋፍ አለ። ያስዚያ የኛም ሆነ የትዳር ጓደኛችን ሕይወት ጤነኛ አይሆንም። ስትደጋገፉ ግን አዲስ ኃይል ይመነጫል። የትዳር ጓደኛችሁን መውደድ የእናንተ ኃላፊነት ነው። የመለወጡ ድርሻ ግን የእግዚአብሔር ነው።

3. ስለ ባላችሁ በማድነቅ ተናገሩ። ከመተቸት ይልቅ አምግሱ። ወንዶች የመደነቅና የመሞገስ ከፍተኛ ፍላጎት አላቸው። ለሚያደርጉት ነገር ዋጋ እንዲሰጣቸው በጣም ይፈልጋሉ። ባንጻሩ ክፉ ንግግርና ትችት በጣም ይነጻጽባቸዋል። ስለዚህ ፕጠንቀቁ (ኤፌ 4:29)። ወንዶችም ሆኑ ሴቶች ለመደነቅና ለመፈቀር ቅድሚያ መስጠትን እንደሚሹ እንወቅ። ይህ የተፈጥሮ ሕግ ነው። እግዚአብሔርም ቢሆን እንድናወድሰው ይፈልጋል። ሆኖም ለሆነው ነገር እንጂ በሽንገላና በፈረሳዊነት መልክ ከሆነ አይቀበለውም።

4. ቅናትና አለመተማመን የሚጀምረው ሴቶች ከባላቸው ሌላ ወንድ ሲያሞክሹ ማለትም «እከሌ እኮ ጸጉራም፤ ጀግና፤ የበለለ ነው» ሲሉ

ነው። ወንዶችም ከሚስታቸው ይልቅ ሌላ ሴት ማሞከሽት ሲጀምሩ ነው።

5. ማወቅ ያለብን የልባችንን በርግጥ የሚያሟላልን ባል ወይም ሚስት ላትሆን ጌታ ኢየሱስ ነው። እግዚአብሔር ሊሞላ የሚገባውን ስፍራ ባል ወይም ሚስት እንድትሞላው አንጠብቅ። እርሱ ከሁላችን ይልቃል፤ ሁሉን ያውቃል፤ የማይቻለው ነገር የለም። አስቀድመን የእግዚአብሔር ስንሆን ነው በትክክል የትዳር ጓደኛችን የምንሆነው። ስለዚህ በሁሉ እርሱን እናስቀድም። እግዚአብሔርን ስንወድና ስናስቀድም የትዳር ጓደኛችንን ስለምናስቀድምበት ሁኔታ እናውቃለን። ዘላቂና እውነተኛ እርካታን የሚሰጣችሁ እግዚአብሔር ብቻ ነው።

6. ሰው ሁሉ ስለሚለያይ የትዳር ጓደኛችሁን ለማወቅ ትጉ።

ሴት የቤተ ክርስቲያን ምሳሌ ነች

በሴት ውስጥ የሚስት ቀንበር

የተፈጥሮና የባህል ስርዐት ተጣምረው በትዳር ውስጥ ሴት ልጅ ከፍተኛ የኃላፊነት ቀንበር እንድትሸከም ያደረጉበት ሁኔታዎች አሉ። እነዚህ ጠቃሚም ጎጂም የሚሆኑበት መንገድ አለ። ለምሳሌ ከዚህ የሚከተሉትን ሁለት አሉታዊና አንድ አወንታዊ ምክንያቶች መመልከት የሴትን ኃላፊነት ምንነት በስፋት ለመገንዘብ ያስችላል።

(1) ስለራሳቸው የሚኖራቸው አሉታዊ ተጽኖ (Negative Self Concept).

የጾታ ልዩነትን ያጠኑ ሊቃውንት ሴቶች በራሳቸው መተማመን የሌላቸው፤ ከወንድ ይልቅ በሴትነታቸው ብዙ መለየትና መገለል የሚደርስባቸው፤ ሌሎች ሴቶችን በንቀት ወይም በጥላቻ የሚያዩ፤ ስለሰውነታቸው ሳይቀር ጥሩ አመለካከት የሌላቸው አድርገው ይገልጧቸዋል። ይህ እንግዲህ በጥቅል ለመናገር እንጂ የእያንዳንዱን ሴት ማንነት የምንገልጽበት የጥናት ውጤት አይደለም። በአንድ ሙከራ (experment) ላይ ወንዶችና ሴቶች አንድን ነገር ማከናወን እንደማይችሉ ሲነገራቸው ሴቶች ወዲያውኑ የተባለውን አምነው እጃቸውን አጣምረው ሲቀመጡ ወንዶች አለመቻላቸውን ከማመናቸው በፊት ቢያንስ ሙከራ አድርገዋል። ሴቶች ሴት መሆን ከወንዶች ይልቅ አንሰው እንዲታዩ

እንደሚያደርጋቸው ይናገራሉ። ይህንንም ነጥብ ሲያብራሩ የሚከተሉትን በምሳሌነት ይጠቅሳሉ፡-

- ወንዶችና ሴቶች እኩል ችሎታና ልምድ ኖሯቸው ሳለ በሥራ ቦታ ሴቶች ከወንዶች አነስተኛ ደሞዝ ይከፈላቸዋል።
- ለጋብቻም ሆነ የወንድ ጓደኛ ለመያዝ ወንዱ አስቀድሞ መጠየቅ አለበት ተብሎ ስለሚታመን ሴቶች ጠያቂዎች ሆነው ቢገኙ አስገራሚ ወይም አሳፋሪ ነገር እንዳደረጉ ሆኖ ይቆጠርባቸዋል።
- በማሕበራዊ ግንኙነቶች ወቅት ሴቶች በጾታቸው ምክንያት አድልዎና መገለል ይደርሱባቸዋል።
- በወር አበባ ምክንያት አንዳንድ የሕመምና የባህርይ መለዋወጥ ችግር ይገጥማቸዋል።

ሴቶች ስለጾታቸው ምን እንደሚለማቸው ለማወቅ በተደረገ መጠይቅና ሙከራ ላይ በሴቶች የተጻፉ ሳይንሳዊ ጽሁፎችን በወንድ ከተጻፉት ይልቅ አነስተኛ ግምት እንደሚሰጡ፣ የሰውነት ከብደታቸው ቢጨምርም ባይጨምርም ሴቶች ከወንዶች ይልቅ ስለሰውነታቸው ያላቸው አመለካከት አሉታዊ እንደሆነ፣ ወይም ሴቶች እብዛኛውን ጊዜ ራሳቸውን ወፍራም አድርገው እንደሚቆጥሩና ከነዚህ ነገሮች የተነሳ የበታችነት ስሜት እንደሚፈጠርባቸው ለመረዳት ተችሏል።

እነዚህ ከላይ በጥቅሉ የተጠቀሱት ሃሳቦች መነሻ ምናልባት ሴቶች ለዘመናት በወንዶች ከደረሰባቸው የመገለልና የበታች ተደርጎ የመታየት እጣ የተነሳ በውስጣቸው ያዳበሩት ሳይሆን አይቀርም። በዓለም ውስጥ በአብዛኛው ሀገሮች ወንዶች በበላይነት ሁሉንም ጥቅማ ጥቅም (ሀብት፣ እውቀት፣ ስልጣን ወዘተ) ይዘው ለዘመናት ኖረዋል።

(2) በትዳር ደስተኛ አለመሆን

የስኬታማ ሴት መለኪያ ማግባትና እናት ለመሆን መብቃት ስለሆነ ሴቶች እንዲያገቡ ከፍተኛ ተጽዕኖ ይደረግባቸዋል። አለማግባት ከወንዶች ይልቅ በሴቶች ላይ እንግዳ ሆኖ ይታያል። ሆኖም በትዳር ውስጥ ከወንዶች ይልቅ ሴቶች ደስተኛ እንደማይሆኑ ይታወቃል። በስነ ልቦና ተመራማሪዎችና በጋብቻ አማካሪዎች በቀረበላቸው ቃለ መጠይቆች ከወንዶች ይልቅ ብዙ ሴቶች በትዳራቸው ላይ ቅሬታ፣ አለመርካት፣ ችግር፣ ደስተኛ ያለመሆንና የመፍታት ፍላጎት እንዳላቸው መልሶቻቸው ያመለክታሉ። በአእምሮ ጤነኝነትም ቢሆን ካገቡ ሴቶችና ወንዶች መካከል በአብዛኛው ጊዜ በሴቶች ላይ የመደበር (Depression)፣ የአእምሮ መታወክ፣ ጭንቀትና በትዳራቸው ውስጥ ስኬት ለማግታቸው ራሳቸውን የመውቀስና የመክሰስ ዝንባሌ እንዳላቸው ተደርሶበታል።

ከቤት ውጭ ባለ ሥራ ከወንዶች እኩል የተሰማሩ ሴቶች ሕይወት ከወንዶቹ ጋር ሲነጻጸር ሴቶቹ ባሉቻቸውን በማንኛውም ረገድ ጥሩ ሆነው እንዲታዩ መንከባከብ ልጅ መውለድ፣ ቤትን የማስማመርና ጽዳቱን

የመጠበቅ፣ ከራሳቸውም ሆነ ከባላቸው ወላጆች ጋር ግንኙነት የመፍጠር ኃላፊነት፣ በሥራ ቦታ አለቃን ማስደሰት የመሳሰሉት ጫናዎች ገነው እንደሚታዩባቸው ይታወቃል። እነዚህ ነገሮች በሴት ላይ ከመጠን በላይ ጫና የሚፈጥርና «የሴት ቁንጮ» (Super-wives) ሆኖ እንድትገኝ ውጥረት ውስጥ እንደሚከታት ይታወቃል። ይህንን የማይቻል ከባድ ቀንበር ሚስቶቻቸው እንደተሸከሙ ብዙ ወንዶች ቢያውቁም ሁኔታውን ለመለወጥ እርዳታ ለማድረግም ሆነ ለመሳተፍ ብዙም ፍቃደኞች የሚሆኑ አይመስልም። ከዚህ የተነሳ ብዙ ሚስቶች በትዳራቸው ከመርካት ይልቅ ቀንበርን እንደተሸከሙ እንዲቆጥሩ ይገደዳሉ።

አንድን ሴት ሚስትም ሆነ እናት የመሆኗ የቤት ውስጥ ሃላፊነቷ በተሰማራችበት ሙያ (Career) ወይም በትምህርት መስክ እድገት እንዳታሳይ እንቅፋት ይሆንባታል። እነዚህም ሁለቱ ያገባች ሴት ኃላፊነት ማለትም መውለድና ማሳደግ እንዲሁም በትምህርትና በሙያ (Career) ማደግ እድሉች የሚመጡት በተመሳሳይ በወጣትነት እድሜ ክልል ነው። ልጆች ትምህርትም ሆነ ትዳር ይዘው ከቤት ሲወጡ የእናቲቱ እድሜ በሃምሳዎቹ የእድሜ ክልል ውስጥ ስለሚገባ አዲስ ነገርን ለመጀመር ከባድ ይሆንባታል። አሳዛኙ ነገር የሚመጣው ብዙ ጊዜ ታላቅ መስዋዕትነት የከፈሉበት ትዳርና እናትነት የትዳር ጓደኛቸው በድንገት ሲሞት ወይም ትዳሩ በፍቺ ሲያበቃ ራሳቸውንም ሆነ የወለዷቸውን ልጆች መደገፍ ይላናቸውና የከፋ ችግር ውስጥ የመወድቃቸው አጋጣሚ ሲከሰት ነው። በሌላ በኩል ይህንን የወጣትነት እድሜዋን በትምህርትና በሥራ ለማደግ የምትጠቀምበት ሴት እጣ ምናልባት ሳታገባ መኖር ሊሆን ይችላል። ሳያገቡ መኖር ደግሞ የኋላ ኋላ በከፍተኛ ደረጃ አለመርካትን በህይወት ውስጥ የሚያስከትል ጉድለት ነው።

(3) የሴት ባርኮት

ከላይ ያየናቸው ሴቶችን የሚያጋጥሟቸው አሉታዊ ገጽታ ያላቸው ነገሮች የሴቶችን ሕይወት ጨለማ ውስጥ የጣለ ተስፋ ቢስ ሕይወት ያስመስሉታል። በተቃራኒው የሴትነትንና የእናትነትን መልካም ገጽታና ባርኮት የሚናገሩ አወንታዊ ነገሮች አሉ። ለምሳሌም

- ሴቶች ከባሉቻቸው ይልቅ ረጅም እድሜን ይኖራሉ፤
- በውስጣቸው የተሰማቸውን ስሜታቸውን በቀላሉና በግልጽ አውጥቶ የማሳየት ችሎታ ስላላቸው ስሜትን አላግባብ አምቆ በመያዝ ለሚመጣና በጤና ላይ ለሚደርስ ቀውስ እንደ ወንዶች የተጋለጡ አይደሉም።
- ሴቶች ከወንዶች ይልቅ ከልጆቻቸው ጋር ጠንካራ ፍቅርና የጠበቀ ቀረቤታ አላቸው። በተጨማሪ በዓለም ላይ ከሚገኙት የፍቅር ዓይነቶች ሁሉ እጅግ የከበረና አምሳያ የሌለው የእናትነት ፍቅር ነው።

- የማንነታቸው መገለጫ የሚሰሩት ሥራ ሳይሆን እናትነታቸውና የትዳር ሕይወታቸው ስኬታማነት ስለሆነ ፍቅር፣ ታማኝነትና ዘላቂነት ከሰብእናቸው ጋር ከፍተኛ ቁርኝት አላቸው።

የመግባቢያ ድልድዮች

ባልና ሚስት በአንድነት ለረጅም ጊዜለመኖር እንዲችሉ በየእለቱ ሊያደርጓቸው የሚገቡ ነገሮች አሉ። እነዚህን ያለማቋረጥ ሊያደርጉ ሲችሉ ነው ትዳራቸው ጣእምም ሆነ ባርከት የሚኖረው። ከዚህ ቀጥለን እነዚህን ፍሬ ሃሳቦች ዘርዘር ባለ መልክዳእንገልጣለን።

1. እርስ በርሳችሁ በደስታ ሰላምታ ተለዋወጡ። ግንኙነታችሁን ጨርሶ በመጥፎ ነገሮች ማለትም በሚያስቆጣ፣ በሚያዋርድ፣ ትችት በሚመስል መልክ አትጀምሩ። አንድ ሰው ስለ ባለቤቱ በመመረር ሲናገር «ሚስቴ ገና ወደቤት ስገባ ቀን ያጠራቀመችውን የነገር ቆሻሻ ትደፋብኛለች» አለ። የንግግር መጀመሪያዋ ቀኑን የገጠማትንና የደረሰባትን መጥፎ ነገር ትነግረኛለች ማለቱ ነው። ይህ አግባብ አይደለም። በመጀመሪያ በፍቅር ቃልና እይታ መመልከቱ ባርከት አለው።
2. ሁለታችሁ ብቻ ሆናችሁ ልትነጋገሩበት የምትችሉበት የተለየ ጊዜ ይኑራችሁ። የሚከተሉትን ጊዜአት እንደ ምሳሌ ቀርቦዋል።
 - ከአራት በኋላ መወያየት
 - በየቀኑ የገጠማችሁን ለመነጋገር አመቺ ጊዜ መፈለግ። ይህ በእራት ሰዓት ሊሆን ይችላል
 - ምንም እንኳን በቂ ነው ባይባልም ከቤታችሁ በሳምንት አንድ ቀን ወጣ በማለት መዝናናት ወይም ሽርሽር መሄድ፣ መገባበዝ ይረዳል።
3. ስለ እያንዳንዳችሁ ሥራ ለማወቅ የምትችሉትን ያህል ሞክሩ። ስለሥራ ውሎአችሁም በየቀኑ ተነጋገሩ።
4. የባልና የሚስት የገንዘብ ገቢ የሚገኘው ሁለቱም በመሥራት ወይም አንዱ ብቻ ቢሆን የጋራ ስለሆነ ስለወጪውም ሆነ አጠቃቀሙ በምክክርና በምምነት አድርጉት። በወጪ አንጻር ቋሚ ባጀት ቢኖራችሁ በገንዘብ መጨቃጨቁን በብዙ ይቀንሳል።
5. የትዳር ጓደኞችሁን እንዲናገር (እንድትናገር) ለማደፋፈር ከፈለጋችሁ ጥሩ አድማጭ ሁኑ።
6. የጋራ የሆኑ ፍላጎቶቻችሁን አጠንክሩ። እነዚህ ለምሳሌ የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት፣ ልጆችና መንፈሳዊ ዕድገታቸው፣ የዘመድና የጓደኞቻችሁ ሁኔታ ወዘተ የመሳሰሉት በአንድ ላይ እንድትሆኑና እንድትሠሩ የሚያደፋፍሩ ነገሮች ስለሆኑ ተጠቀሙባቸው።
7. የልጆች አስተዳደግና ቁጥጥርን በሚመለከት በጋራ መመሪያ ላይ መወያየትና መስማማት በጣም አስፈላጊ ነው። ልትገልጹት የምትፈልጉት በጣም ከባድ ችግር ካላችሁ 1ኛ ቆሮ. 13ን

በመጀመሪያ ለራሳችሁ አንብቡና ሃሳባችሁን የምትገልጹት ከፍቅር ባልመነጨ ስሜት እንዳይሆን መርምሩ ፍቅር አይቀናም ወይም የሚኮራና የሚታበይ አይደለም። አይበሳጭም ወይም ራስን ወዳድ አይደለም በደልንም አይቆጥርም። ነገር ግን ፍቅር ትዕግሥተኛና ደግ ስለሆነ የሚናገረውም ሆነ የሚያደርገው ነገር ሁሉ ሌሎችን ግምት ውስጥ ያስገባ ነው።

8. ስለትዳር ጓደኞችሁ አዘውትራችሁ መልካም ነገሮችን አስቡ (ፊል.4:8)። ብዙ ጊዜ ያሰባችሁትን ነው ሆናችሁ የምትገኙትና ክፉ ክፉውን ትዝታ ብቻ የምታስታውሱ ከሆነ በውስጣችሁ ጥላቻና የመሸሽ መንፈስ እየገነነ ይሄዳል። አንዳችሁ ስለሌላው ምን ምን እንደምትወዱለት (እንደምትወዱላት) በድፍረት ተነጋገሩ። ማንኛውም ሰው ቢሆን ምሥጋናን መስማት ይወዳልና ለሚደረግላችሁ ነገሮች ሁሉ አመስግኑ።
9. እርስ በርሳችሁ በክርስቶስ ፍርሃት የተገዛችሁ ሁኑ /ኤፌ. 5:20/። አንዱ ሌላውን ማለትም ሚስት ባልን ወይም ባል ሚስትን በመፍራት ሳይሆን በክርስቶስ ፍርሃት የተገዛችሁ ሁኑ።
10. ቃሉን የምታነቡ፣ የምትሰሙና ቢቻል በየእለቱ በቤታችሁ ተራ በመውሰድ እግዚአብሔርን የማምለክና ቃሉን የማንበብ ልማድ ይኑር። ልጆች ካሉም ተራ በመውሰድ አምልኮውን ይምሩ (ማቴ. 7:24-25)። ባል በዚህ አንጻር የማስተማርና የመምራት ኃላፊነት እንዳለበት ይገንዘብ።
11. ክርስቲያን ሚስት በ1ጴጥ. 3:1-6 እንደተመለከተው ዓይነት ሕይወት ሊኖራት ይገባል። ለውጫዊ ውበቷ ከምትጠነቀቀው የበለጠ ለውስጥ /መንፈሳዊ/ ሕይወቷ መጠንቀቅ አለባት። ይህ ከሆነ ሕይወቷ የመፃዛ ሽታ የሞላባት ስለሚሆን አበባ ንብን እንደሚሰብ ሕይወቷ ባሏንና ልጆቿን የሚስብና የሚማርክ ይሆናል።
12. ባል ለሚስቱ፣ ሚስት ለባሏ ፍጹም ግልጽ ይሁኑ። አዳምና ሔዋን እራቁታቸውን እንደነበሩ አንዱ ለሌላው እንዲሁ ይሁን።
13. አብሮ መኖር ለእርስ በእርስ መጋጨት እንደሚያጋልጥ አውቆ በኤፌሶን 4:26-27 እንደተጻፈው ለይቅርታ ዝግጁ መሆንና ይቅር መባባልን መለማመድ አለብን።

በእግዚአብሔርም በለውም ፊት አንድ ነን ችግር አይለየንም

ክፍል 6

በትዳር ውስጥ የሚፈጠር ችግር

ምዕራፍ 24

በትዳር ውስጥ የችግር አይቀሬነት

በጋብቻ ውስጥ የሚገለጡ ችግሮችና መንስኤዎች

በትዳር ውስጥ ለችግር መንስኤ የሚሆኑ ነገሮች ብዙ ናቸው። አብዛኞቹ ችግሮች ግን ባልና ሚስቱ በእጮችነት ጊዜአቸው ጠለቅ ባለ መንገድ ከመተዋወቅ ይልቅ ጊዜያቸውን ደስ ያሰኘናል በሚሉት መንገድ ያጠፉና ወደትዳር ይገባሉ። መጣላትና መታረቅ የሚበጀው በእጮችነት ጊዜ ነው። ምክንያቱም ጠቡ አንድም የበለጠ እንዲተዋወቁ ያደርጋቸዋል፤ ወይም እንደማይኳኳኑ አውቀው በጊዜ እንዲለያዩ ይረዳቸዋል። ከተጋቡ በኋላ ግን መጣላት የማይቀር ቢሆንም ለመለያየት (ለመፋታት) የማይቻል ይሆናል። ለብዙ የአዲስ ጋብቻ ችግር ፈጣሪ የሆኑ ምክንያቶችን ቀጥሎ እንጠቅሳለን።

1. ያለ በቂ እውቀትና ዝግጅት ማግባት።

ወጣቶች ሲጋቡ በአብዛኛው ትኩረት የሚያደርጉት በፍቅር ወይም እርስ በርስ በመዋደዳቸው ላይ ነው። ፍቅር ብቻውን ደግሞ በኋላ ለሚመጣው ችግር መፍትሄ አይሆንም። በተለይም በስሜት ላይ የተመሰረተ ፍቅር ከጥቅሙ ጉዳቱ ያመዝናል። ፍቅር የገንዘብ ችግርን፣ የኑሮን ውጣ ውረድን፣ የስሜት መለዋወጥን ተሽከሞ ላይዘልቅ ይችላል። ለዛሬ ወጣቶች ጋብቻ ትልቁ ትኩረት የፍትወት ግፊት ነው። ከዚህ የተነሳ አብሮ ለመኖርም ሆነ ልጆች ወልዶ ለማሳደግ በቂ እውቀትና ዝግጅት የላቸውም። «እውዳታለሁ» «እወደዋለሁ» መባባላቸው ብቻ በቂ ይመስላቸዋል። ገንዘብ፣ እርስ በርሳቸው በሚገባ መተዋወቅ፣ የጋብቻንም ሆነ የኑሮን ችግር እንዴት እንደሚወጡ አያውቁም።

አንዳንዴም ወጣቶች ለተቻከለ ጋብቻ የሚጋለጡት ከወላጆቻቸው ግፊት የተነሳ ሊሆን ይችላል። ወላጆች ልጆቻቸው ለትዳር በአእምሮአቸው

ተዘጋጁም አልተዘጋጁ እድሜያቸው ገፋ ካለ በመጀመሪያ ያገኙትን ወንድ ወይም ሴት እንዲያገቡ ይገፋፉአቸዋል። በተጨማሪም የቤት ውስጥ ኑሮን ስለሚያከብዱባቸውና እንዲማረፉ ስለሚያደርጓቸው ከዚህስ ካንዱ ጋር ወይም ካንዱ ጋር ተጋብቼ ልገላለው በማለት ይጋባሉ። በድንገተኛ ችግር ወድቀው የሚጋቡም ብዙ አሉ። ድንገት ልጅቱ ካረዝነች ወይም በዝሙት መውደቃቸው ከተጋለጠ ቤተሰብም፣ ህብረተሰብም ሆነ ቤተ ክርስቲያን መፍትሄ ብላ የተቀበለችው ማጋባትን ነው። ይህ አንድን ስህተት በሌላ የባለ ስህተት መፍታት ነው።

2. የህብረተሰቡ ይዞታ መለወጥ

ካለፉት ዘመናት ይልቅ አሁን የህብረተሰቡ ሁኔታ በብዙ መልክ እየተለወጠ ነው። በሀገራችን የመንግስት ለውጥ በተደረገ ቁጥር ቤተሰብን የተመለከቱ ብዙ ለውጦች ታይተዋል። በሴቶች መብት፣ በትምህርት ዘርፍ፣ በስራ መስክ፣ በልጆች ይዞታ፣ ወዘተ ብዙ ለውጦች ተከናውነዋል። ለምሳሌ ወንዶች በሁሉም አንጻር የበላይ፣ ሴቶች የበታች፣ ልጆች እንደ እቃ የሚቆጠሩበት ጊዜ ነበር። ዛሬ ይብዛም ይነስ እኩልነት የሚባለው ነገር በከተማ በተለይም ስራ በያዙ ባልና ሚስት መሃል እየጨመረ የመጣ ጉዳይ ነው። ይህንን የለውጥ ሂደት እምነው በሚቀበሉ መካከል እንኳን ያላቸውን ድርሻ በሚገባ አስተዋጽኦ ለማድረግ ቁጭት፣ ቁጣና ጭቅጭቅ ማስከተሉ አልቀረም። አንዱ የይገባኛል ጥያቄ ሲያነሳ ሌላው የለውጡን ፍጥነት ላለመቀበል ያንገራግራል፣ ግራም ይገባዋል። ባል የእርሱ እናት ለእባቱ ሲሆኑ እንደነበረው ሚስቱ ለእርሱ ሆኖ ባለማግኘቱ በተለወጠ ዘመን መኖሩን ቢያውቅም በእርሱ ቤት መሆኑ ግራ ይገባዋል። ሚስት ባንጻሩ ባል በባህሉ ዓይነት ያደርግ የነበረውን እንክብካቤ ሊያደርግ ሲፈልግ ግራ ስለሚገባት እኩልነቷን እንደተነጠቀች ልትቆትረው ትችላለች። ባል አንዳንድ ለሚስቱ የሚያደርጋቸው ጥንቃቄና እንክብካቤ ሚስቱ የሚያስፈልጋት ሳይመስላት ይችላል። አንዳንዴም ይህ የባሏ ድርጊት እንደ ልጅ እንደቆጠራት ሊመስላት ትችላለች።

ባል ሚስቱ በምታሳየው የነጻነት መንፈስና የእኩልነት ጥያቄ ጸጸት የተሞላ የተከላከለነት ሚና ይጫወታል። በምራዕቡ ዓለም ሴቶች ከወንዶች እኩል መጠጥ ቤት በመሄድ፣ በስፖርት ትርኢት በመታየት በሚያሳዩት የእኩልነት ጥረት ባል የመጨረሻ መሸሻ አደባባዩን እንደተቀማ እየቆጠረው መጥቷል። ይህ እንግዲህ በልጆች አያያዝ በቤት ስራና ኃላፊነት በገንዘብ ወጪ የሚመጣውን የጥያቄ ውዝግብ ሳይመለከት ነው።

በአንዳንድ በኩል በሴትና በወንድ መካከል ያለው የተፈጥሮ ልዩነት «እኩልነት» የሚለውን ጥያቄ ግራ የሚያጋባ ያደርገዋል። ለምሳሌ አንዳንድ ባል የእኩልነቱን ጥያቄ ባለመረዳት ወይም ባለመቀበል እኩል ነን ከተባለን እኔ የምሸከመውን ወይም የምቆፍረውን አለያም የምሄደውን መንገድ እኩል እንጋራ ቢል የተፈረን ህግ መጣሱ ነው። ይህ ልክ ባሏን

የአኩልነት ዘመን ስለሆነ እንደ አርግዘህ መውለድ አለብህ ብላ እንደምትጠይቅ ሚስት ነው። በሴትና በወንድ መካከል የተፈጥሮ ልዩነቶች እንዳሉ ልንከድ አይገባንም። በሴትና በወንድ መሃል ሰው ሰራሽ ያልሆነ የሰውነት፣ የአእምሮ፣ የሰሜት ልዩነቶች አሉ። እነዚህን ልዩነቶች በማወዳደር የቱ ከማን ይበልጣል የምንልበት ሳይሆን ተጓዳኝና ተደጋጋሪ የሆኑ አብሮ ለመኖር የሚያስችሉ ልዩነቶች ናቸው። አደጋው ወንድና ሴት አንድም እነዚህ ልዩነቶች እንዳሉ አውቀው አለመቀበል ሌላው ልዩነቶቹን በተደጋጋሚነት መልክ መጠቀም አለመቻል ነው። ከዚህ ጋር ባህላዊ የሆነውን ከተፈጥሮአዊው ጋር በማዛመድ ለመለወጥ ፍቃደኛ አለመሆን ነው። ይህ ለጋብቻ መወዛገብ ሽግፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረጋል። ቀደም ባለው ጊዜ ወንዱ የቤተሰቡ ጠባቂና ተንከባካቢ ሆኖ ይታይ ነበር። በርግጥ ይህ በጣም አስፈላጊ የሆነበት ጊዜ ነበር። አጥቂ አውሬ፣ ክፉ ሰዎች፣ በዘርና በጎሳ ተከፋፍሎ ጦርነት መግጠም፣ ዘረፋ ማካሄድ ብቻ በሁሉም እንጻር አደጋ የበዛበት ዘመን ነበር። በእንዲህ ዓይነቱ ዘመን ወንዱ አዳኝ፣ አጥቂና ተከላካይ፣ ጠባቂ ወዘተ ሚና ነበረው። ባንጻሩ ሴቷ ልጆችን አርግዞ መውለድና መንከባከብ በሚጠይቅ የተፈጥሮ ግዳጅ ስለምትገባ የወንዱ ጥበቃ እጅግ ያስፈልጋት ነበር። ዛሬ ግን በብዙ መልኩ ይህ በስልጣኔና በመንግስት ጥብቅ ሕግ አማካኝነት ሰላም እየሰፈነ ስለመጣ ከተፈጥሮ ልዩነቶች ውጭ የጾታዎች የስራ መከፋፈልን አላስፈላጊ አድርጎታል። ሆኖም ለውጡን ተቀብሎ መኖር ሊከብድ ይችላል።

3. ጥሩ ምሳሌ የሚሆን ማጣት ብዙ ወጣቶች እውነተኛ ትዳር ምን እንደሆነ በሚገባ አያውቁም። ልጆች ከምንም በላይ በወላጆቻቸው ኑሮ በሚያዩት ነገሮች ስለትዳር ይማራሉ። ከላይ እንደጠቀስነው በህብረተሰቡ መለዋወጥ የተነሳ ወላጆቻችንም ሆኑ እኛ ከቀድሞው ወደአዲሱ የኑሮ ስርዐት በሽግግር ውስጥ እያለፍን ስለሆነ ልጆች ስለጋብቻ ከሚያዩት ጥሩ ምሳሌዎች ይልቅ ጋብቻን እንዲንቀና እንዲጠሉ የሚያደርጓቸው ብዙ ምሳሌዎች አሉ። ለምሳሌ የፍቺ መብዛት ጋብቻ የማይሰራ እንደሆነ ለልጆች በሰፊው ይናገራል። ከዚህ ሌላ አንድ ልጅ አባቱ እናቱን እንደ እቃ በሚቆጥርበት ቤት ውስጥ ቢያድግ ልጁ ለወግ ደርሶ ስለጋብቻ በሚያስብበት ጊዜ ወይም አግባቡ ቤቱን በሚያስተዳድርበት ወቅት በቤተሰቡ እያየ ባደገው መሰረት ቤቱን ለመምራት ይጥራል። በተቃራኒው ደግሞ አንዲት ልጅ እናቷ አባቷን እያዘዘችና እየገዛች በቤትና በውጭ አባቷ እንደቀል ሲቆጠር እያየች ካደገች እርሷም በተራዋ ባልዋን እንዲሁ ለማድረግ ትቃጣለች። ህብረተሰቡ ለትዳር ጥሩ መፍትሄ አድርጎ የያዘው ፍችን ይመስላል። በወላጆቻችን ዘመን ግን ፍቺ እንደትልቅ ውርደት ስለሚቆጠር አረረም መረረ አብረው ይዘልቁታል። ባለፈው ትውልድ የጋብቻ ትኩረት በፍቅር ላይ ሳይሆን በቃል ኪዳኑ ላይ ነበር። የትኛውም ችግር ሲደርስ «የጋብቻ

ቃል ኪዳኖችን እስከሞት ድረስ ነው፤ ይህንን ልናከብረው ይገባል፤ ችግራችን ምንም ያህል ቢጸና ለማስተካከል እንጥራለን እንጂ አንፋታም» የሚል ነበር። ይህንን ዓይነት ጽናትና ትእግስት በዛሬው ጊዜ ማግኘት የሚከብድ ይመስላል። እንግዲህ ልጆች በዚህ መልክ ካደጉ ስለጋብቻ ምን ጥሩ ግንዛቤ ሊኖራቸው ይችላል። ወጣቶች ከመጋባታቸው በፊት ከፍተኛ እገዛና እንክብካቤ ከቤተ ክርስቲያንና ከመንግስት አካላት ሊደረግላቸው ይገባል።

4. አንዱ ሌላውን ለማስደሰት አለመቻል ይህ በተለይ ከትጭጭትና ከጋብቻ በኋላ የሚነሳ ችግር ነው። አለመደማመጥ፣ አለመከባበር፣ የጊዜ ውጥረት ወዘተ ጋብቻውን በአደጋ ላይ ይጥለዋል። በእርጭኝነት ጊዜ የነበረው እንክብካቤና ሞትኩልሽ ሞትኩልህ በሚል ፍቅር ጉድለትና ድካምን አለማየት ከጋብቻ በኋላ ቤቱን የፋክክር ቤት ያደርገዋል። ከጋብቻ በፊት ወንዱም ሆነ ሴቷ የሚያሳዩዋቸውና የሚያደርጓቸው ያለመብሰልና የተገለጠ ስህተትን በልዩ ጸጋና ትእግስት ተሸፍኖ መቀበሉ ስፍቶ ይታያል። አንዱ ሌላው ደስታና እርካታ ከፍተኛ ጥረትና ትጋት ያሳያል። መደማመጥ፣ መከባበር፣ አንዱ ሌላውን ማስቀደሙ ከፍተኛ ነው። ወንዱ በሚያሳየው የስፖርት ፍቅር ሴቷም አብረው ለመሳተፍ ትጥራለች። በቴሌቪዥን ብቻ ሳይሆን አብረው ስታዲዮም ይገቡ ይሆናል። የስፖርት ጋዜጣ አብረው ያነባሉ። ከጋብቻ በኋላ ግን የሴቷ የስፖርተኝነት ስሜት ጨርሶ ይከስምና ባሏ በስፖርት ምክንያት የሚያጠፋው ጊዜ ያበላጫታል። አንድን ኳስ በመያዝና በመቀማት ውስጥ ያደጉ ሰዎች በሚያደርጉት የማይረባ ትግል ባሏ ምን እርካታ እንደሚያገኝ ግራ ይገባታል። ከዚህ የተሻሉ የሚደረጉ ብዙ ነገሮች እንዳሉ ታስባለች። በሌላ በኩል ባል ከጋብቻ በፊት እርጭኛው መቼ በተናገረች በሚል ሁኔታ ንግግሯን ሁሉ በልብ ሰፊነት ይሰማ እንዳልነበረ፣ ከጋብቻ በኋላ ከሰራው ሲመጣ የሚስቱ የማያቋርጥ የሚመስል ንግግር ስልችት ይለውና «እህ— በጀ — ከዚያስ — » በሚሉ መደለያ ቃል በመደጋገም ወይም እንዳታናግረው ጋዜጣ፣ ሬዲዮ ወይም ቴሌቪዥን ከፍቶ በትጋት የሚያዳምጥ መምሰልን ይመርጣል። ሁለቱም ቀድሞ ያደርጉት እንደነበረ የአንዱ ደስታ የሌላው መሆኑ ያበቃ ይመስላል። ብድር ለመመላለስ ከመፈለግ ይልቅ መፍትሄው ቀድሞ ወዳፋቀራቸውና እንዲቀባበሉ ወዳደረጋቸው ነገሮች መለስ ብቻ ነው። ቁጣ ቁጣን እንደሚወልድ ሁሉ የአንዱ ሌላውን በፍቅር መቀበልም ፍቅርን በማሳደግ መቀባበልን ያመጣል።

5. አንዱ ሌላውን አስገድዶ ለመለወጥ መሞከር
አንዱ ሌላውን በመጨቅጨቅ፣ በማናናቅ፣ በማስቆጣት ለመለወጥ መሞከር ከጥቅሙ ጉዳቱ እንደሚያይል ወጣቶች አይገነዘቡም። ይህ እልክኝነትን በቀልን ከማምጣት በቀር ትርፍ የለውም። የሚሻለው ማሞገሱ፣ ሁለተኛውን ምዕራፍ አብሮ ለመሄድ መጣሩ ነው።

6. የግንኙነት መስመር መበላሸት (Negative communications)

- ይህ የተለያየ መልክ አለው። ለምሳሌ
- ለመረዳት የሚያስቸግር ረጅም ግልጽ ያልሆነና ስሜታዊነት የሚታይበት ዓረፍተ ነገር።
 - ቅሬታን ከመስማት ይልቅ ንግግሩን አቋርጦ በመግባት የራስን ቅሬታ ማስማት። «እንዲህ አድርገኸኛል» የሚለው ዓረፍተ ነገር ሳያልቅ አቋርጦ «አንቺስ መቼ እንዲህ አድርገሽ ነው» በሚል ክስን በክስ መመለስ።
 - ትችት፣ ሌላውን የበታችነት እንዲሰማው የሚያደርግ የትዕቢትና የጥላቻ ንግግር።
 - ማጋነን። «ሁል ጊዜም — ዘላለም —» የሚሉ ቃላትን አላግባብ መጠቀም። የቤተሰብን ጉዳይ በክስ መልክ ማስገባት።
 - የሌላውን አእምሮ አላግባብ ለማንበብ መሞከር። «እንዲህ ልትለኝ አስባ ነው» ወይም «ገና ከመምጣቱ ሊለክፈኝ አስቦ ነው» በማለት በሌላው ውስጥ ያለውን ሳያዳምጡ አእምሮን በመዝጋት ለጠብ መዘጋጀት።
 - የኔ ብቻ ይሰማ ወይም የኔ ካልተሰማ በሚል መንፈስ ለሌላው ጊዜ አለመስጠት
 - ሌላውን መኮነን፣ ጥፋቱን አጋንኖ ማየት፣ እንደራስ አለመፍረድ ወይም ፍርድ ገምድል መሆን።
 - ያለፈውን ቂምና ጥላቻ አለመርሳት። ይቅር ባለማለት መንፈስ ደጋግሞ የደረሰውን ጥፋት ማንሳት።
 - አጣሞ መተርጎም ወይም ነገሩን ሳይፈቱ ባጭር መቅጨት፣ አልያም ጥሎ መሄድ

7. የዝቅተኛነት መንፈስ።

ራስን ዝቅ በማድረግ ዕድልን በማማረር መኖርና በትዳር ላይ ችግርን መፍጠር። «እኔ አያልፍልኝም ... አንተን ካገባሁ ጀምሮ ዕድሌ ተሰነክለሁ ቀረ ጓደኞቼ የትና የት ደርሰዋል እኔ ግን ...»። ቤተሰብን፣ አካባቢን ዘርን ለተፈጠረው የቤተሰብ ችግር ሁሉ አላግባብ ማማረር።

8. አብሮ ለመሆን ጊዜ ማጣት።

በሰራና ባገልግሎት ስም ተይዞ ለቤተሰብ የሚሰጡት ጊዜ ማጣትና ችግሩ ከተባባሰ በኋላ ለመፍታት መነሳት።

9. ጤነኛ መመሪያ አለመከተል።

የቤተሰብ ህብረትና የአምልኮ ጊዜ አለመኖር። በቤት ውስጥ ስራ አለመተባበር ወዘተ።

ተመሳሳይነት ያለው ጋብቻ ለችግር ላይገለጥ ይችላል

ከባህሉ ጋር የት/ደረጃ ተመሳሳይነት ለጋብቻ መሳካት ብዙ አስተዋጽኦ ያደርጋል። ኮሌጅ የጨረሰ ወንድና ገና አንደኛ ደረጃን ባልጨረሰች ቤት መሃል የሚደረግ ጋብቻ ብዙ የአእምሮና የአመለካከት ልዩነት ስለሚያመጣ በጋብቻቸው ችግር ሊያጋጥማቸው ይችላል። አብረው ስለአንድ ርዕስ ተነጋግሮ ለመቀበል የአመለካከታቸው ልዩነት ስለሚያግዷቸው በእኩልነት አየተያዩ መኖሩ በጣም ያስቸግራቸዋል። በዚህ አኳያ ከፍተኛ ማስጠንቀቂያ ሲኖር የሚገባው ባል እየተማረ ሚስት ምንም ማሻሻል ባታሳይ ለጋብቻቸው ትልቅ መሰናክል ሊሆን እንደሚችል ነው። በጣም ታታሪና ባሏ (ሚስቱ) የሚያጠናውን (የምታጠናውን) የትምህርት ዓይነት በማንበብ የማወቅ ጉጉት ሊኖራቸው ይገባል። ይህ ካልሆነ በመስሪያ ቤትም ሆነ በት/ቤት ብዙ የእርሱን ወይም የእርሷን ቋንቋና አመለካከት ያላቸው ያላገቡ ወጣቶች ስለሚኖሩ ለትዳራቸው ታማኝ ለመሆን ፈታኝ ሊሆንባቸው ይችላል።

ከዚህ ሌላ ያደግጋበት ቤተሰብ ብዛት ሳይቀር በትዳራችን ላይ ተጽዕኖ ማድረግ አይቀርም። በብዙ ወንድምና እህቶች መካከል ያደገና ለወላጆቹ ብቸኛ ልጅ ሆኖ ባደገ ልጅ መሀል ብዙ ልዩነቶች አሉ። በብዙ ልጆች መሃል ያደገ ልጅ መጫወቻውን፣ ምግቡን፣ መኝታውን፣ የወላጆቹን ፍቅርና እንክብካቤ ወዘተ ተካፍሎ ስለሚያድግ ባህርዩን በብዙ ይቀርጻል። ብቸኛ የሆነ ልጅ ግን በብዙ እንክብካቤና ትኩረት ስለሚያድግ ከትዳር ጓደኛው የሚጠብቀውም ተመሳሳይ ሊሆን ይችላል። ተጋቢዎች ይህንን ማወቁ በብዙ ይረዳቸዋል። ከዚህ አንጻር በትዳር ውስጥ ትልቅ ችግር የሚታየው ለወላጆቻቸው ሁለቱም ብቸኛ ልጆች የሆኑ ሲጋቡ ነው። ባህርያቸው አለቅጥ ቸር ወይም አለቅጥ ራስ ወዳድ ወይም ሁሉን ለኔ የሚል ሊሆን ስለሚችል ለትልቅ ለውጥ ካልተዘጋጁ በስተቀር በትዳራቸው ችግር መፈጠሩ አይቀርም።

ወጣቶች የሚያገቡባቸው ዕድሜ ለጋብቻቸው መሳካት ወይም መቆርቆዝ አስተዋጽኦ አለው። ብዙ ወጣቶች በተለይም ቤቶች ኃላፊነት መሸከም በማይችሉበት ዕድሜ ይጋቡና በከፍተኛ ችግር ውስጥ ይወድቃሉ። ጥናቱ እንደሚያሳየው በአስራዎቹ ዕድሜ ክልል ውስጥ ሆነው የሚጋቡ በሃያና ሰላሳ እድሜ ክልል ውስጥ ሆነው ከሚጋቡት ሦስትና አራት እጥፍ ፍቺ ያጠቃቸዋል። ብዙ ጊዜ በተጋቡ ሰዎች መሃል የሚታየው የዕድሜ ልዩነት

ወንዱ በመጠኑም ቢሆን በእድሜ መብለጡ ነው። ይህ የሚሆነው በባህሉ ወንዱ ቀደም ብሎ ሥራ መጀመርና ለቤተሰቡ የሚሆነውን ማዘጋጀት ስላለበት ነው የሚል ነው። ይህ ሁኔታ ወንዱ በትምህርት፣ በኢኮኖሚ ወይም በስራ መደቡ ከፍተኛ ያለ ሲሆን ሚስቱ ዝቅ ብላ እንድትታይ የሚያደርግ ባህልን ፈጥሯል። ሴቶችም ቢሆኑ ይህንን በመከተል በደረጃ፣ በዕድሜ፣ በገቢ ወዘተ ከነሱ በስተ የሚሉትን ማግባት ይሻሉ። አሌ የማይባለው ሃቅ ግን ወጣቶች ጥሩ ትዳር እንዲኖራቸው በዕድሜ መብሰል አለባቸው። ይህ የትዳርን ቀንበር ለመሸከምና ኃላፊነትን ለማወቅ በብዙ ይረዳቸዋል። ሆኖም ለመብሰል ዕድሜን ብቻ መለኪያ ማድረግ ስህተት ነው። ምክንያቱም 30 ዓመት የሆኑት ሴት ከቤት የማትወጣና የመሻሻል ዕድል ያልተሰጣት ከሆነ ከ20 ዓመቷ ልታንስ ትችላለች። ባጠቃላይ ግን ለመብሰል ጊዜ ይፈጃል።

ምዕራፍ 25 ሳይፈልጉት የሚመጣ እንግዳ

የጋብቻ በረከት የሚመጣው በትግል ውስጥ ነው

የጋብቻ ትምህርትና ሂደት የእድሜ ልክ ነው። ተምረንም ሆነ ተገዝንም በቀላሉ አንጨርሰውም። ብዙ አቀባትና ቁልቁለት (ችግርና ደስታ) አለበት። ልናውቀው የሚገባን እውነት ግን ጋብቻ ትልልቅ ነገርን ማድረግ ሳይሆን ታላላት ነገር የሚሆንበትን ታናናሽ ነገር ማድረግ ነው። የጋብቻ ስኬት ትክክለኛውን የትዳር ዓደኛ ማግኘት ሳይሆን ለትዳር ዓደኛችን ምቹና ትክክል ሆነን መገኘት ነው። በትዳር ውስጥ ትልቁ ነገር ሌላውን መለወጥ ሳይሆን ራስን ለውጦ መገኘቱ ነው። የሚበላሸው ጋብቻ ሳይሆን የሚበላሹት ሰዎች ናቸው። በጋብቻ ውስጥ የሚገለጠው ውድቀታችን ነው።

በዘመናችን የጋብቻ መሰረት በብዙ መንገዶች እየተናወጠ ነው። ሁለት ወጣቶች ለዘመናቸው (ለዕድሜያቸው) ሁሉ ዘላቂ የሆነ ቤትን ይጀምራሉ። ብዙ ሳይቆይ አንድ ነገር ይፈጸምና የአንድነታቸው መሰረት መናወጥ ይጀምራል። ለዚህ መሰረታዊው ችግር አለመጣጣም ነው።

ይህ ያለመጣጣም ችግር በወጣቶች ላይ ብቻ ሳይሆን በወለዱና በከበዱ ትልልቅ ሰዎችም ላይ እየታየ የመጣ ነው። በጋብቻ ውስጥ ሁለት የችግር ወቅቶች ቢኖሩ አንደኛው ልጆች ሲወለዱ የሚጀምር ሲሆን ሌላው ልጆች ቤቱን ለቀው ሲሄዱና ባልና ሚስት ብቻ ሲቀሩ የሚደርስ ነው። ከዚህ ለየት ባለ መንገድ እግዚአብሔርን የኑሮአቸው ዋልታ ያደረጉ ክርስቲያን ባልና ሚስቶች የጋብቻን ሁኔታ መለወጥ በመቋቋም በችግር ውጣ ውረድ ውስጥ አልፈው ቃል ኪዳናቸውን አጽንተው ሲኖሩ ማየት በርግጥ የጋብቻ ሂደት ዛሬም ጽኑ መሆኑን ያስመሰክራል። ሌሎችን የሚያናውጠው የችግር ችግር ዓይነት የልጆች መበላሸት ማለትም ድራግ (ሱስ የሚያሲዝ ዕጽ መያዝ)፣ ውርጃና ዲቃላ መውለድ ሌላው ታማኝነትን ማጣት፣ የገንዘብ እጥረት፣ የቤተሰብ ጣልቃ ገብነት ወዘተ ጋብቻቸውን ያናጋዋል። የተመሰረቱበትና የቆሙበት መሰረት ጽኑ የሆኑት ግን እነዚህ ችግሮች የበለጠ በማቀራረብና በመተጋገዝ እንደ አንድ ሰው ሆነው እንዲቆሙ ያደርጓቸዋል። እንዲህ ዓይነት ቤተሰቦች ጋብቻ ዛሬም ይሠራል ይሉናል። በትዳር ውስጥ ብዙ የሚያነካኩ ነገሮች አሉ። ጤነኛ ጋብቻም ቢሆን ግጭት አያጣውም። በትዳር ውስጥ ችግር ሳይፈልጉት የሚመጣ እንግዳ ነው። የሚቆየው ግን መስተንግዶአችን በተመቸው መጠን ነው። ይህን ሃቅ በመረዳትም ባልና ሚስት ግጭት በተነሳ ጊዜ እንዴት መልካም ጦርነት እንደሚዋጉ ማወቅ አለባቸው። በትዳር ውስጥ መልካምና ክፉ

የሚባሉ ግጭቶች አሉ። መረጋጋት በሌለው ጋብቻ ውስጥ ዋናው የጠብ መነሻ የማያስፈለግ ክስ ነው። በእንዲህ ያለ ትዳር ውስጥ የትዳር ጓደኛን ስለ ክፍልና ደካማ ጎን እየፈለጉ ማጥቃት ይዘወተራል። «አንተ/አንቺ ምንም ነገር በትክክል መሥራት አይሆንልህም/ልሽም»፤ «በመጀመሪያ ነገር አንተን/አንቺን ለምን እንጸገባሁ አይገባኝም» «በየቀኑ እንዳርጊት እናትሽ፤ ሽማግሌ አባትህ እየመሰልክሽ ነው» ወዘተ መባባል የተለመደ ነው። እንዲህ መሰሉ አነጋገር የትዳር ጓደኛን ሰብዐዊ ክብር የሚያቃልልና ግንኙነትን የሚያሻክር ነው።

ጤነኛ አለመግባባት ባንጸሩ በሰውየው ማንነት ላይ ትኩረት ማድረጉን ትቶ ትኩረቱ በችግሩ ላይ እንዲሆን ያደርጋል። ለምሳሌ «በሰዓቱ አንደማትመጣ ካልነገርክኝ የናቅሽኝ ይመስለኛል» በሚለውና «ባለፈው የግብዣ ዕለት አግባብ በሌለው ድርጊትህ አፍራክለሁ» በሚሉ ንግግሮች መሃል ትልቅ ልዩነቶች አሉ። የመጀመሪያው የሰውየውን ማንነት ያቃልላል፤ ሁለተኛው ግን የሚያተኩረው ለግጭቱ ምክንያት በሆነው ነገር ላይ ነው። ተጋቢዎች እነዚህን የአቀራረብ ልዩነቶች አውቀው የተሻለውን አቀራረብ መርጠው መጠቀም ቢጀምሩ ችግራቸውን ያለ መነጻጸትና መቆሳሰል ሊፈቱ ይችላሉ ማለት ነው።

አብሮ መኖር ያነካካል

ወጣቶች በእጮቻቸው ጊዜ በብዙ ነገሮች ሊስማሙና ሊግባቡ ስለሚችሉ ከተጋቡ በኋላም ይህ መስማማቱ ያለማቋረጥ የሚቀጥል ይመስላቸዋል። ሆኖም ከተጋቡ በኋላ ብዙም ሳይቆይ አለመግባባት የሚገለጥባቸው ምክንያቶች ደጋግመው መፈጠራቸው አይቀርም። ይህም የሚሆነው መጋባት የሚፈጥረው አዲስ ግንኙነትና አመለካከት እንዲሁም ውሳኔአቸውን የሚጠይቁ አዳዲስ ነገሮች ስለሚፈጠሩ ነው። ትዳር ከእጮቻቸው የሚለይ አዲስ ግንኙነት ነው። ይህ አዲስ ግንኙነት ደግሞ አዳዲስ አመለካከትና አሰራር ያስፈልገዋል። ለምሳሌ አንድ ሴት በተጋቡ በስድስተኛ ወራቸው «ከባለቤቴ ጋር በእጮቻቸው ጊዜያት ምንም የሚያጣላን ነገር አልነበረም። በተለይ በገንዘብ አንጻር ምንም አንጋጭም። ምክንያቱም ያስፈለገንን ያህል ብናወጣ የእኔም ሆነ የርሱ ወላጆች ወጪአችንን ሁሉ ይሸፍኑልን ነበር። ከተጋባን በኋላ ባለቤቴ ልክ እንደቀድሞው ወጪ ሊያወጣ ይፈልጋል። ሆኖም እንደቀድሞው በወላጆቻችን ቤት እንደምንኖረው ገንዘብ እንደልብ አናገኝምና ወጪአችንና ገቢያችን አይመጣጠንም። ባለቤቴ ይህንን መረዳት ስለሚያስቸግረው በገንዘብ ጉዳይ ላይ የማንጨቃጨቅበት ቀን የለም። ከዚህ ሌላ አሁን እኔ እርጉዝ ነኝ። ብዙ ወጪና ጥንቃቄን የምሻበት ሰዓት ነው። ይህም እውነታ ሌላው የግጭት መንስኤ እየሆነ መጥቷል» ብላ የትዳር ሕይወታቸው ከእጮቻቸው ዘመናቸው ምን ያህል የተለየ እንደሆነ ተናግሮ ነበር። ባለቤቷን እድል አጋጥሞን ብናነጋግረው ስለራሱ መልካምነትና ስለባለቤቱ አጥፊነት የሚናገረው ብዙ ሊኖረው ይችላል።

አንድ ሰው ቀኑን ሙሉ ብቻውን በቤቱ ውስጥ ቢቀመጥ ከሌላ ሰው ጋር ሊጣላና ሊጨቃጨቅ የሚችልበት አንድ ቀን በሰላም አለፈ ማለት ነው። ነገር ግን ይህንን ቀን ከትዳር ጓደኛው ጋር በቤቱ ቢያሳልፍ በሚከናወኑ በሚወሰኑ፤ እቅድ በሚወጣቸው በሌላም ብዙ ነገሮች ላይ መነጋገርና መነካካት ስለሚይቀር አለመግባባት መፈጠሩ አይቀርም። ይህ የሚሆነው ጋብቻ ተስማምተውና ተጠባብቀው የሚኖሩት ሕይወት ስለሆነና ባልና ሚስቱ የአመለካከት ልዩነት ቢኖራቸውም ሁለቱም ትዳራቸውን ለማሳደግና የትዳር ጓደኛቸውን ለመጥቀም የእነሱ ሃሳብና እርምጃ የተሻለ ነው ብለው ስለሚያስቡና ሃሳባቸውን ተግባራዊ ለማድረግ ስለሚሞክሩ ነው። በትዳር ውስጥ የሚፈጠር ችግር በአብዛኛውን ጊዜ በማቴሪያል ጉድለት ሳቢያ የሚፈጠር ሳይሆን በንግግርና በሃሳብ አለመግባባት (ተግባራት፣ ኮምፒኬሽን) ሲከሰት በወቅቱና በግባቡ ካልተፈታ በትዳር ውስጥ የሚፈጠር ጠብና ጭቅጭቅ እስከ መፋታትና መነጻጸት ሊያደርስ ይችላል። በሌላ በኩል ግን ችግር ባልና ሚስቱን በሚገባ እንዲተዋወቁና በትዳር ውስጥ ያላቸውን ስፍራና ሚና እንዲያስተካክሉ ስለሚያደርጋቸው አልፎ አልፎ የሚከሰት እስከሆነ ድረስ መኖሩ አስፈላጊ ነው የሚል እምነት አለ።

ያለመግባባት ምክንያቶች

በዘመናችን ለክርስቲያን ጋብቻ መፈራረስ ብዙ ምክንያቶች ቢኖሩም እንደዋና ከሚጠቀሱት ውስጥ የእግዚአብሔርን ቃል ጠንቅቆ አለማወቅ ይገኝበታል። ወጣቶች ወደጋብቻ የሚመጡት የእግዚአብሔርን ቃል አውቀው ሳይሆን በሌላ ምክንያቶች ተስበውና ተይዘው ወደጋብቻ ስለሚደርሱ ነው። የእግዚአብሔርን ቃል በቅድሚያ ጊዜ ወስደው ያጠኑና ጋብቻ የሚጠይቀውን ኃላፊነት የተገነዘቡ ወጣቶች ከተጋቡ በኋላ በሚያጋጥሙ ችግሮች ጋብቻን ማፍረስ እንደመፍትሄ ሆኖ ፈጥኖ ወደልባቸው አይመጣም። ይህንን ለማስተማርና ለማስጠንቀቅ የምታጋባቸው ቤተ ክርስቲያን ከፍተኛ ተጠያቂነት አለባት። ወጣቶች የጋብቻን ምንነት ከእግዚአብሔር ቃል ጠንቅቀው ከተማሩ የጋብቻን ዓላማና ምንነት ስለሚገነዘቡ ቤተሰባቸውን የደስታና የሰላም ስለሚያደርጉበትና እንደ ክርስቲያን ባልና ሚስት ሚናቸውን አውቀው በፍቅር ተሳስረው ስለሚኖሩበት ነገር ይገነዘባሉ። ይህ ሲሆን ነው በዚህ ምድር ከየትም የማያገኙትን ደስታና መረጋጋት የሚያገኙት። ባንጸሩ ይህንን ሲያጡ ነው ጋብቻ የችግርና መከራ፤ የጭንቀትና የሀመም፤ ደስታ የራቀውና የሐዘን ቤት በመሆን ወደፍቺ የሚያመራው። በመጽሐፍ ቅዱስ ከጋብቻ አንጻር እጅግ ከፍተኛውና መሰረታዊው ጥቅስ ዘፍ 2:24-25 ነው። ይህ በርግጥ መንፈስ ቅዱስ የአዳምንና የሄዋን ጋብቻ መልክና ሁኔታ የገለጸበት መንገድ ነው። ጥቅሱ እግዚአብሔር ስለ ጋብቻ ያለውን ዓላማ የሚገልጥ ነው። ከዚህ የተነሳ ይመስላል ይህ ጥቅስ በእግዚአብሔር መንፈስ አነሳሽነት ሦስት ጊዜ በአዲስ ኪዳን ተደጋግሞ የተገለጠው።

ከነዚህ ሁለቱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የጋብቻን ምንነትና ይዘት የገለጠበት ነው (ማቴ 19:5፤ ማር 10:7)። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ይህንን የተናገረው ፈሪሳውያን ስለ ፍቺ የጠየቁትን ምክንያት አድርጎ የጋብቻን ጽናት ለማሳየት ነው። በኢፌ 5:31 ሐዋርያው ጳውሎስ የባልንና የሚስትን ይዘታ ለማስተማር የጠቀሰው ነው። ብዙ ጊዜ ያለመግባባት ችግር የሚነሳው ካለን የተፈጥሮና የእስተዳደግ ልዩነቶች የተነሳ ነው። ለምሳሌ የሚከተሉትን ልብ በሉ።

- * የተለያዩ ታሪክና ልምምድ ስላለን
- * የተለያዩ ፍላጎት (Need & Interest) እና ዝንባሌ ስለሚኖረን
- * የተለያዩ ሚዛን (Value) ና እመለካከት ስለሚኖረን
- * የተለያዩ የኑሮ ዘይቤ ስለምንከተል የሚሉ ናቸው

እነዚህን የችግር ምክንያቶች በአግባቡ ካልዘጋን መለያየቱ ወደፍቺ ለማምራት ብዙ ጊዜ አይፈጅበትም። በእሜሪካን አገር አንድ ጊዜ ወደ 700 የሚሆኑ የጋብቻ አማካሪዎች ተሰባስቦ «በባልና በሚስት መካከል እንደዋና የሚጠቀስ ችግር ምንድነው?» ለሚለው ጥያቄ የሚከተሉትን የችግር ዓይነቶች በቅደም ተከተል አቀረቡ።

- የተግባባት (Communication) ወይም በንግግር የሚደረግ የመግባባት ችግር።
- የዓላማ ወይም የፍላጎት አለመገናኘብና አለመስማማት
- በወሲብ (በግብረሰጋ ግንኙነት) አለመጣጣም
- ለጋብቻን ቃል ኪዳን ታማኝነትን በማጉደል የሚነሳ ችግር።
- በትዳራቸው ደስተኝነትን ማጣት ወይም መስለቻቸት
- የገንዘብ ችግር ማለትም ብዙ በመኖሩ ወይም በቂ ገንዘብ ባለመኖሩ የሚነሳ ነው
- በልጆች ጉዳይ የሚነሳ ግጭት
- የአልኮልና የአደንዛዥ ዕጽ ሱስኛነት
- በሴቶች እኩልነትና የመብት ጥያቄ ላይ የሚነሳ ችግር
- የአምቶች፣ ዘመዶችና ጓደኞች ጣልቃ ገብነት የሚሉ ናቸው

ከዚህ ሌላ በቤተሰብ ውስጥ ውጥረት የሚበዛባቸውና ችግር የሚፈነዳባቸው ጊዜአት የሚባሉ አሉ። ባልና ሚስቱ እነዚህ ወቅቶች የችግር ምንጮች እንደሆኑ ካወቁ የተለየ ዝግጅት በማድረግ ችግሩ የደረሰበትን ወገን በልበ ሰፊነትና በትእግስት በመቀበል ችግሩ እስኪወገድ ድረስ አብረው ጥረት ማድረግና መሳዳዳት እንዳይኖር ልዩ ጥንቃቄ ማድረግ አለባቸው። እነዚህም የችግር ምንጭ የሆኑ ጊዜአት የሚከተሉት ናቸው።

- ከሥራ መባረር ወይም ረዘም ላለ ጊዜ ሥራ ማጣት
- አስቸጋሪ እርግዝናና ልጅ የመውለድ የመጀመሪያው ወራት
- ረዘም ላለ ጊዜ ታሞ በአልጋ ላይ መቆየት
- ያሉበትን ከተማ (ስፈር) ለቆ ወደሌላ አዲስ አካባቢ መዛወር
- * ታናናሽ እህቶችንና ወንድሞችን ለማስተማር በማለት አብረው እንዲኖሩ ማድረግ

• ሽማግሌና አሮጊት ወላጆች አብረውን ሲኖሩ ናቸው። ትዳር በችግር የሚኖጋውና ለመፍረስ የሚንገዳገደው ባልና ሚስት የተለያዩ ባሕርይና ልምድ ስላላቸው ብቻ ሳይሆን ልዩነታቸውን መፍታት ሲያቅታቸው ነው። አብሮ መኖር ችግርን አይፈጥርም ሆኖም አብረው ሲኖሩ በያንዳንዳቸው ውስጥ በእጮቻችን ጊዜ ተሸሽጎና ተሰውሮ የነበረው ድካምና ጉድለት ጎልተው እንዲታዩ ስለሚያደርግ ነው። በእጮቻችን ጊዜ ወጣቶቹ አልፎ አልፎ ስለሚገናኙና አንዱ ሌላውን ለማስደሰት ተዘጋጅቶ ስለሚመጣ ጉድለትና ድካምን ለማየት አያመችም። ከዚህ ሌላ አንድም ስለሚፋቀሩ የሚወዱትን ክፍል ብቻ በማድነቅ ስለሚያዩ ሌላው ችግሩ ቢታያቸውም አብረው መኖር ሲጀምሩ ችግሩ እንደሚወገድ በማሰብ ከንቱ ምኞት ስለሚያድርባቸው ነው።

ራስን መግዛት

በባልና በሚስት መሃል የሚነሳ ግጭት ባሕሪያችንን ወይም ፍቃዳችንን (Will Power) የሚፈታተን ነው። አንዱ ለሌላው ፈቃድ መግዛትና መታዘዝን አንሶ እንደመታየት ይቆጥሩትና በራሳቸው ሃሳብ ላይ በግትርነት ይቆማሉ ወይም ተደጋጋፊ ከመሆን ይልቅ ተፎካካሪ ሆነው ይቀርባሉ። ይህ በተለይ በአዲስ የተጋቡ ባልና ሚስት የትኩስ ፍቅርን ጊዜ አልፈው ወደመተዋወቅና መግባባት በሚሸጋገሩበት ወቅት የሚፈጠር ነው። በትእግስትና በልበ ሰፊነት ቢጸኑ ይህ ዓይነቱ አለመግባባት የበለጠ ወደመተዋወቅ፣ መግባባትና ውህደት የሚወስዳቸው ይሆናል። ስለዚህ በዚህ ዓይነት ግጭት ውስጥ አብዝቶ የሚያስፈልገው በትዕግስት ወይም እውነትን በፍቅር መናገር መቻልና ሌላውን ጸጋ መቀበል ነው። ይህ ሲሆን የሌላውን ስሜትና ጉዳት መረዳት ይቻላል። ሰዎች ትዕቢታቸውን (Pride)ና ሌላውን ያለምክንያት መጥላት (Prejudices) ምን ያህል ትዳራቸውን እንደሚጎዳ ቢያውቁ ችግሮቻቸውን ያለ ብዙ ውጣ ውረድ መፍታት ይችሉ ነበር። አንዳንድ ውሳኔዎችን ሲያደርጉ ማን በየትኛው ላይ የመጨረሻውን ውሳኔ መስጠት እንደሚችል ቀደም ብሎ ማወቁ ብዙ ጠቀሜታ አለው። ለምሳሌ በምግብ አካባቢ (ስለምግብ ዝግጅት፣ የቤት ሰራተኞችን በማስተዳደር ወዘተ) ሚስት የበላይ ብትሆን ከውጭ በሚቀራርቡ ሁኔታዎችና የጉልበት ሥራን በሚመለከት ባል የመጨረሻውን ውሳኔ መስጠት ቢችል በመሃከላቸው የሚፈጠረውን ያለመግባባት ችግር ይቀንሳል። ይህ እንግዲህ በቤት ውስጥ ትኩረትና ኃላፊነት ያላቸውን አካባቢ የሚመለከት ሲሆን ነው።

ሁሉም የሚገኙበት የቤተሰብ ውይይት በየጊዜው ቢኖር ለመግባባት ብዙ ይጠቅማል። አንዳንዴ ያንዳንድ ሰዎች ሥራ ለቤት ስብሰባ አያመች ይሆናል። ይህም ቢሆን ሁሉም የሚገኙበትን ጊዜአት ማመቻቸት ይቻላል። አንዳንዴ ለቤቱ ሰላም ሲባል ባልም ሆነ ሚስት ያስፈልገኛል ወይም ይህ የኔ ሃሳብ ትክክል ነው የሚሉትን ነገር መስዋዕት በማድረግ መተው አለባቸው። ማመቻመች (Compromise) ትልቅ ጥበብ ነው። ለምሳሌ ባል ብዙ ጊዜ ውጭ ያመሽ እንደሆነ ከሳምንቱ የተወሰኑትን

ቀናት ወደቤት በጊዜ እንዲገባ የሥራ ጠባብ ወይም ፕሮግራሙን ቢያስተካክል፤ ሚስትም ታገለግል ከሆነ ጥሪ ባለበት ሁሉ ከመሮጥ ለቤተሰቧ ስትል ፕሮግራሟን ብትሰበሰብ ተግባብቶ ለመኖር ብዙ ይረዳል። ከዚህ ሌላ በቀል ይህም ሆነ በሌላ ብዙ ነገር መከራከርና ማጉረም ሌላው ወገን የማያስፈልግ ስሜት እንዲሰማው ያደርጋልና መጠንቀቅ ጥሩ ነው።

አልፎ አልፎ በባለትዳሮች መካከል መሰለቻቸው ይከሰታል። አብረው ለመኖር ያላቸው ፍላጎት ቀዝቀዛ ውሃ የፈሰሰበት ያህል ይቀዝቅዛል። ለመሆኑ ተጋቢዎች ወደእዚህ ደረጃ የሚደረሱት ለምንድነው?

1. አብዛኛው ፍቅር በስሜት ላይ የተመሰረተ ነው። ስሜት ደግሞ ወደላይና ወደታች ይዋክቃል። ይህ የስሜት መዋከቅ የመሰለቻቸው ምክንያት የሚሆንበት አጋጣሚ በርካታ ነው።
2. የማይገባ መቆላሰል።
3. ሌላ ጣልቃ ሲገባ። የትዳር ጓደኛችንን ስፍራ የሚሻማ። ለምሳሌ ጓደኛ፣ ሥራ፣ የተቃራኒ ጾታ ወዳጅነት ወዘተ ግንኙነታችንን ቢያደፈርሱት ነው።

መሰለቻቸው

እንደዚህ ዓይነት ችግር ወይም መሰለቻቸው ሲፈጠር እንደገና ወደትውልድ ታቸው ጊዜ ተመልሰው አንዱ ሌላውን ባፈቀረበት ፍቅር ለማፍቀር ቢሞክሩ ብዙ ነገሮችን ሊያስተካክሉ ይችላሉ። ጋብቻው ለምን እንደቀዘቀዘ ምክንያት መደርደሩ ምንም እይደረድም፤ ይልቁኑ የሚበጀው ፈጥኖ የሚያንሰራበትን መንገድ መፈለግ ነው። የሰርግ ፎቶግራፎችን ማየት፣ በፍቅር ወደተገናኙበት ስፍራ መሄድ፣ አንዱ ሌላውን በቀረበበትና ሌላው በተገደረበት ስሜት ውስጥ መሆን፣ ከአባባው ወጣ ብሎ መሄድና የፍቅር ጊዜ ማሳለፍ፣ በፍቅር የተለዋወጡዋቸው ደብዳቤዎች ካሉ መልሶ ማንበብ ወዘተ የተበላሸውን ግንኙነት ወደነበረበት ለመመለስ ያግዛሉ። አንዳንዴ ይህን ለማድረግ ዕድሜያችን አይፈቅድልንም፤ ጊዜው ተላለፎብናል፤ ያዩን ሰዎች ይስቁብናል ልንል እንችላለን። የሆነው ይሁን ፍቅራችሁን የሚመልስ ነገር ከሆነ የሰዎችን አስተያየት ሳትፈሩ አድርጉትና በኋላ ከሚከተለው የስሜት መቁሰል ራሳችሁን አድኑ።

የባልና የሚስት ጸብ ሆነ ብሎ ለመጎዳዳት ታስቦ የሚደረግ ሳይሆን እንዲሁ አንድ ሁለት ሲባል የሚፈጠርና መነሻውም ያመለክኩት ልዩነት ብቻ ሆኖ ይገኛል። ለምሳሌ ባል ሳምንቱን በሙሉ በሥራ ሲደክም ስለከረመ ቅዳሜ ቀን ከጓደኞቹ ጋር መጫወት ወይም ተኝቶ ቴሌቪዥን ማየት መብቱ ሊመስለው ይችላል። ሚስት ደግሞ በበኩሷ ሳምንቱን ሙሉ ከልጆች ጋር ስትዳረቅ ስለቆየች አሁን ባል በተራው ልጆቿን ወደውጭ ይዞላት እንዲወጣና እንዲያሳርፋት ትጠበቃለች። ሁለቱም በየፊናቸው ያሰቡት ልክ ስለሆነ የሃሳብ መጋጨት በመካከላቸው ይፈጠርና ቅዳሜያቸው ከእረፍት ቀን ይልቅ የጭቅጭቅ እለት ይሆናል።

የጭቅጭቅ እሳት ሁለቱንም ይለበልብና የሰላምና የፍቅር ሊሆን የሚገባው ጊዜ የኩርፊያና የእልህ መወጣጫ ይሆናል። ስለዚህ እንዲህ ዓይነት ግጭት እንዳይከሰት ባልና ሚስት የየግላቸውን ፕሮግራም ይዘው ቀደም ብለው መወያየትና የጋራ የሆነ መፍትሄ መሻት ያስፈልጋቸዋል።

አንዳንዴ ሚስት በባሏ ድርጊት ተበሳጭታ ከፋ ደግ ከመናገር ይልቅ ለየት ባለ መልክ የሚሰማትን ማስረዳት ብትችል ለትዳራቸው ይበጃል። ለምሳሌ አንድ ሚስት ባሏ በውጭ ከጓደኞቹ ጋር ጊዜውን በማጥፋት ወደቤት ሲመጣ ደክሞ ወደአልጋው በመሄዱ «ለምን ከሥራ ስትመጣ አታናግረኝም» ብላ ከመቆጣት ይልቅ በልቧ ውስጥ ያለውን ቅሬታ እንዲህ በማለት በምሳሌ መልክ ነገረችው። «አንድ ሰውዬ ጓደኛው ቁርስ ይጋብዘውና ወደሆቴል ቤት ሄደው ምግቡን በደንብ ይበላና የተረፈውን ይዞ ለመሄድ እንዲቋጥሩለት ይጠይቃቸዋል። የቋጠሩለትንም ይዞ ይሄዳል። በተመሳሳይ መንገድ ምሳውን ተጋብዞ ይበላና ሲጠግብ ትራፊውን ያስቋጥርና ማታ ወደቤቱ ሊመለስ ቋጥሮ ያመጣውን ትርፍራፊውን ባለቤቱና ልጆቹ እንዲበሉ ጋብዛቸው» በማለት የጊዜውን አተላ ለርሷና ለልጆቹ ሲሰጥ የሚሰማትን ቅሬታ በዘዴ ስትነግረው ባለቤቷ ስህተቱን ተገንዝቦ ለመሻሻል ጥሩ ትምህርት ሆነለት። ይህች ብልህ ሴት አቀራረቧ በቁጣ ሳይሆን ሁለቱም በሚስቁበትና በማያጣላቸው መልክ የልቧን እንድታወጣና ችግሩ እንዲስተካከል እንዳስቻላት እናያለን። ባልና ሚስት እርስ በእርሳቸው ብቻ ሳይሆን ከልጆቻቸውም ጋር ሆነው የሚጨዋውባቸውና ዕለታዊ ገጠመኞቻቸውን የሚነጋገሩባቸው ጊዜያት ቢኖሯቸው ትዳራቸውን የሚፈታተኑ ብዙ ችግሮችን በእንጭጨ መቅጨት ይችላሉ። እንዲህ መሰሉ የቤተሰብ ልማድ ቤተሰቡን በፍቅር ለማስተላለር በጣም ይረዳል። በበዓላት ቀናት ሁሉንም የቤተሰብ አባል የሚያሳትፍ ፕሮግራም መንደፍና በተግባር ሳይ ማዋል ቤተሰባዊ ፍቅርንና መተሰብብን በማጎልበት ረገድ ይህ ነው የማይባል ጠቀሜታ ይሰጣል። ለምሳሌ በምግብ ዝግጅት ላይ የቤተሰቡ አባላት እንደአቅማቸው እንዲካፈሉ እቃ በማቀራረብና ገበታ በማዘጋጀት እንዲረዱ ማድረግ አንዳንድ ጨዋታዎችን አብሮ መጫወት ወዘተ ያሉት በበዓላት ቀናት ጥሩ የመቀራረቢያ ዘዴዎች በመሆን ሊያገለግሉ ይችላሉ።

አብሮ መጸለይ

የመጀመሪያውን ጋብቻ ያከበረው እግዚአብሔር ነው። ትዳርን የፈጠረው እርሱ ነው። ባልና ሚስት ወደአንድነት ያመጣቸውን እግዚአብሔርን ያለማቋረጥ በአንድነት ሊያመልኩት ይገባል። ይህንንም የሚያደርጉት አብሮ በመጸለይና አንዱ ለሌላው ያለማቋረጥ በመጸለይ ነው። አብረው የሚጸልዩ ባልና ሚስት ለዘለቄታው አብረው የመኖር ዋስትና አላቸው ይባላል። ሁለቱም የሚቀበሉትና የሚያምኑበት ክርስቲያናዊ አሰራር በቤታቸው መኖሩ ለወደፊት ኑሮአቸው እጅግ ዋስትና ይሰጣል። ይህ

በየግል ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ግንኙነት የሚተካ መሆን የለበትም።

ትዳር ከፍተኛ ጥረትን የሚጠይቅ ነው። ምትሃት ወይም ታምር የለውም። ፍቅራችን እንዲዳብርና የጋብቻ ቃል ኪዳን ወደ ጌታ ኢየሱስ እንዲሰበን አብረን ለማደግ፣ አንድነታችን እንዲጠናከር ያለማቋረጥ ግንኙነት መፍጠር አለብን። ራስን ለቃል ኪዳን አለመስጠትና እግዚአብሔርን የመምሰል ባሕርይ ማጣት ትዳርን እጅግ ይነዳል።

ፍቅር እንዲሁ ከመሬት አይበቅልም፤ ልንንከባከበውና በጥንቃቄ ልንይዘው ይገባል። አብረን ማደግ አለብን። በእውነታቸውና በጋብቻቸው ዕለት የተሰማቸውን ደስታ ያለማቋረጥ ሊጠበቁና ሊንከባከቡት ይገባል። በጌታ የሆነ ጋብቻ ሦስት ክፍል አለው። ባል፤ ሚስትና ኢየሱስ ናቸው።

ከጌታ ጋራ ያላቸው ግንኙነት የጠነቀቀና የማይሰልስ ከሆነ በትዳራቸው እርካታ ይኖራቸዋል። በየእለቱ በእግዚአብሔር ቃል ያልታነጸ ትዳር ቀስ በቀስ እየቀዘቀዘ ይሄድና ድንገት ስሜታችንና ልባችን ሙሉ ጠላት ከትዳራችን ይወጣል።

በገንዘብ ምክንያት የሚነሳ ችግር

እግዚአብሔር «ብሩ የእኔ ነው ወርቁም የእኔ ነው» ብሏል (ሐይ 2:8)። ባልና ሚስት ያላቸው ሁሉ ከእግዚአብሔር በአደራ የተቀበሉት እንደሆነ ሊያውቁ ይገባል። የባንክ ቤት ሂሳብ በሁለቱም ስም ቢቀመጥ ከጥርጥርና ንትርክ ከማዳኑም በላይ ድንገት አንዳቸው ሂሳቡን ማንቀሳቀስ በማይችሉበት ሁኔታ ቢሆኑ ቤተሰቡ አይቸገርም። ብዙ ጊዜ የገንዘብ ገቢ አነስ በሚልበት ጊዜ ተጋቢዎች ግጭት ይጀምራሉ። በተለይ አንዱ ወገን የማይሠራ ከሆነ በችግር ወቅት አብዝቶ ሆድ ሊብሰው ይችላል። አንዳንዴም አንዱ ንፋግ ይሆንና ችግር ሊፈጠርም ይችላል። አንዱ ወገን ገንዘብን የሚቆጣጠር ሆኖ ሌላው ተመልካች ብቻ ሲሆን ከሰብዐዊነት ውጭ ማስቸገርና መብቱን መንካት ነው። ይህን የሚያደርገው አንድም ያልበሰለ አልያም ለወደፊቱ ዋስትና ለማግኘት ሲባል ሊሆን ይችላል። በውይይት ተስማምተው ካልሆነ እንዲህ ዓይነቱ እርምጃ ትዳርን ይነዳል። ለብዙ ባልና ሚስት የገንዘብ አያያዝና አወጣጥ ምክር ስለ ሚስፈልጋቸው ቤተ ክርስቲያን በዚህ የሚረዳ መጠነኛም ቢሆን ችሎታ ያለው ሰው ያስፈልጋታል።

በቤተ ክርስቲያን የሚፈጸምን ጋብቻ

በቤተ ክርስቲያን የሚፈጸም ጋብቻን ከሌሎች ልዩ የሚያደርገው ዘላለማዊ የሆነው እግዚአብሔር ምስክር በመሆን ስለሚገኝ ነው (ሚል 2:14)። ብዙ ሰው በቤተ ክርስቲያን ጋብቻውን ሊፈጽም ይችላል። የክርስቲያን ጋብቻ ግን በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከታጠሉታቸው ለታጠቡ የሚሆን ብቻ ነው። ይህን ደግሞ ሰው በቀጥታ የሚገነዘበው ሳይሆን በእምነት ከእግዚአብሔር ጋር ባለን ግንኙነት የሚሆን ነው።

ስለዚህ አንድ ሰው በተለያዩ የተሳሳቱ መንገዶች ጋብቻውን በቤተ ክርስቲያን ይፈጽም ይሆናል። ለምሳሌ በሀሰት መንገድ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችን ለማታለል ወይም በጥቅም በመደለል የሰርግ ስነስርዐቱን በቤተ ክርስቲያን ሊፈጽም ይችላል። ሰው ፊትን እንደሚያየው እግዚአብሔር ስለማያይ አይታለልም። እግዚአብሔር ልብንና ኩላሊትን ይመረምራል። ስለዚህ የክርስቲያን ጋብቻ በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ለሚያምኑ ብቻ ነው።

ይህንን ስንል አንድ ጥያቄ ሊነሳ ይችላል። እግዚአብሔር ክርስቲያን ያልሆኑ ጋብቻን ወይም ያላመኑ ሰዎች የሚያደርጉትን ቃል ኪዳን አይቀበለውም ወይ? የሚል ነው። አንድ ሰው ለቤተ ክርስቲያን መሪዎች የሚከተለውን ደብዳቤ ጻፈ። «እኔና እክሊት ከተጋባን አስራ አምስት ዓመት ቢያልፈንም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን አምነን ንስህ ከገባን ይኸው አምስት ዓመት ሊሆን ነው። በነዚህ ጊዜያት እኔና ባለቤቴ ጨርሶ ሰላም የለንም፤ በትዳራችንም ደስተኛ አለመሆን ብቻ ሳይሆን የእግዚአብሔርም በረከት የራቀን ሆነናል። አሁን ለእናንተ የማመለከተው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን እንደግል አዳኚ አድርጌ ከመቀበሌ በፊት በአሮጌው ስርዐት በጀመርኩትን ትዳር መቀጠል አለመቻሌን በመግለጥ፤ የእግዚአብሔር ቃል 'ስለዚህ ማንም በክርስቶስ ኢየሱስ ቢሆን አዲስ ፍጥረት ነው አሮጌው ነገር አልፏል' ስለሚል ቀደም ብዬ የጀመርኩት ትዳር በአሮጌው ስርዐት በመሆኑና አሁን ስላለፈ እኔና ባለቤቴን የመፋታት ፍቃድ ሰጥታችሁን እንደ ጌታ ፍቃድ አዲስ ትዳር እንድጀምር እንድትፈቅዱልኝ ነው።» የሚል ነበር።

ሁላችንም እንደምንገነዘበው የቤተ ክርስቲያን መልስ «አይሆንም» የሚል ብቻ ሳይሆን የእግዚአብሔር ቃል ስለፍቺ አስከፊነት የሚናገረውን ክፍል ለቤተሰቡ ማስተማር ነበር። ብዙ የጋብቻ አማካሪዎችና መሪዎች ስለፍቺ ያላቸውን አንዳንድ ቀና አመለካከት ከግምት ውስጥ ማስገባት የሚገባ ቢሆንም «ፍቺን እጠላለሁ» ያለው አምላካችን በትዳር ውስጥ ለሚደርሱ ችግሮች ተግተን ፊቱን ብንሻ መፍትሄ እንዳለው ደግሞ ማወቅ አለብን። ያለበለዚያ በትዳር ውስጥ የሚደርሰውን አስከፊ ሁኔታ እያየ ዝም አይልም። አንድ የቤተ ክርስቲያን መሪ ከላይ ለጠቀስነው ዓይነት ችግር የሚከተለውን መለሱ «ሁሉም ጋብቻ እንደእግዚአብሔር ቃል የተመሰረተ ሳይሆን ይችላል፤ ሆኖም እግዚአብሔር መዝግቦታል» ወይም በእንግሊዝኛው “All marriages may not be made in heaven, but they are recorded there.” የሚል ነበር። ቃል ኪዳን በቀላሉ ሊወሰድ የሚገባው ነገር አይደለም። ይልቁንም የእግዚአብሔርን ስም ጠርተን የምንገባው ቃል ኪዳን እጅግ የተከበረና የእግዚአብሔርን ዳኝነትና በአጥፊው (ቃል ኪዳኑን በሚያፈርሰው) ላይ እንዲፈርድ ያደርገዋል።

ምዕራፍ 26

ተግባራት (Communication)

ተግባራት ምንድነው?

ጽኑና የተሳኩ ጋብቻዎች ዋና መለያ ምልክት መነጋገርና መደማመጥ መቻል ነው። ቀደም ባሉት ትውልዶች ባል የቤተሰቡ ምስሶ ነበር። ቤተሰቡ የሚተዳደረው ባል ተራራጦ በመስራት በሚያመጣው የድካሙ ዋጋ ሲሆን የሚስት ድርሻ ባል ከቅጭ ያመጣውን ገንዘብም ሆነ ማቴሪያል ለቤተሰቡ አብቃቅታ ማዘጋጀትና በቤት ውስጥ በልጆች አስተዳደርና በሌላም ነገሮች መርዳት ነበር። የነዚህ ነገሮች መሳካት ጋብቻውን ዋስትና ሲሰጠው ኖሯል። በዘመናችን ወንዶችም ሆኑ ሴቶች የተለያዩ ገቢ በሚያስገኝ ስራ ስለሚሰማሩ እነዚህ ቀደም ባለው ዘመን በጋብቻ ውስጥ ይስተዋሉ የነበሩ የወንድና የሴት ሚናዎች እየተለወጡ መምጣት ከጀመሩ ቆይተዋል። ቀድሞ ትልቁ ትኩረት ምግብ በማግኘት ላይ የነበረው በመጠኑ ተሻሽሎ ዛሬ ቅድሚያ የሚሰጠው የባልና የሚስት ጠንካራ ግንኙነት ነው። ከዚህ የተነሳ የዘመኑን ሰው የሚያሳስበው የሰጋ ጉዳይ (የሚበላና የሚለበስ) ሳይሆን የሰሜትና የፍላጎት አለመገጣጠም ችግር እየሆነ መጥቷል። ይህ በተለይ በምእራቡ ዓለም በግልጽ የሚታይ ችግር ነው። ማንኛችንም ብንሆን ዋጋ የሚሰጠን ተፈላጊዎች እንደሆንን እንዲሰማንና እስየው፣ በርታ፣ አይዞህ አንድንባል አንፈልጋለን። እንዲሁም የወሲብን ብቻ ሳይሆን ሌሎች ስሜትና ፍላጎታችንን (ማለትም የፍቅር፣ የመቀራረብ፣ አብሮ የመሆን፣ የልብን ሚስጥር መካፈል) ማርካት እንፈልጋለን። ለአንድ ጋብቻ መጽናትና መፍረስ እነዚህ ስጋዊና ስነልቦናዊ ፍላጎቶቻችን መሟላትና መርካት ትልቅ ድርሻ አላቸው።

ተግባራት (Communication) ባለትዳሮች አንዱ ለሌላው ፍቅሩን ለማሳየት ወይም ለመግለጥ፣ እንደሚጠነቀቅለት፣ ለትዳር ጓደኛው ግድ እንደሚለው፣ በልበ ሙሉነት እንደሚቀበለው የሚያሳዩበት፣ ራሱም የሚሰማውን ስሜት የሚገልጽበትና ሌላው በሳ መንፈስ እንዲኖረው የሚያደርግበት መንገድ ነው። በዚህ መልክ የሚደረግ ጥሩ ተግባራት ውጤቱ በትዳር ደስተኛ እንዲሆኑ ያደርጋል። ከዚህም የተነሳ ነው ለጽኑ ጋብቻ ተግባራት እጅግ አስፈላጊ የሆነው። አንዱ ወገን በሌላው ላይ በሳ መንፈስ ማምጣት ሲሳነው ሌላው ወገን በትዳሩ ደስተኛነትን ያጣል። በመሆኑም ለጋብቻቸው አለመሳካት ምክንያት ሆኖ በአንደኛ ደረጃ የሚጠቀሰው ይህ ተግባራት (በንግግር የሚደረግ ግንኙነት) አለመኖር ነው። እንደዚህ ዓይነት አመለካከት በመኖሩ በርካታ የጋብቻ አማካሪዎች በአንድ ትዳር ውስጥ ያለን ችግር ለመፍታት የሚወስዱት የመጀመሪያ እርምጃ በባልና ሚስት መካከል ተግባራት እንዲኖር ማድረግ ነው። ስለዚህ ለትዳሩ መሻሻል ከሚወስዱት እርምጃዎች ውስጥ ቀዳሚና ከፍተኛ ስፍራ የሚሰጠው ግልጽ፣ እውነተኛ፣ ቀጥተኛ፣ ጥንቃቄ የተሞላና

ኃላፊነት የሚሰማው አንዲሁም በፍቅርና በመቀበል ላይ የተመሰረተ ተግባራት እንዲኖር መርዳት ነው። ሐዋርያው ጳውሎስ በኤፌ 4:15 ላይ «እውነትን በፍቅር መናገር» በማለት ያስተላለፈው መልእክት ይህንን ይመለከታል። ይህ ተግባራት ውጤት የሚኖረውም በተጋቡት መካከል መቀበልና መከባበር ሲኖርና አንዱ ሌላውን ይተቸኛል፣ ይንቀኛል ወይም ይርቀኛል የሚል መንፈስ ሳይኖረው በነፃነት መናገር የሚችል ከሆነ ነው። አንዱ ሌላው በፍቅር መንፈስ እንደሚያየውና የሚናገረውንም እንደሚቀበለው ሲያውቅ ሃሳቡንና ስሜቱን ያለፍርሃት መግለጥ ይችላል።

ተግባራት በትዳር ውስጥ ያለው ድርሻ

በርካታ ሰዎች ተግባራት የመጣላቸውን ሃሳብ ሁሉ እንዳለ አፍን ከፍተ መናገር ይመስላቸዋል። ተግባራት (ኮምኒኬሽን) ከዚህ በላይ ነው። በብዙ የቤተሰብ አባላት መካከል ንግግር ሊካሄድ ይችላል ሆኖም መደማመጥና በመረዳት መቀበል ሳይኖር ስለሚችል ተግባራት አለ ማለት አያስደፍርም። በተጨማሪም ሌላው ሰው የሚያዳምጥ ቢሆንም እንኳን በሚገባ እስካልተረዳው ድረስ ጤነኛ ግንኙነት ይኖራል ማለት ያስቸግራል። ጥሩ ተግባራት አለ የሚባለው አንዱ የሚናገረውንና የሚናገርበትን መንፈስ (ስሜት) ሌላው በሚገባ የሚረዳው ሲሆን ነው። ይህ እንግዲህ በንግግር የሚደረገውን ብቻ ሳይሆን የሚናገርበትንም ስሜትና መንፈስ በፊትና በሰውነቱ ሁኔታ፣ በድምጹ አወጣጥና ሌሎችንም ነገሮች የሚያጠቃልል ነው። የዓይን ጥቅሻ፣ ንኪኪ፣ ፈገግታ፣ የእጅ አጣጣል፣ የመሳ ሰውነት እንቅስቃሴ ወይም የፊት መጨማደድ ወዘተ ለማለት የፈለግነውን መልእክት በማስተላለፍ ረገድ ትልቅ ሚና አላቸው። ለምሳሌ በተለያዩ አጋጣሚዎች ሰዎች በአንድ ላይ ተቀምጠው ወይም ቆመው ምንም ድምጽ አውጥተው ባይነጋገሩ በሁኔታቸው የሚያስተላልፉት መልእክት አለ። ለዚህ ነው አንድን ሰው ፊቱ ከሰትርትር ወይም ቅጭም ብሎ ስናየው «ምን ነካህ» ወይም «ለምን አዘንክ» አልያም «የተቆጣህበት ነገር አለ እንዴ?» በማለት የምንጠይቀው። አካሄዳችን፣ አመለካከታችን፣ አቀማመጣችን ወዘተ ሳይቀር የሚናገረው ነገር አለ። በጥናት የተገኘ አንድ መረጃ እንደሚያመለክተው በተግባራት ውስጥ መልእክት የሚተላለፈው፡-

- (1) 55% በሰውነታችን እንቅስቃሴ፣
- (2) 35% በድምጻችን አወጣጥ
- (3) 2% በስሜታችን (በመንፈሳችን) በምንረዳው
- (4) በቃላት የሚተላለፈው 8% ብቻ ነው።

አጠገብ ለአጠገብ የተቀመጡ ሰዎች ድምጽ ባይወጣቸውም እንኳን አንዱ ለሌላው የሚያስተላልፈው መልእክት ይኖራል። ለምሳሌ ባንድ የገበያ ቀን በገበያው መሃል የሚተዋወቁ ሰዎች ተያይተው አንዱ ሌላውን ሳለማየት ዘወር ቢል መልእክቱ ማየት ያልፈለገው ሰው የሌላውን ባጠገቡ መኖር

ለማወቅ አለመፈለጉን የሚገልጥበት መንገድ ነው። ባል ከሥራ ወደቤቱ ገብቶ ሚስቱ ወደርሱ ስትመጣ አይቶ ጋዜጣ አንስቶ ለማንበብ ቢሞክር ሚስቱን ለማነጋገር አለመፈለጉን ያመለክታል። በተጋቡ ሰዎች ወይም በጓደኞቻች መካከል አንዱ ሌላውን ቢዘጋው ቀደም ብሎ ባደረገው/ባደረገችው ሁኔታ እንዳልተደሰተና ቅር የተሰኘ መሆኑን መግለጡ ነው። አቀማመጥ ላይቀር የተግባቦትን ሁኔታ ይገልጻል። የሚቀራረቡ ተራርቀው ቢቀመጡ ወይም አንዱ ከሌላው ፊቱን አዙሮ ቢቀመጥ አንድ ነገር በመካከላቸው እንዳለ ያመለክታል።

ንግግር የሌለው ተግባቦት ሦስት ዓይነት መልእክቶች ያስተላልፋል። ሀ) በመካከላቸው ያለውን አጠቃላይ ሁኔታ፤ ለ) የሰሜታቸውን (መቀራረብና መራቅ)፤ ሐ) ስለሚነጋገሩበት ነገር አንዱ ሌላውን ያደምጥ እንደሆነና እንዳልሆነ ያሳያል። በትዳራቸው ደስተኛ የሆኑ ባልና ሚስት

- 1) ከንግግር ውጭ የሆነ መቀራረቢያ መንገድ አላቸው (መነካካት፣ ተቀራርቦ መቀመጥ፣ አንዱ ሲናገር ሌላው ጀሮውንና ሁለንተናውን አንቅቶ በተመስጠ ማዳመጥ ወዘተ)።
- 2) የተለመደ ወይም የሚዘወተር ያለንግግር የሚደረግ ማደፋፈሪያ መንገድ አላቸው።

በመሆኑም ባልና ሚስት በሚገባ ለመግባባት አንዱ የሌላውን ንግግር ብቻ ሳይሆን የአካላዊ እንቅስቃሴዎች ይዞታም ማጤን ይገባቸዋል። ከንግግራችን ይልቅ የሰውነታችን ሁኔታ ጮክ ብሎ እንደሚናገር ማወቁ ለግንኙነታችን ስምረት ብዙ አስተዋጽኦ ያደርጋል።

መደማመጥ መቻል

ከማድመጥ ይልቅ መናገር ስለሚቀል የማድመጥን አስፈላጊነት ማወቁ ለባለ ትዳሮች እጅግ አስፈላጊ ነው። አንድ የሰነ ልቦና ምሁር እንዲህ አይነቱን ጉዳይ አስመልክተው ሲናገሩ ሰዎች ከማድመጥ ይልቅ መናገርን የሚመርጡት ከማድመጥ ይልቅ መናገር የበላይነትን ስሜት ስለሚፈጥር ነው ብለዋል። ሰዎች የበላይ የመሆን ከፍተኛ ፍላጎት ስላላቸው አንዳንድ ሰዎች የራሳቸው ሃሳብ፣ አላማና አመለካከት እንኳን ምን እንደሆነ የሚያውቁት ለሌሎች ሰዎች መናገር ሲጀመሩ ብቻ ነው።

በወጣቶች ወደጋብቻ በሚያመራ ትውውቅና ትጭጭት ወቅት ማድመጥ ትልቅ ቦታ አለው። በዚህ ወቅት ወጣቶቹ አንዱ ስለሌላው ለማወቅ ብዙ ይጥራሉ። ስለጥቃቅኑ ነገር፣ ስለሶለታዊ ኑሮአቸው፣ ስለወደፊት ዕቅዳቸው ጭምር ለመተዋወቅ ስለሚፈልጉ መደማመጡ ከፍተኛ ጠቀሜታ ይኖረዋል።

በእጮኝነታቸው ወቅት እርስ በእርስ መደማመጥን በደንብ ያላዳበሩ ባለትዳሮች ከጋብቻው በኋላ ባሉት የመጀመሪያዎቹ ጥቂት ቀናት ውስጥ ቀድሞ የነበራቸው አነስተኛ የመደማመጥ ልምድ ይብሉን እየቀነሰ ይመጣል። ሳይደማመጡ ሲነጋገሩ የቆዩባቸውን የእጮኝነታቸውን ጊዜአት

በተሳሳተ መንገድ በመረዳት አንዳቸው ስላንዳቸው ብዙ ያወቁና የተግባቡ ስለሚመስላቸው ከተጋቡ በኋላ በመካከላቸው ሊኖር የሚገባው ንግግር ይጠፋና መዘጋጋት ይጀምራሉ። አንዱ የሌላውን ሃሳብ ተረድቼ አብቅቼአለሁ ብሎ ስለሚያስብም እርስ በእርስ መመካከሩን ችላ ይላሉ። ውጤቱም ሳይጋቡ ወደነበሩባቸው የየራሳቸው ዓለማት መመለስ ይሆንና በጣም አስፈላጊ በሚሏቸው ጉዳዮችና ጊዜአት ብቻ መነጋገርን ልምድ አድርገው ይይዛሉ። በመሆኑም ቤታቸው ሁል ጊዜ በጸጥታ የተሞላ ይሆናል።

አንዳንድ አይናፋር ሰዎች ብዙ የሚያዳምጡ ይመስላሉ። እንዲህ ዓይነቶቹ ሰዎች ብዙ የሚናገር የትዳር ጓደኛን ያገባሉ ይባላል። ሌሎች በትዳር ያሉ ሰዎች ደግሞ ከማድመጥ ይልቅ ራሳቸው መናገርና ሌላው እንዲያዳምጣቸው ብቻ ይመርጣሉ። እነዚህ ሁለቱም ዓይነት ሰዎች ቀስ በቀስ የሚነጋገሩበት ነገር እያነሰ በመሄድ ትዳራቸው መደማመጥ የሌለበት ወይም አንዱ ብቻ የገነነበት ይሆንና አደጋ ላይ ይወድቃል። በዚህ ጊዜ በምክር የሚረዳቸው ሰው ካልተገኘ በተቀር ወደፍቺ ሊያዘግሙ ይችላሉ። ማድመጥ ከመናገር ስለሚከብድ የተጋቡ ሰዎች ሌላው የሚለውን በሚገባ ለመረዳት መደማመጥን መማር አለባቸው። ጌታ ኢየሱስ የዚህን ሚስጥር ምንነት ሲያስተምረን «ጆሮ ያለው ይለማ» በማለት መላሰ ይናገር ነበር (ማቴ 11:15፣ 13:13፣ ማር 4:9፣ 23፣ 7:16)። ማዳመጥን በተመለከተ ቀጥሎ የተጠቀሱትን መመሪያዎች ልብ እንበል።

1. ማዳመጥ ለተናጋሪው ልብን መስጠትን ይጠይቃል። ስናዳምጥ ለተናጋሪው ያለንን አክብሮትና የሚናገረውም ነገር አስፈላጊ እንደሆነ ማሳየታችን ነው። ካዳመጥን በኋላም አግባብ ያለው መልስ ለመስጠት ፍቃደኛ መሆን ይኖርብናል። አድማጮች በጥያቄ አማካኝነት ተናጋሪውን ወደሚፈልጉት አቅጣጫ ሊመሩ ይችላሉ።
2. ጥሩ አድማጭ ለተናጋሪው «ያልከውን እንደተረዳሁት» ወይም «እንደገባኝ ልትለው የፈለከው ... » ወዘተ በማለት ተናጋሪው በንግግሩ እንዲገፋበት በማድረግ ንግግሩን እየተከታተለው መሆኑን ያረጋግጥላታል። ይህ ሁኔታ እርስ በእርስ ያለውን መደማመጥና መቀባበል (ተግባቦት) ከማጠናከሩ በላይ አለመግባባትን ያስወግዳል።
3. ስናዳምጥ ተናጋሪው የሚገኝበትን ስሜት በመጋራት መሆን አለበት። ማለትም የሚያዝን ከሆነ ማዘን፣ ከተደሰተ አብሮ መላቅ ይገባናል (ሮሜ 12:15)።
4. ልብ ሰፊ ሆነን እናዳምጥ። አንድ የጋብቻ አማካሪ ስለዚህ ነገር ሲናገሩ አድማጩ ተናጋሪው ልክ የሌላ አገር ሰው እንደሆነ ቆጥሮ ለሚናገረው ለእያንዳንዱ ቃል ትኩረት ሰጥቶ ለማድመጥ ተዘጋጅቶ ሊቀርብ ይገባዋል። ጋብቻን አስመልክቶ ይህ አባባል ፍጹም እውነት ሆኖ እናገኘዋለን። ምክንያቱም የሚጋቡ ሰዎች ከተለያዩ ቤተሰብ፣ አካባቢ፣ ኑሮና ጾታ የተውጣጡ ናቸው። ለምሳሌ ጾታን በተመለከተ

ልጆች ሆነን ሰናድግ እያንዳንዳችን ከየራሳችንን ጾታ ጋር በመተባበር ነው የኖርነው። ማለትም ሴቶች ልጆች ከሴቶች፣ ወንዶችም ከወንዶች ጋር በጨዋታም ሆነ በሌላ ድርጊት በመተባበርና አብረው በመሆን ያድጋሉ። ይህም ወንዱ እንደወንድ እንዲያስብና እንዲናገር ሲጽም በበኩሏ እንደሴት ሆና ከሴት አንጻር የሆነውን ግንዛቤ በመውሰድ ትኩረት በመስጠት ታድጋለች ማለት ነው። ከዚህም የተነሳ በአዋቂነት ዘመናችን ሳይቀር ንግግራችንን በሚገባ የሚረዱትም ሆኑ እኛም የምንረዳቸው የጾታችን አምሳያ የሆኑትን ነው። በመሆኑም የወንዶችና የሴቶች ንግግር የቃላቱጽ አጣጣል ሆነ የንግግሩ ሂደትና ይዘት ሊለያይ ይችላል። ለምሳሌ ሴቶች በተለይ ሚስተራቸውን የሚካፈሏቸው ጥቂት ጓደኞች ሲኖሯቸው ወንዶች ልጆች በርካታ ቁጥር ያሏቸው ጓደኞች ይይዙና ሲጫወቱ ደግሞ ከንግግር ይልቅ በድርጊት ላይ ጊዜያቸውን ያጠፋሉ። ሚስተርን ከመጨዋወትም ይልቅ ካንተ ቀልድ የበለጠ የኔ ያስቃል የሚል ፋክክር ባለበት ሁኔታ ውስጥ ያድጋሉ። ከዚህ የተነሳ ከሚያገቧት ሚስት ጋር ቁጭ ብሎ ከመነጋገር (ማውራት) ይልቅ አንዳንድ ነገሮችን ማድረግ ይመርጣሉ። ወንድ የሚሰማውም ሆነ ለሌላው ምንም ሚስተር ሲኖረውም ባይኖረውም ብዙም ግድ ያለው አይመስልም።

5. የተናጋሪውን የሃሳብ ሂደት በሚገባ ለመረዳትና ለመከታተል፤ በኋላም ተገቢውን ምላሽ ለመስጠት ነቃ ብሎ ማዳመጥ ያስፈልጋል። በተጨማሪም የተናጋሪው የሰውነት እንቅስቃሴ፣ የድምጽ ቅላጼ (ከፍታ፣ ዝቅታ፣ ሃዘንና ደስታ)፣ ከቃላት አጠቃቀሙ ጋር የተዛመደ (አብሮ የሚሄድ) መሆኑን በትኩረት መታየትና መጤን አለበት። በጥንቃቄ የምናዳምጥና የምንከታተል ከሆነ ጥሩ ተግባራት ፈጣሪዎች (ኮምኒኬተር) ነን ማለት ነው።
6. ልብንና ስሜትን ሰጥቶ ማድመጥ። ይህ የተናጋሪውን ሁኔታ እንድንከታተልና የመንፈስ አንድነት እንዲኖር ይረዳል።

የተግባቦት መሰናክሎች

ብዙ ሰዎች ከሌላ ሰው ጋር በሚገባ በንግግር ለመግባባት ምን ያህል አስቸጋሪ እንደሆነ አያውቁም። የባልና ሚስትንም የመግባባት ችግር የሚያባብሰው ሌላው ትልቁ ችግር በሚገባ አለመደማመጥ ነው። ጥሩ ያልሆነ አድማጭ ብዙ ጊዜ ተናጋሪው የሚናገረውን ነገር በዝምታ ከመስማት ይልቅ ቀጥሎ ስለሚመልሰው ነገር ያስላስሳል። በሌላ ጊዜ ደግሞ አድማጩ የተናጋሪውን ንግግር በከፊል ይሰማና ነገሩን በሙሉ የተረዳ ይመስለዋል። እነዚህ ሁለቱም አካሄዶች ትክክል አይደሉም። በሚገባ አዳምጠን የማንመልሳቸው መልሶች ተናጋሪውን እንዳላዳመጥነው ስለሚያሳየው ሊያበላጩ ይችላሉ። ሌላው አይነት የችግር ምንጭ ደግሞ ተናጋሪው የአድማጩን ልብ ሳያገኝ መናገር ሲጀምር ነው። ለዚህ ጥሩው ምሳሌ የሚሆነው ሚስቱ ስታናግረው ጋዜጣ እያነበበ የሚያዳምጥ

ባል ነው። ከዚህ ሌላ ሰሚ አገኘም አላገኘ የመናገር ልምድ ስላለው ብቻ ዝም ብሎ የሚናገር ሰው ያለመግባባት ምንጭ ይሆናል። «ልማዱ/ዱ ነው፣ ለፍላፊ ነው/ናት» የሚያሰኝ ቅጽል ስም ያሰጥና በኋላ ቁም ነገርም ቢናገር እንኳን የሚሰማው ያጣል። ማዳመጥ ከባድ ጥረትን የሚጠይቅ ነገር ስለሆነ ተናጋሪው ተደማጭ ለመሆን አንድም ሊደመጥ የሚችል ቁም ነገር ይዞ መቅረብ አልያም የአድማጩን ልብ መማረክ የሚችል መሆን አለበት። ባልና ሚስት አንዳቸው አንዳቸውን ለመረዳት የሚከተሉትን ስምንት ደረጃዎች መውጣት አለባቸው። እነሱም

1. ባል ለሚስት ምን ለማለት ፈልጓል?
2. ባል ለመናገር የፈለገውን ነገር ለማስተላለፍ በምን ዓይነት ቃላት ተጠቅሟል።
3. ሚስት የሰማችው ምንድነው?
4. የሰማችው ነገር ስለባሏ ምን ስሜት ይፈጥርባታል?
5. ምን ምላሽ ለመስጠት ፈልጋለች?
6. ምላሷን ያቀረበችባቸው ቃላት እንዴት ያሉ ናቸው?
7. ባል የሰማው ምንድነው?
8. ቃላቱ ስለሚስቱ የፈጠሩበት ስሜት ምንድነው? የሚሉ ናቸው።

ይህ ሁኔታ በባልና ሚስት ግንኙነት ላይ ብቻ ሳይሆን በሌሎችም የግንኙነት ሂደቶች ላይ የሚንጸባረቅ ሃቅ ነው። የግንኙነት ችግር በየትኛውም ደረጃ ሊከሰት ይችላል። አንዳንድ ጊዜ በሰዎች መሃል አለመግባባት የሚፈጠረው አንድም ተናጋሪው በሚገባ መልእክቱን ባለማስተላለፉ ወይም አድማጩ የተባለውን በሚገባ ባለመረዳቱ ሊሆን ይችላል። ብዙ ወጣቶች ስለነዚህ ነገሮች በቂ ግንዛቤ ሳይኖራቸው ወደትዳር ዓለም ይገቡና ሳያስቡት ችግር ላይ ይወድቃሉ። ስለዚህም የጋብቻ አማካሪዎችም ሆኑ ቤተ ክርስቲያን በንግግር ስለሚደረግ ግንኙነት ለወጣቶች ለማስተማር መዘጋጀት አለባቸው። ጋብቻ እድሜ ልክ አብሮ መኖር ስለሆነ አዲስ የተጋቡ ወጣቶችም ቢሆኑ በጋብቻ ላይ በገንቢና በአፍራሽ መልኩ ወሳኝ ስለሆነው ተግባራት ለመማር በተቻላቸው መጠን መጣር አለባቸው።

ተፈጥሮአዊና ስነልቦናዊ ልዩነቶች

በጋብቻ ውስጥ የሚከሰተው ሌላው መሰረታዊ የተግባቦት ችግር በሴትና በወንድ መካከል ስነልቦናዊ (ሳይኮሎጂካል) ልዩነት ሳቢያ የሚመጣ ነው። በአንድ ስፍራ በጨቅላ ሕጻናት መካከል በተደረገ ጥናት ሴቶቹ ከወንዶቹ ይልቅ የከንፈር እንቅስቃሴ እንዳላቸው ተደርሶበታል። ሴቶችና ወንዶች ልጆች በሚጫወቱበት ስፍራ ድምጽ መቅጃ አስቀምጠው የቀረጹ ምሑር ሴቶች የሚናገሯቸውን ቃላት ሙሉ በሙሉ (100%) ሲሰሙ ከወንዶቹ ንግግር (ጭውውት) ሊሰሙ የቻሉት የቃላት ብዛት ከመቶ ስልሳ (60%)

ብቻ ነበር። የቀረው ወንዶች ያሰሙት የነበረው ድምጽ «አህ፣ እም፣ ጁጁጁጁ ዝግጁ ዝግጁ እዝእዝእዝ ... » የሚሉ ድምጾች ነበሩ።

ከዚህ ሌላ በወንድና በሴት መሃል ያለውን የአእምሮ አጠቃቀም ያጠኑ ሊቃውንት የሚሉት አሉ። በ16ና 26 ሳምንታት የእርግዝና ወቅት ጽንሰ-ወንድ ከሆነ አእምሮው በቴቴስትሮምና ሌላም የጾታ መለያ ሆርሞኖች ስለሚጥለቀሰቅ (ስለሚጠመቅ) የአእምሮው አንዳንድ ረቂቅ ክፍልና በቀኝና በግራ አእምሮ (አንጎል) መሃል ያለው መገናኛ ቴሹዎች ይጎዳሉ። ከዚህ የተነሳ የቀኙ አንጎል ክፍል ከግራው ኃይሉ አቅም እነሰ በማለቱ ወንድ በግራው የአእምሮ ክፍል በብዛቱ የሚሠራ ይሆናል። በተጨማሪ ይህ በወንዶች ጽንሰ ላይ የሚከሰተው የሆርሞን መጥለቅለቅ ወንድ ሴቶች የሌላቸውን መስመር ባለው መንገድ የማሰብ ችሎታ (Logical liner isolation) ይሰጠዋል። የግራ አእምሮ ክፍል በአብዛኛው ሎጂክን የሚከተል ሲሆን የቀኙ በአመዛኙ ስሜታዊና ገንጋኝ (ሰጉ) ነው። እንግዲህ ይህ ልዩነት ነው ሴትን ስድስተኛ ስሜት ሀዋስ (ገንጋኝ Intuition) አላት የሚያሰኛት።

የቀኙ አንጎል ክፍላችን የቋንቋንና የተግባቦት ይዞታ ስለሚቆጣጠር ከወንዶች ይልቅ ሴቶች የመናገር ችሎታቸው ከፍተኛ ነው። ሴት ከባሏ ጋር ጥሩ ውይይት እንዲኖራት ቀኙን የአንጎሉን ክፍል ማነሳሳት ሲኖርባት ወንድ ከሚስቱ ጋር ጥሩ ግንኙነት እንዲኖረው የእርሷን ስሜታዊ ክፍል መረዳት አለበት። ይህን ስንል ደግሞ ሴቶች ሎጂክን በተመለከተ መንገድ ማሰብ አይችሉም ወይም ወንዶች ስሜታዊ መሆን አይችሉም ማለታችን አለመሆኑ ግልጽ እንዲሆን ያስፈልጋል። እስካሁን የተመለከትናቸው መረጃዎች ባልና ሚስት (ወንድና ሴት) አንድን ነገር በተመሳሳይ መንገድ የሚያዩበትን ሚስተር እንድንረዳ አስችሎናል። ሙሉና ተደጋጋሪ ለመሆን ሁለቱም ለሀይወት እጅግ አስፈላጊ ናቸው። እግዚአብሔር ወንዶችና ሴቶች ጉድለታቸውን ተገንዝበው ተደጋግፈው እንዲኖሩ ይፈልጋል።

ወንዶችና ሴቶች የተለያዩ አመለካከትና ችሎታ እንዲኖራቸው የሚያደርገው የአእምሮአቸው አሠራር በተፈጥሮ መለያየቱ ብቻ ሳይሆን ያደጉበት ባህልና አካባቢ የተለያየ መሆኑ ጭምር ነው። በብዙ አካባቢዎችና የለዎች የአኗኗር ባህል መሰረት ወንድ ከሴት ውጭ ከወንዶች ጋር ወንድ ይሠራዋል የሚባለውን ነገር እየሰራና እየተጫወተ እንዲያድግ ሊደረግ፣ ሴትም በሴት አካባቢ ከሌሎች ሴቶች ጋር ሴት ልትሠራ የሚገባትን ነገሮች እየሰራችና እየተጫወተች እንድታድግ ይደረጋል። ይህም በእድገታቸው ጊዜ የሚያልፉበት የተለያየ መንገድ በኋላ በትዳር ሕይወታቸው ውስጥ ለሚከሰተው አለመግባባት አስተዋጽኦ ያደርጋል።

በግልጽ አለመወያየት

ሌላው የተግባቦት ችግር በነፃነትና በግልጽ ለመነጋገር አለመቻል ነው። አንድ ሰው አንድን ነገር ከልቡ እየፈለገ አያስፈልገኝም በማለት ቢግደረደር ጠያቂው እውነተኛ ፍላጎቱን ሊረዳ ስለማይችል በሚወለደው እርምጃ ሊጎዳው ይችላል። በንጽህና መነጋገር ካልተቻለ በመቀበብ መኖር አይቻልም። ከዚህ የተነሳ አንዱ በሌላው መፍረድ ይጀምራል። ይህ ደግሞ በተራው ፍቅርን እያጠፋ መለያየትን ያስከትላል። ስለዚህ ደስ የማይሰኙበት ወይም ያልተረዱት ነገር ሲያጋጥም በግልጽ ለትዳር ጓደኛ መንገሩ ነገሩ ወዲያው እንዲስተካከል መንገድ ይከፍታል። ይህ እንዲሆን ደግሞ ሁለቱም የትዳር ጓደኞች ለመወያየትና ለመነጋገር እንዲችሉ ስሜታቸውንና ሃሳባቸውን በግልጽና በነጻነት መናገርና ያንጓጥጠኛል ወይም ይተቸኛል አልያም ይቆጣኛል ከሚል ፍርሃት ነፃ መሆን አለባቸው። በጣም ቀልደኛና ተረበኛ ሰው ለተግባቦት በጣም አስቸጋሪ ነው። አብዛኛውን ጊዜ ባልና ሚስት አብረው ከመኖራቸው የተነሳ ምን እንደሚባባሉና ከቀልዱም ውስጥ ቢሆን ቁም ነገሩን ማውጣቱ ባያስቸግራቸውም ሁል ጊዜ የሚቀልድና የሚተች ሰው ንግግሩ የማይገባ ትርጉም ሊሰጥበት፣ ግራ መጋባትን ሊያስከትል፣ አለያም ጸብ የሚጭር ሊሆንበት ይችላል።

በባለትዳሮች መሃል የሚከሰተው ሌላው ትልቁ ችግር ከተከራከሩ በኋላ አንደኛው ወገን ጸጥ ሲል ወይም ሌላውን ሲዘጋው ነው። የተጎዳው ወገን የጎዳውን ማናገር አይፈልግም። አንድ የሰነልቦና ተመራማሪ «ትዳርን ከሚጎዳው አንዱና ዋነኛው ነገር መዘጋጋት ነው» እንዳሉት ነው። መዘጋጋቱ በቆየና በይቅርታ ፈጥሮ ሊወገድ ካልቻለ ትዳሩ አደጋ ላይ ይወድቃል። ብዙ ሰው ለተወሰነ ጊዜ መዘጋትን ሊቀበል ይችላል እየቆየ ከሄደ ግን የማያስፈልግ እርምጃ ሊያስወስድ ወይም ትዳሩን ሊያፈርስ ይችላል። በግልጽና በትክክል አለመናገር መቻል አድማጩ የተናጋሪውን ስሜት በትክክል እንዳይረዳው ያደርገዋል። እንዲሁም ግጭት ይመጣል ብሎ በመፍራት የሚደረግ የማያስፈልግ ንግግር ወይም ተቃራኒ ንግግር ግንኙነቱን የበለጠ ያመሳቅለዋል (ያዘበራቀቀዋል)። ለዚህም በዋናነት የሚጠቀሰው ምክንያት ነገር ጮክ ብሎ አለመናገር ነው። ድምጻቸው በደንብ የማይለማ ሰዎች ሊደመጡ በሚችሉበት መንገድ መናገርን መለማመድ አለባቸው። በተቃራኒው ድምጻቸውን ከፍ አድርገው የመናገር ልምድ ያላቸው ሰዎች ረጋ ብለው መነጋገርን መልመድ አለባቸው። እንዲህ ዓይነት ሰዎች አልፎ አልፎ የተቆጡ ሊያስመለሰባቸው ይችላል።

በቂ ውይይት አለማድረግ

ሌላው በትዳር ውስጥ የሚከሰተው አብይ ችግር ባልና ሚስት እንዲሁም ልጆች በቂ የሆነ የውይይት ጊዜ የሌላቸው መሆኑ ነው። ሰዎች ለመገናኘት ጊዜ የማይኖራቸው ከሆነ በሚገባ ለመነጋገር አይችሉም። የጠንካራ ቤተሰብ ትልቁ ምልክት አብረው የሚሆኑበት የጋራ ጊዜ መኖሩ ነው። እንደዚህ ያለ ቤተሰብ የቀኑንና የዓመቱን ሥራ በጥርግራም በመያዝ አብረው የሚሆኑበትንና የሚጫወቱበትን ጊዜ ያመቻቻል። ይህ እንግዲህ እንደዚሁ ባጋጣሚ የሚመጣ ሳይሆን አስበውና ተጨንቀውበት የሚያደርጉት ነገር ነው። ለጉዳዩ የሚሰጡት ትኩረትና አንድነታቸው በሁሉም አቅጣጫ ለምሳሌ ለመብላትም፣ ለመዝናናትም ሆነ አብሮ ለመሥራትና ለመነጋገር ባጠቃላይ ለሁሉም እንቅስቃሴአቸው ጊዜ በመመደባቸው ይገለጻል።

የቤተሰብን ጊዜ የሚሻሙ ነገሮች

በምዕራቡ ዓለም ጊዜንና ድካምን የሚቆጥቡ ብዙ ነገሮች አሉ። ለምሳሌ የታሸገ ምግብ፣ ማይከርዌቭ፣ ኮምፒውተር፣ ቫዚውም ክሊነር ሌሎችም ኑሮን ከሚያቀሉና ጊዜን ከሚቆጥቡ ነገሮች መካከል ጥቂቶቹ ናቸው። የእነዚህ ነገሮች መኖር ግን የቤተሰብ ጊዜ እንዲኖራቸው አላደረገም። በርካታ ቤተሰቦች አብረው የሚሆኑበት ጊዜ የላቸውም። ቢኖራቸውም አይነጋገሩም። በብዙ ቤተሰብ ባል ከውጭ ሲመጣ ጋዜጣ ያነባል፣ ከእራት በኋላ ደግሞ ሁሉም አብረው ቴሌቭዥን በጸጥታ ያያሉ። በተረፈ የጋራ የጭውውት ጊዜ አይኖራቸውም። አብዛኛውን ጊዜ ልጆች ከአባታቸው እየሰሙ የሚያድጉት «እኔ በጣም ደክሞኛል» ወይም «በቂ ገንዘብ የለኝም» አልያም «ዝም በሉ» የሚል ንግግር ነው። ከዚህ የምንረዳው ባልና ሚስት እንዳይነጋገሩ የሚያደርጋቸው በሥራ በመጠመድ ጊዜ በማጣታቸው ሳይሆን አንድም ለመነጋገር ፍቃደኛ ስለማይሆኑ፣ ሌላው ጊዜአቸውን በሚገባ ስለማያቅዱ ሊሆን ይችላል።

በተለያዩ ሙያ የተሰማሩ ለምሳሌ መጋቢዎች፣ ሽማግሌዎች፣ ሀኪሞች፣ አማካሪዎች ወዘተ የተሰማሩበት ሙያ ብዙ ጊዜያቸውን ስለሚወስድባቸውና ለቤተሰባቸው ጊዜ እንዳይኖራቸው ስለሚያደርግ ሥራቸው በቤተሰባቸው ሕይወት ውስጥ ጫና ይፈጥራል። እነዚህ ሰዎች በሙያቸው ልቀው ለመታየት ወይም በቂ ገንዘብ ለማግኘት ሲሉ ቤተሰባቸውን መስዋዕት ያደርጋሉ። ለእንደዚህ ዓይነት ነገሮች መፍትሄ ማግኘት ቀላል ባይሆንም አንዳንድ የመፍትሄ ሃሳቦችን ቀጥለን ለመጠቀም እንሞክራለን።

1. ባልና ሚስት ቁጭ ብለው ችግራቸውን መወያየት አለባቸው። በራሳቸው መንገድ በጋራ ለችግራቸው መፍትሄ ማግኘት የማይችሉ ከሆነ ባለሙያ ማማከር አስፈላጊ ነው። ከሁሉ አስቀድሞ ግን ቁጭ ብሎ መወያየትና መነጋገር እጅግ አስፈላጊ እንደሆነ መተማመን

አለባቸው። በዚህ መንገድ ለውይይት የሚሆን ትንሽም ጊዜም ቢሆን ቀርፎ ማግኘት ጠቃሚ ነው።

2. ባላቸው ጊዜ ለየብቻ የሚያደርጓቸውን ነገሮች አብረው ማድረግ ይችላሉ። ለምሳሌ እርሱ መኪና ማጠብ ካለበትና እሷ ሳህን ማጠብ ካለባት መኪናውን አብረው ካጠቡ በኋላ ቀጥሎ ሳህኑን ደግሞ አብረው ማጠብ ይችላሉ፤ ወይም እሱ ሳህን ሲያጥብ እሷ ልጆቿን ታስተኛ ከሆነ አብረው አንዱን መጀመሪያ አከናውኖ ሌላውንም ቀጥሎ በማድረግ መረዳዳቱ ይበጃል።
3. ይህ ካልሆነ በጠዋት ቀደም ብለው ልጆቹ ሳይነሱ ተነስተው ቡና እየጠጡ መነጋገር ወይም አብሮ መጸለይና ማምለክ ይችላሉ። ብዙ ጊዜአቸውን የሚጠይቅ ሙያ ያላቸው ሰዎች ለቤተሰባቸው ደህንነት ሲሉ ለመወያየት ወይም ከቤተሰባቸው ጋር ለመጨዋወት ጊዜ ሊኖራቸው ይገባል።

ባልና ሚስት ጊዜም ኖሯቸው ጤነኛ ጭውውት ሳይኖራቸው የሚችልበት አጋጣሚ አለ። ይህም የሚሆነው ለምሳሌ ከባለቤታቸውም ሆነ ከልጆቻቸው ጋር መጨዋወት የማይሆንላቸው ወንዶች ባሉበት ትዳር ውስጥ ነው። በትውውቁና በትጭጭቱ ጊዜ ይህ ዓይነቱ ምልክት ሊታይ ቢችልም በፍቅር ውስጥ ስለሚሆኑ እውነተኛው ገጽታ ይሸፈናል። በሴቶችም በኩል አንዳንድ ሚስቶች የባላቸውን ፍላጎትና ዝንባሌ (ኢንተረስት) መካፈል ስለማይሆንላቸው በተገቢው መንገድ መነጋገር አይችሉም። እንዲህ ዓይነት ባለትዳሮች በአማካሪዎች (ካውንስለር) ሊረዱና ችግራቸው ሊወገድ ካልቻለ ሚስት ከዚህ ጉድለቷ ጋር ለመኖር ትገደዳለች። ወይም ደግሞ ከሌላ ሴት ጋር ወዳጅነት በመመስረት አንዳንድ ችግሯን ማስወገድ ትጀምራለች። ሁኔታው አሳሳቢ የሚሆነው ግን ችላ የተባለው የትዳር ጓደኛ ሌላ ለልቡ የሚቀርበው ተቃራኒ ጾታ አግኝቶ የማያስፈልግ ግንኙነት ይፈጥርና ትዳራቸው አደጋ ውስጥ መግባት ሲጀምር ነው።

ምዕራፍ 27 የተግባቦት ችግርና መፍትሄው

ፍቅር ያቻችላል

በ1ቆሮ 13:3ና 7 «ፍቅር ይታገላል ... » የሚል ቃል አለ። ይህ አባባል በትውውቅና በትጭቂት ጊዜ ሊተባበር ቢችልም ከተጋቡ በኋላ ግን እየከበደ ይመጣል። ሁለት ሰዎች ከተለያዩ ባህል፣ ቤተሰብና የኑሮ ሁኔታ በመምጣት በጋብቻ እንድትመሆን አብረው ሲኖሩ ግጭትና አለመግባባት መፈጠሩ አይቀሬ ነው። የየግል ልማድና ባሕርያቸው እርስ በእርስ እስኪዋሃድና እንድትሕይወት እስኪሚመስርቱ ጊዜ ይፈጃል። በተጨማሪ ከኑሮ ጋር የተያያዙ አዳዲስ ግጭቶች መፈጠራቸው አይቀርም። እንዲሁም የጊዜ ውጥረትና የራስን ነፃነት መፈለግ እየጨመረ መምጣት ባለመግባባት ሌላው ምክንያት ይሆናል። በቤተሰባዊ ሕይወት ውስጥ የሚያጋጥም የውጭና የውስጥ መወጣጠርና የነገሮች ባግባቡ አለመፍታት አንዳንዴ ሚስትን ወይም ልጆችን መበደል፣ ግፍ መፈጸም (እቢውዝ) እንደመፍትሄ የመውሰድ አዝማሚያ ያስከትላል። ራሳቸውን መቆጣጠር የማይሆንላቸውና ቁጣን እንደመፍትሄ የሚወስዱ ባል ወይም ሚስት በትዳር ጓደኛቸው ላይ የመንፈስ፣ የሰሜትና የሰውነት ጉዳትና ግፍ (እቢውዝ) ሊያደርሱባቸው ይችላሉ።

በየትኛውም ጋብቻ ውስጥ ለበቡና የችግሩ ዓይነት ይለያይ እንጂ ችግር መፈጠሩ አይቀርም። ትልቁ ነገር ችግር ለምን መጣ ሳይሆን ችግሩን መፍታት ከመቻሉ ላይ ነው። ስለዚህ ባልና ሚስት ገና ከጅማሬው ወደፊት ችግሮች ቢያጋጥሙ እንዴት እንወጣቸዋለን በማለት ችግሮቻቸውን ሊፈቱ ስለሚችሉባቸው መንገዶች ቢነጋገሩና ቢሰማሙ ትዳራቸውን በጠንካራ ዓለት ላይ ይገነባሉ። ብዙ ችግሮች የሚከሰቱት ባንዳንድ ነገር ላይ ተመሳሳይ አመለካከት ባለመኖሩ ነው። ያመለካከት ልዩነቱ ደግሞ ካስተዳደግ፣ ከተፈጥሮ ባሕርይ፣ ካመለካከት መለያየት፣ ከጾታ ልዩነትና ወዘተ የሚመነጭ እንደሆነ ቀደም ብለን ተመልክተናል። ከተዘረዘሩት ልዩነቶች በአንዱ ወይም በሌላው ሳቢያ በአንድ ጉዳይ ላይ አለመግባባት ቢኖር ባልም ሆነ ሚስት አንተ ትብስ አንች ትብሽ በማለት አለመግባባቱ መልኩን ቀይሮ መካረር እንዳይመጣ ከመጥከር ይልቅ ራሳቸውን ለመከላከል እርምጃ ይወስዳሉ። ቀጥሎም አለመግባባቱ ወደጸብ ስለሚሻገር ውጥረት ውስጥ ይገቡና እንደጠላት መተያየት ይጀምራሉ። ታዲያ ይህ መፍትሄን እብሮ በመፈለግ ነገሩን ማቅለል ሲቻል ወደውጥረት የመውሰዱ ሂደት ውጤቱ ምናልባት በቀላሉና ባጭር ጊዜ ሊወገድ ይችላል የነበረን አለመግባባት ማወሳሰብና ወደትልቅ ችግር ማሳደግ ይሆናል።

አንዳንድ ውህደት ያላቸው ቤተሰቦች ሰላማዊ ሕይወት የመምራታቸው ሚስጥር ችግር ቢኖርባቸውም ችግራቸውን ለመፍታት በግልጽና በታማኝነት የሚያሳዩት የመወያየትና የመነጋገር ችሎታ ነው። ጤነኛ የግንኙነት መስመር ለሌላቸው የመወያየት ልምድ መመስረቱ ችግራቸውን ለመፍታት ጥሩ የመፍትሄ መንገድ ይሆንላቸዋል። ችግር በመጣ ቁጥር ከርፈደን እንደመፍትሄ ከመውሰድ ይልቅ የመወያየት ልምድ ቢያዳብሩ ሳይወዱ በግድ እንዲነጋገሩ ያደርጋቸዋል።

ውይይት የሚደረግበት መስመር

ውይይትና ክርክር ስለሚካሄድበት መንገድ ድንጋጌ ማስቀመጥ ለብዙ ቤተሰብ ጠቃሚ ነው። ሆኖም ሕግን መደንገጉ ጥሩ ቢሆንም ሕጉን መከተሉና መፈጸሙ አስቸጋሪ ነው። ጠብ በሁለቱ መሃል አንድ አለመግባባት እንደተነሳ የሚያሳይ ምልክት ነው። ስለዚህ ይህ ምልክት ሲታይ በመሃከላቸው የተነሳውን አለመግባባት ምንነት ለመረዳት መጥከር የመጀመሪያውና ወደመፍትሄ የሚያደርስ ትክክለኛ እርምጃ ነው። ለምሳሌ ባል ሚስቱን በልብስ ላይ ብዙ ገንዘብ ታወጣለች የሚል ቅሬታ ቢኖረው ቅሬታውን ለማስወገድ መፍትሄው ባልና ሚስቱ ቀጭ ብለው ያሉበትን የኑሮ ደረጃ ግምት ውስጥ በማስገባት የልብስ ወጪዋ ምን ያህል መሆን እንዳለበትና ምን መልበስ እንደሚገባት በግልጽ መወያየትና ስምምነት ላይ መድረስ ነው።

ስለአለባበስና ማጌጥ ጾታን ተከትሎ ልዩነቶች እንዳሉ ማወቁ ጠቃሚ ነው። የባልና ሚስት ስለአለባበስ መነጋገር ከጀመሩ ጾታዊ ልዩነታቸውን በመከተል ነገሩን አጉልቶ በክርክር ከማየት ይልቅ ሚስት እንድትባል እንደሚያስበው ሚስቱ ለልብስ ብዙ ገንዘብ ማውጣቷ እንዳልሆነ፣ ሁለተኛ ባል ሚስቱ የሚያስፈልጋትን ያለባበስ ዘይቤ ለመረዳት እንደሚያስችረው በማሰብ ነገሩን መመርመርም አስፈላጊ ነው። በርግጥም ሚስቱ ለልብስ ብዙ ገንዘብ እንደምታወጣ ከተረጋገጠ ይህንን እንድታደርግ ምን እንደሚገፋፋት ማወቁም ብልህ ያሰኛል። ለምሳሌ ይህንን የምታደርገው በውስጡ ያለመርካት ስሜት ሰላላ ሊሆን ይችላል። ወይም ምናልባት ከሚሰማት የበታችነት ስሜት የጉድለቷ ማካካሻ ዘዴዋ ይሆናል። በልጅነት ወይም በእድገቷ የደረሰባትን አንዳንድ አጓጉል ትችት መሸፈኛ እድርጋውም እንደሆነ መፈተሽ ያስፈልጋል። አልያም ባል ገንዘቡን የሚይዝ ከሆነና ሊሰጣት የሚገባውን ያህል ገንዘብ የማይሰጣት ከሆነ ከሚደረግበት ተጽኖ የተነሳ የምትወስደው የበቀል እርምጃም ሊሆን ይችላል ብሎ መጠርጠርም ይቻላል። ለማንኛውም መነሻው ምንም ይሁን ምን ይህ ዓይነቱ ችግር መስረታዊ መፍትሄ የሚያገኘው ባልና ሚስቱ ችግሩን ተረድተው በውይይትና በመቀባበል ሊፈቱ ሲችሉ ብቻ መሆኑን መገንዘብ በጣም አስፈላጊ ነው።

ወደመነሻው ሳይደርሱ ምልክቶቹ ላይ ብቻ ማተኮሩ ችግሩ በቀጣይነት እንዲያዘግም ማድረግ ነው። ወደችግሩ ውስጠኛ ሚስጥር ለመግባት

መጸለይ፤ ራስን መመርመር፤ አልያም በማማከር ሙያ የሰለጠነ ሰው ማነጋገር ያስፈልግ ይሆናል። ክርስቲያኖች ከዚህ ሁሉ በላይ በክርስቶስ ያላቸው እምነት እውነተኛ መፍትሄ እንዲያገኙ ትልቅ አስተዋጽኦ ያደርግላቸዋል። አንድ ጊዜ የሚያጣላቸው ነገር ታውቆ ከተወያዩና ወደመፍትሄ ከደረሱ ችግሩ ለዘለቄታው ተፈታ ማለት ነው። ስለዚህ ችግሩን እንደገና ማንሳት የለባቸውም። በአንዳንድ ተጋቢዎች ዘንድ ተደጋግሞ የሚታይ ስህተት አለ። ይኸውም ችግሩ ከተፈታ በኋላ እንደመርሳት አዳዲስ ችግሮች በተፈጠሩ ቁጥር አሮጌውን ከተቀበረበት በማውጣትና በማደስ ባዲሱ ላይ በመጨመር መካከለኛ መነካካስን ልማድ አድርጎ መያዝ ነው። እንዲህ የሚያጃርጉ ባልና ሚስት ደስታ የሚባል የራቃቸው ይሆናሉ። ተጋቢዎች ይህ እንዳይሆን ገና ከጅማሬው በጋብቻቸው የሚነሱ ችግሮችን ስለሚፈቱበት መንገድም ሆነ መፍትሄ ካገኙ በኋላ ዳግመኛ የቀደመውን ስህተት ማንሳት እንደሌለባቸው መስማማት አለባቸው።

ባልና ሚስት ሲጣሉ አንዱ የሌላውን ቁመናና ባህርይ በማንሳት እንዳይጎዱ ጥንቃቄ ማድረግ አለባቸው። ባልና ሚስት አብረው ሲኖሩ አንዱ የሌላውን ደካማ ጎን ማወቁ አይላናቸውም። በተጣሉ ጊዜ ታዲያ ቁመናና ባህርን እያነሱ መጎዳዳት ለችግራቸው መፍትሄ ለመፈለግ እማያስችላቸው ሁኔታ ውስጥ ይከታቸዋል። ለምሳሌ ሚስት ከእናቷ ጋር መመሳሰልን በጣም የምትጠላ ብትሆንና በጠብ ጊዜ ባል «ያው አንቺ እንደናትሽ ነሽ» ቢላት፤ ባንጽሩ እሷ ደግሞ በተራዋ ገንዘብ የመያዝ ችግር እንዳለበት እያወቀች «አንተ ምን ጊዜም አያልፍለህም ከገንዘብ ችግር አትወጣም» ብትለው ችግሩን በማባባስ ወደመፍትሄ እንዳይደርሱ እንቅፋት ይፈጥራሉ። በዚህ መልክ የሚቀርብ ወቅላና ክስ አጥንት የሚሰብር ስለሆነ አንዳቸው ባንዳቸው ላይ ብድር ለመመለስ አድፍጠው አጋጣሚውን የሚጠብቁ ቂመኛ ያደርጋቸዋል። ስለዚህ ባልና ሚስት የባህርይ፤ የቤተሰብን፤ የልማድን ቁመናን ወዘተ ደካማ ጎን በጸብ ጊዜ ጨርሰው ሊያነሱት አይገባም። በተጨማሪም ችግሩ እስከወዲያኛው መፍትሄ የሚያገኝበትን እድል ያጠብባቸዋል።

ባልና ሚስት የየራሳቸው የሆነ የባህርይ ችግር ስለሚኖራቸው ለመግባባት ችግር ሊፈጠርባቸው ይችላል። አንዳንዱ ሲተኛ ያንከራፋል፤ ሌላው ድንጉጥና ስጉ ነው፤ ሌላው ንፋግ የሆነ ባህርይ አለው፤ ሌላው የዘመዶቹ ነገር አይሆንለትም ወዘተ። እንዲህ አይነት ባህርያት የማይለወጡ አይደሉም። ሆኖም በምክር፤ በትእግስት፤ ካስፈለገም ባለሙያ በማማከር ነው እንጂ በግድ ለማስለወጥ መሞከር ከጥቅሙ ጉዳቱ ያመዝናል። ከማያስፈልግ ፋክክር ውስጥም ይከታቸዋል። አንዳንድ ሰው ልብሱን የትም ይጥላል፤ ከጣለበት ማንሳትም ሞቱ ነው፤ አንዳንድ ሰው ለቁመናው ከሚገባው በላይ ጥንቃቄ ማድረግን ያዘወትራል፤ ሌላው የሰጡትን መብላት አይሆንለትም፤ ከቤቱ ባጀት ጋር የማይሄድ ልማድ አለው። እነዚህ ልዩነቶች የሚሻሻሉ ቢሆኑም የክስ፤ የጠብና መለያየት

ምክንያት እንዳይሆኑ በጣም መጠንቀቅ አለብን። እውነተኛ አማኞች በነዚህ ነገሮች ከመጣላት ይልቅ ሁሉን የሚያስችለውን የእግዚአብሔርን ጸጋ ይማጠናሉ (2ቆሮ 12:9)። በርካቶች ግን ይህንን መሰረታዊ የክርስትና መመሪያ ማስታወስ ይላናቸዋል።

የመወያያ ጊዜአቶችን መምረጥ

አንዳንድ ጊዜያት ከሌሎች ጊዜአት ይልቅ ለመወያየት አመቺ ናቸው። ለምሳሌ የባልና የሚስት ችግሮችም ሆኑ ደካማ ጎኖች በቀልድም ይሁን በእውነት አግባብ በሌላቸውና ጉዳዩ በማይመለከታቸው ሰዎች ፊት ጨርሶ ሊነሱ አይገባም። ባል ወይም ሚስት እርቧቸው ወይም ደክሟቸው ላለ ስለችግር ማውራት ወይም ውይይት መክፈት ተገቢ አይደለም። በልተውና አረፍ እስከሚሉ መጠበቅ ይበጃል። በቂ ጊዜ ሳይኖር ወይም ከሁለቱ አንዳቸው ለመወያየት ሳይዘጋጁ ለውይይት መነሳሳት ጥሩ አይደለም። ብዙ ቤተሰቦች የቤተሰብ የውይይት ጊዜ አላቸው። በዚህ ሰዓት ስለችግሮቻቸውም ሆነ ሊደረጉ ስለሚገባቸው ነገሮች ይወያያሉ። ይህ ዓይነቱ ጊዜ ባልና ሚስት ልጆችም ጭምር ተዘጋጅተውና አስበው አእምሮአቸውን ለውይይት ክፍት አድርገው እንዲመጡ ያደርጋቸዋል። ሌሎች እንዲህ ዓይነቱ ቋሚ ፕሮግራም እስራት ስለሚመሰላቸው አልፎ አልፎ እንዳስፈላጊነቱ ማድረግን ይመርጣሉ። ዋናው ጉዳይ ባልና ሚስት ለመወያየት ፍቃደኛ መሆናቸውና የውይይት መስመሩን ባስፈላጊው ጊዜ ክፍት በማድረግ ሲወያዩም በቅንነት መፍትሄ ለማምጣት መጣራቸው እንጂ ቋሚ ፕሮግራም መኖር አለመኖሩ አይደለም።

አንዳንድ ጊዜ ችግርን ለመፍታት ቢወያዩ አንደኛው ወገን ግንፍል ይልበትና ስብሰባውን ረግጦ ይወጣል። ይህ ድርጊት መቋቋም የማይችሉትን ውይይት ለመሸሽ የሚደረግ ዘዴ ወይም ካለመብስል የሚመጣ ነው። በውይይት ውስጥ ቁጣችንን የምንገልጥበት መንገድ ልንቆጣጠረው በምንችለው ሁኔታ መሆን አለበት። አለበለዚያ መልካም ነገር ለማግኘት ተሰባስበን ላለ የነበረውን ሰላማዊ ግንኙነት አበላሽተን መለያየት ይመጣል። እንዲህ ዓይነቱን ሁኔታ ለማሸነፍ የሚከተሉትን ነጥቦች ልብ ልትሉ ይገባል።

- ስትቆጡ እንደተቆጣችሁ ለሌላው ንገሩ።
- መቆጣት ይቻላል ሆኖም በቁጣችሁ ሌሎችን ለመጉዳት አትሞክሩ።
- ቁጣን ተነጋግሮ ማብረድ እንደሚቻል አውቃችሁ ትኩረታችሁ በግለሰቦች ላይ ሳይሆን ቁጣውን በመጣው ነገር ላይ ይሁን። ይህ ሲሆን ቁጣም እርስ በርስ የመተዋወቂያና አብሮ የማደጊያ መንገድ ይሆናል።

በውይይት ጊዜ እናንተ ብቻ አሸናፊ እንደሆናችሁ ወይም እናንተ ብቻ እውነት እንደያዛችሁ ለማሳየት አትሞክሩ። ይህ የበለጠ የመለያያ መንገድ ይሆናል። ስለዚህ ሌላውም ሰው ሊናገር የሚፈልገው የራሱ ሃሳብ

እንዳለው በማመን ልባችሁን ከፍታችሁ የሌላውንም ለማዳመጥ ፍቃደኛ ሆናችሁ ተወያዩ። ስሜታችሁን ለመቆጣጠር ሞክሩ። በንግግር ጣልቃ ለመግባት፣ ሌሎች ሃሳባቸውን ገልጸው ሳይጨርሱ መፍትሄ ለመስጠት መሞከር ወይም የሌሎችን ንግግርና አመለካከት አቃሎ ማየት አልያም ውይይቱን ጥሎ መሄድ አግባብ አይደለም።

ነገሮች ብዙ ሳይደራረቡና ድንገተኛ ፍንዳታ ሳይፈጠር በትንንሹ ጉዳዮች ሁሉ ላይ የመነጋገር ልምድ አዳብሩ። ምን ጊዜም ከመናገራችሁ በፊት ቀኝና ግራውን መዝኑ። ነገር ካመለጠ በኋላ መመለስ እንደማይችል እውቁ። ትኩረታችሁ ችግሩ ላይ እንጂ ሰውየው ላይ አይሁን። ችግሩን ለመፍታት እንጂ እንዲባባስ ጨርሶ ጳስተዋጽኦ አታድርጉ። በመሸነፍ ማሸነፍ እንዳለ እውቁ። ሁሉንም ነገር ባንድ ጊዜ ለመጨረስም ሆነ ለመፍታት አትሞክሩ። ጊዜ ጥሩ መሳሪያ እንደሆነ አትዘንጉ። በጊዜ ውስጥ ማደግና መለወጥ እንዳለ እመኑ። ማመቻመች ትልቅ ማስተዋል እንደሆነ ተገንዝቡ። ባንዳንዱ ለማሸነፍ በተለይም በጣም የማይሳዳችሁን ነገር ደግሞ ችላ ለማለት ወይም ለመሸነፍ ፍቃደኛ ሁኑ።

ጸሎትና የእግዚአብሔር ቃል ለውይይታችሁም ሆነ ለኑሮአችሁ መሰረትና መመሪያ ይሁኑ። ለመፍታት ያልቻላችሁትን ችግር ለእግዚአብሔር በጸሎት አደራ ስጡ። ውሳኔዎቻችሁ ሁሉ በእግዚአብሔር ቃል ላይ ይመሰረቱ። እግዚአብሔር በውይይታችሁም ሆነ በኑሮአችሁ እንዲመራችሁ ተማጡት። በሁሉ ነገር ሃሳባችሁ አንድ እንደማይሆንና ልዩነት እንዳላችሁ አስታውሱ። ልዩነቱ የጾታ ብቻ ሳይሆን ያመለካክት፣ የመረዳት፣ ያዕምሮ ብስለት፣ የጉልበት ወዘተ ሊሆን እንደሚችል እንዳትዘነጉ። አንዳንድ ችግሮች ጨርሶ መፍትሄ ሳይኖራቸው ይችላልና እውነታውን ተቀብሎ ለመኖር መፍቀዱ በልክኝነት ካልተለወጠ ብሎ የበለጠ ከማበላሸት ይበልጣል። ምክንያቱም በግድ ለመለወጥ መሞከር ውጤቱ ጤናማ ሳይሆን ይችላል። መቻቻልና የማግባባትን ዘዴ መጠቀም አስተዋይነት ነው። አንዱ የሌላውን ሃሳብና አስተያየት ባይዋጥለትም እንኳን ለማክበርና ለመቀበል ፍቃደኛ ይሁን። ያልገባችሁን መጠየቅ፣ ባጠፋችሁት ይቅርታ መጠየቅና ለመታረም መቻል የትልቅነት ምልክት ነው።

በበርካታ የትዳር ሕይወት ውስጥ ለሚፈጠረው ያለመግባባት ችግር የገንዘብ ማጣትም ሆነ መብዛት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል። ገንዘቡ አነስተኛ በሆነበት ቦታ የጠብ ምክንያት የሚሆነው ገንዘብ የማንን ፍላጎት በመጀመሪያ ያሟላ ወይም ለየትኛው ጉዳይ ይዋል የሚለው ጥያቄ ነው። በእንዲህ ያለ ጊዜ መጀመሪያ ቅድሚያ ሊሰጣቸው የሚገባቸውን ነገሮች ሊቆዩ ከሚችሉት በመለየትና በግልጽና ሚዛናዊ በሆነ መንገድ ተነጋግሮ የሚያስፈልገውን በጀት በማውጣትና ያለውን ገንዘብ በቅደም ተከተል ማደላደል ይቻላል።

አንደበትን ለበረከት መጠቀም

ጋብቻን ከሚገሉ ነገሮች ውስጥ ወሲብ፣ ገንዘብ፣ የቤተዘመድ ጣልቃ መግባት ወዘተ የሚጠቀሱ ናቸው። ከነዚህ ሁሉ የባሰውና ዋናው ግን አንደበት ነው። በንግግር (በአንደበት) የሚመጣ ነገር ትዳርን ጨርሶ ሊያጠፋው አልያም ሊያለመልመው ይችላል። አንደበት ትዳርን እንደሚገነባ ሁሉ መተማመንን፣ ፍቅርንና መከባበርን ሊያጠፋ ይችላል። በመሃልየ መሃልይ 4 ላይ ስለፍቅር ድንቅ የሆነ ቅኔ እናነባለን። በብዙ መንገድ ይህ መጽሐፍ በክርስቶስና በቤተ ክርስቲያን መካከል ያለውን ጥልቅ ግንኙነት የሚመለከት ቢሆንም ሐዋርያው ጳውሎስ በኤፌ 5:32 በክርስቶስና በቤተ ክርስቲያን መሃል ያለውን ግንኙነት በጋብቻ መልክ እንደሚገለጥ ይናገራል። በመሃልየ መሃልይ የምናገኘው በሙገሳ፣ በመተሳሰብና በናፍቆት ስሜት የተገለጠ የፍቅርን ዜማ የትዳር ጓደኛን ማድነቅን እጅግ በሚያስገርም ሁኔታ ያስተምራል። ይህ ዓይነት ስሜት በቤተሰብ ውስጥ በሙሳት መታየት አለበት።

ባንጽሩ ካንዳንድ ቤተሰብ የምንሰማው ከፍቅር ዜማ ይልቅ ክስ ነው። «ለምን ያልኩሽን አሳደረግሽም» «እንተ ደግሞ ሁል ጊዜ ልብ የለህም» ወዘተ ዓይነት ክስ ይሰማል። ሐዋርያው ያዕቆብ አንደበት በግባቡ ከተጠቀምንበት የሚገራ፣ የሚያስተካክል፣ የሚያንጽና የሚባርክ ደግሞ ባንጽሩ እንደሚገባ ካልያዝነው አደገኛና ትልልቁን ነገር ሳይቀር የሚያጠፋ መሳሪያ እንደሆነ ይነግረናል። ባርከትም መርገምም ካንደበት ይወጣል ይለናል። በልጅነታችን ብዙ የምናስታውሳቸው ቢኖሩም በክፉ ስም የጠሩንን አሳግባብ የሰደቡንንና ስማችንን ያጠፉንን ከሁሉም ይበልጥ አንረሳቸውም። ተሰባብረን ተፈንክተን አድገናል ሆኖም ድኖ ረስተነዋል፤ በአንደበት የደረሰብን ህመም ግን እስካሁን እየታሰበን ይኖራል። በአንደበት የደረሰብንን ጉዳት መርሳት ምን ጊዜም አይሆንልንም። ተስፋ ማስቆረጥና ለተደረገ ነገር ዋጋ አለመስጠት ስጋን ዘልቆ ነፍሰን ይሰብራል።

ቆንጆ ሚስት በልጅነቷ ብጉር፣ ድርብ ጥርስ፣ ወፍራም መነጽር ስታደርግ ያዩዋት አሳግጠውባት፣ ስቀውባትና ቅጽል ስም አውጥተውላት ሊሆን ይችላል። ያ በዚያ ጫቅላ ጊዜ የተደረገ ጤነኛ ያልሆነ ስም ዛሬ ብጉሩን አልፋው፣ ጥርሷን አስተካክላና ከመነጽር ይልቅ ኮንታክት ሌንስ አድርጋ መልኳና ፎርሟ ውበት ተላብሶ ያያት ሁሉ «ቆንጆ ነሽ» ቢላት እንኳን የሚያሸፍባት ይመስላታል። ምክንያቱም በውስጧ ያለው ያ በኮረዳነቷ ትሰማው የነበረው ከፋ መጠሪያ ነው። ይህ ቁስሏ የትዳር ሕይወቷን ሳይቀር ሊያበላሽ ይችላል።

አንዳንድ ሰዎች የሙገሳን ቃል መላልሰው መስማት ይፈልጋሉ። አዲስና ቆንጆ ልብስ ለብሰው የሚያምርባቸው ስለማይመስላቸው አሁንም አሁንም ማረጋገጫ የሚፈልጉ አሉ። «አያምርብኝም እንዴ?» በማለት መላልሰው ለሚጠይቁ ሰዎች መልሱ ሁል ጊዜም «አዎን» መሆን አለበት። «አያምርም» የሚለውን ቃል ይጠላሉ። አንዳንድ ሰዎች ጠቃሚና

የሚያንጽ ብለው የሚሰጡት ትችት ከመቶ ስማንያው (80%) ነጂ ሊሆን ይችላል። አንድ ሰው «ሰዎች ሊገኛቸው መሣሪያ ይዞ የሚመጣን ሰው ርጠው ለማምለጥ እንደሚፍጨረጨሩ ሁሉ ለምን ካንጉል ትችት እንደማይሮጡና እንደማያመልጡ ያስደንቃል» ሲል የተናገረውን እዚህ ላይ መጥቀስ እንወዳለን። ለአንድ የመጽሐፍ የተሰጠው ርዕስ «ቆስያለሁና እባክህ አትውጋኝ» የሚል ነው። ሰው ሁሉ የሚተችና የሚያጥላላን ነገር በቀልድም ቢሆን መስማት አይፈልግም። ምክንያቱም ባንደበት የሚመጣ ቁስል ቶሎ አይሸርምና ነው።

መልካም ቃል ባንጸሩ ያንጸል፣ ያለመልጭል፣ ህይወታችንንም ለመልካም ነገር ያነሳሳል። ይህ ዓይነቱ ቃል ለባልም ለሚስትም እጅግ አስፈላጊ ነው። የምትናገሩት ቃል የምትወዱ ፊደም የምትጠሉ፣ የምታከብሩ ወይም የምታዋርዱ፣ የምትረዱ/የምትነዱ መሆን አለመሆናችሁን እንደሚያሳይ ታውቃላችሁ? የእግዚአብሔር ቃል ለመተናነጽና ሌሎችን ለመጥቀም አንደበታችንን እንድንጠቀምበት ይመክረናል። ስለዚህ ከአንደበታችን ስለሚወጣው ቃል እንጠንቀቅ፣ አስበንም እንናገር። ካፋችን ከወጣ በኋላ ሳላውቅ ነው፣ ይቅርታ አድርጉልኝ፣ አላስተዋልኩትም ብንል ጉዳቱ አንዴ ሆኗልና ይቅርታ መጠየቃችን ብዙም ዋጋ ሳይኖረው ይችላል። አዋቂዎች አንድ አላግባብ የተነገረን ቃል ለማስተካከል ዘጠኝ በጎ ቃላት ያስፈልጋል ይላሉ። በአሽመር መናገር፣ መደለል፣ ማጋነን የመሳሰሉት ከስድብ አያንሱም። ለምሳሌ ባለቤቱ ጥሩ ምግብ እንዳላዘጋጀች እርሱም እርሷም እያወቁ ጥሩ ምግብ ነው ማለቱ መተማመንን ያጠፋል።

ዋቤ መጻሕፍት

1. Barnes, Robert & Rosemary *Rock Solid Marriage* Zondervan Publish House, 1993
2. The Making A Marriage, Ed., Thomas Nelson Pub. H., 1993
3. Wright, H. Norman. *How to Counsel a Couple in 6 Sessions or Less*, Regal Books Pub. 2002
4. Trent, John, and Gary Smelly, *The Two Sides of Love*, Pomona, California Pub. 1990
5. Taylor, W. Taylor, *Premarital Guidance*, Augsburg Fortress Pub. 1999
6. Wheat, Ed and Gloria Okes Perkins, *The First years of Forever*, Zondervan Pub. 1988
7. Matteson, Richard and Janis Long Harris, *What If I Married the wrong Person*, Bethany House Pub., 1996
8. Hagee, John and Diana, *What Every Women/Man wants in a Man*, Thomas Nelson Pub. 2004
9. Clark, N. Warren *Date ... Or Soul Mate*, Thomas Nelson, Pub., 2002
10. Browne, Joy, *Dating For Dummies*, Hungry Minds, Inc. 1997
11. McDonald, Cleveland, and Philip McDonald, *Creating a Successful Christian Marriage*, Bakers Books, 1999
12. Grunlan A. Stephen *Marriage and the Family*, Zondervan Pub. 1983